

KPS.430.002.2020

Nr ewid. 117/2020/P/20/001/KPS

Informacja o wynikach kontroli

Wykonanie budżetu państwa w 2019 r.

w częściach:

31 – Praca

44 – Zabezpieczenie społeczne

63 – Rodzina

oraz wykonanie planów finansowych

Funduszu Pracy, Funduszu

Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

i Funduszu Solidarnościowego

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej

WIZJA

Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa

p.o. Dyrektor Departamentu
Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny

Dariusz Rogowski

Akceptuję:
Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli

Marek Opiola

Zatwierdzam:
Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Marian Banaś

Warszawa, dnia 10 maja 2020 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	5
2. OCENA OGÓLNA	8
3. UWAGI I WNIOSKI	11
4. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 31- PRACA	12
4.1. DOCHODY BUDŻETOWE.....	12
4.2. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH	12
4.3. SPRAWOZDAWCZOŚĆ.....	19
5. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU PRACY	21
5.1. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO.....	21
5.2. SPRAWOZDANIA.....	26
6. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU GWARANTOWANYCH ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH	27
6.1. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO.....	27
6.2. SPRAWOZDANIA.....	31
7. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 44 - ZABEZPIECZENIE SPOŁECZNE	32
7.1. DOCHODY BUDŻETOWE.....	32
7.2. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH	32
7.3. SPRAWOZDAWCZOŚĆ.....	43
8. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU SOLIDARNOŚCIOWEGO	44
8.1. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO.....	44
8.2. SPRAWOZDANIA.....	50
9. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 63 - RODZINA.....	51
9.1. DOCHODY BUDŻETOWE.....	51
9.2. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA	51
9.3. SPRAWOZDAWCZOŚĆ.....	58
10. INFORMACJE DODATKOWE	59
11. ZAŁĄCZNIKI	60
11.1. DOCHODY I WYDATKI JEDNOSTEK FUNKCJONUJĄCYCH W RAMACH CZĘŚCI 31 – PRACA.....	60
11.2. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ W CZĘŚCI 31 – PRACA.....	61

11.3.	DOCHODY BUDŻETOWE W CZĘŚCI 31 – PRACA.....	62
11.4.	WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 31 – PRACA.....	63
11.5.	ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W CZĘŚCI 31 – PRACA.....	64
11.6.	WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 31 – PRACA.....	66
11.7.	KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ FUNDUSZU PRACY.....	68
11.8.	WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU PRACY.....	69
11.9.	KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ FUNDUSZU GWARANTOWANYCH ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH.....	76
11.10.	WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU GWARANTOWANYCH ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH.....	77
11.11.	KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ W CZĘŚCI 44 – ZABEZPIECZENIE SPOŁECZNE.....	80
11.12.	DOCHODY BUDŻETOWE W CZĘŚCI 44 – ZABEZPIECZENIE SPOŁECZNE.....	81
11.13.	WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 44 – ZABEZPIECZENIE SPOŁECZNE.....	82
11.14.	ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W CZĘŚCI 44 – ZABEZPIECZENIE SPOŁECZNE.....	83
11.15.	WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 44 – ZABEZPIECZENIE SPOŁECZNE.....	84
11.16.	KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ FUNDUSZU SOLIDARNOŚCIOWEGO.....	85
11.17.	WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU SOLIDARNOŚCIOWEGO.....	86
11.18.	KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ W CZĘŚCI 63 – RODZINA.....	89
11.19.	DOCHODY BUDŻETOWE W CZĘŚCI 63 – RODZINA.....	90
11.20.	WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 63 – RODZINA.....	91
11.21.	ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W CZĘŚCI 63 – RODZINA.....	92
11.22.	WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI.....	93

1. WPROWADZENIE

Cel kontroli

Ocena wykonania budżetu państwa na rok 2019 części budżetowej: 31 – Praca, 44 – Zabezpieczenie społeczne, 63 – Rodzina oraz planów finansowych Funduszu Pracy, Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Funduszu Solidarnościowego pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta.

Zakres kontroli

1. Realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych.

2. Sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2019 r. w zakresie operacji finansowych.

3. System kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań.

4. Nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust.1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹ (dalej *ufp*).

5. Wykonanie planu przychodów i kosztów funduszy oraz efekty realizowanych zadań;

6. Gospodarowanie wolnymi środkami funduszy celowych.

Jednostka kontrolowana

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Dysponentem części budżetowych 31 – Praca, 44 – Zabezpieczenie społeczne, 63 – Rodzina oraz dysponentem Funduszu Pracy (FP), Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (FGŚP) oraz Funduszu Solidarnościowego (FS) był Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Minister ustanowił Dyrektora Generalną Ministerstwa dysponentem III stopnia we wszystkich częściach budżetowych oraz dysponentów środków budżetu państwa bezpośrednio podległych dysponentowi części budżetowej 31:

- II stopnia: Komendanta Głównego Ochotniczych Hufców Pracy (dalej OHP);
- III stopnia: dyrektora Głównej Biblioteki Pracy i Zabezpieczenia Społecznego, dyrektora Zakładu Wydawniczo-Poligraficznego Ministerstwa i dyrektora Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” im. Andrzeja Bączkowskiego.

Minister ustanowił także dysponentami III stopnia w części 31 kierowników jednostek podległych Komendantowi Głównemu OHP.

Organizację Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zapewniającego obsługę Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, określał statut nadany przez Prezesa Rady Ministrów².

Gospodarka finansowa części 31, 44, 63 oraz FP, FGŚP i FS podlega rygorom *ufp*, ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*³ (dalej *upzp*), ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴ (dalej *uor*) oraz przepisów określających gospodarkę środkami budżetowymi i funduszami celowymi, w tym zasady gospodarki finansowej Funduszu Pracy⁵, Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych⁶ i Funduszu Solidarnościowego⁷.

Część 31 – Praca

W ramach części 31 budżetu państwa finansowano zadania z zakresu zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu; stosunków i warunków pracy; wynagrodzeń i świadczeń pracowniczych; zbiorowych stosunków pracy i sporów zbiorowych; związków zawodowych i organizacji pracodawców.

W układzie zadaniowym wydatki w tej części były realizowane w ramach pięciu funkcji państwa: 3 – *Edukacja, wychowanie i opieka*; 11 – *Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic*; 14 – *Rynek pracy*; 17 – *Kształtowanie rozwoju regionalnego kraju* oraz 22 – *Koordinacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna*. W ramach tych funkcji wydatki realizowane były w siedmiu zadaniach, 13 podzadaniach oraz 18 działaniach.

Zrealizowane w 2019 r. w części 31 dochody wyniosły 34 594 tys. zł, w tym 5107 tys. zł stanowiły dochody uzyskane przez jednostkę objętą kontrolą. W 2019 r. wydatkowano 384 808 tys. zł, w tym 92 171 tys. zł stanowiły wydatki Ministerstwa. Z budżetu środków europejskich wydatkowano 1 349 410 tys. zł, w tym 1130,6 tys. zł stanowiły wydatki Ministerstwa. Wydatki

¹ Dz.U. z 2019 r. poz. 869, ze zm.

² Załącznik do Zarządzenia nr 180 Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 listopada 2017 r. (M.P. z 2019 r. poz. 762, ze zm.).

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843– uchylona z dniem 01 stycznia 2021 r.

⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 351, ze zm.

⁵ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 października 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Funduszu Pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 472).

⁶ Ustawa z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz. U. z 2020 r. poz. 7).

⁷ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 marca 2019 r. w sprawie gospodarki finansowej Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. poz. 646).

stanowiły 0,09% wydatków budżetu państwa i 1,9% wydatków budżetu środków europejskich.

Tabela zawierająca informacje dotyczące dochodów i wydatków oraz zatrudnienia w jednostkach podległych i funkcjonujących w ramach części 31 – Praca stanowi załącznik nr 11.1.

Fundusz Pracy

Ze środków FP finansowano, zgodnie z obowiązującymi przepisami, zasiłki dla bezrobotnych, prace interwencyjne, roboty publiczne, szkolenia, przekwalifikowanie bezrobotnych, rozwój poradnictwa zawodowego oraz badania rynku pracy.

Zrealizowane w 2019 r. przychody FP wyniosły 14 728 032 tys. zł, a koszty 6 388 742 tys. zł. Stan Funduszu na dzień 31 grudnia 2019 r. wyniósł 24 130 648 tys. zł i był o 8 339 289 tys. zł (o 52,8%) wyższy od stanu na początek roku.

Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

Ze środków FGŚP finansowano – w razie niewypłacalności pracodawcy – świadczenia pracownicze, w szczególności z tytułu:

- wynagrodzenia za pracę,
- wynagrodzenia za czas niezawinionego przez pracownika przestoju,
- wynagrodzenia za czas, kiedy pracownik był niezdolny do pracy, ze względu na chorobę,
- wynagrodzenia za czas urlopu,
- odprawy należnej wskutek rozwiązania umowy o pracę bez winy pracownika,
- odszkodowania,
- składki na ubezpieczenia społeczne.

W 2019 r. ze środków Funduszu realizowano również zadania wynikające z ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. *o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2019⁸* (dalej *ustawa o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2019*): finansowanie staży podyplomowych, szkoleń specjalistycznych lekarzy i lekarzy dentyistów, specjalizacji pielęgniarek i położnych oraz refundacji wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego.

Zrealizowane w 2019 r. przychody FGŚP wyniosły 521 109 tys. zł, a koszty 2 329 522 tys. zł. Stan Funduszu na dzień 31 grudnia 2019 r. wyniósł 1 890 132 tys. zł i był o 1 808 414 tys. zł (o 48,9%) niższy od stanu na początek roku.

Część 44 – Zabezpieczenie Społeczne

W ramach części 44 – Zabezpieczenie społeczne finansowano zadania z zakresu: rządowych programów pomocy społecznej i wspierania osób starszych; świadczeń socjalnych, zatrudnienia, rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych; zapewnienia pomocy społecznej w realizacji zadań; rozwoju działalności pożytku publicznego i zwiększania aktywności społecznej w funkcjonowaniu państwa; zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia skali tego zjawiska.

Minister właściwy ds. zabezpieczenia społecznego realizował wydatki w układzie zadaniowym w ramach czterech funkcji państwa: 11 – *Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic*; 13 – *Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny*; 14 – *Rynek pracy*; 22 – *Koordinacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna*. W ramach tych funkcji wydatki realizowane były w siedmiu zadaniach, 11 podzadaniach i 20 działaniach.

⁸ Dz. U. poz. 2435, ze zm.

Zrealizowane w 2019 r. w części 44 dochody wyniosły 1825 tys. zł, w tym 158 tys. zł stanowiły dochody uzyskane przez jednostkę objętą kontrolą. W 2019 r. wydatkowano 894 759 tys. zł, w tym 54 405 tys. zł stanowiły wydatki Ministerstwa. Z budżetu środków europejskich wydatkowano 236 172 tys. zł, w tym 6365 tys. zł stanowiły wydatki Ministerstwa. Wydatki w części 44 stanowiły 0,22% wydatków budżetu państwa i 0,33% wydatków budżetu środków europejskich.

Fundusz Solidarnościowy

W ramach Funduszu Solidarnościowego realizowano zadania wynikające z ustawy z dnia 23 października 2018 r. o *Funduszu Solidarnościowym*⁹. Celem Funduszu jest wsparcie społeczne, zawodowe zdrowotne oraz finansowe osób niepełnosprawnych, a także finansowe emerytów i rencistów, o którym mowa w odrębnych przepisach. Fundusz m.in. wspiera działania w zakresie zapewnienia dostępności lub jej poprawy osobom ze szczególnymi potrzebami.

Zrealizowane w 2019 r. przychody FS wyniosły 783 096 tys. zł, a koszty 9 436 417,7 tys. zł. Stan Funduszu na koniec 2019 r. wyniósł (minus) 8 653 321,6 tys. zł.

Cześć 63 – Rodzina

W ramach części 63 – Rodzina w 2019 r. realizowano głównie zadania wynikające z ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o *Karcie Dużej Rodziny*¹⁰, zapewniono również funkcjonowanie systemów informatycznych, o których mowa w powyższej ustawie, a także w ustawach: z dnia 4 lutego 2011 r. o *opiece nad dziećmi do lat 3*¹¹, z dnia 11 lutego 2016 r. o *pomocy państwa w wychowywaniu dzieci*¹² oraz w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w *sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”*¹³. Minister właściwy do spraw rodziny, zgodnie z art. 12a ust. 1 i 2 ustawy o *pomocy państwa w wychowywaniu dzieci*, monitorował realizację świadczenia rodzinnego oraz na podstawie § 9 rozporządzenia Rady Ministrów w *sprawie szczególnych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start”* monitorował realizację programu.

W 2019 r. w cz. 63 realizowano wydatki w układzie zadaniowym w ramach czterech funkcji, tj.: 11 – *Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic*; 13 – *Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny*; 14 – *Rynek pracy*; 22 – *Koordinacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna*; pięciu zadań m.in. *Pomoc i integracja społeczna (13.1.W)*, *Wspieranie rodziny (13.4.W)*, *Koordinacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna (22.1.W)*; siedmiu podzadań oraz czternastu działań.

Zrealizowane w 2019 r. w części 63 dochody wyniosły 5 tys. zł (dochody uzyskane przez dysponenta III stopnia). W 2019 r. wydatkowano 21 780 tys. zł, w tym 20 280 tys. zł wydatki dysponenta III stopnia. Wydatki budżetu państwa w części 63 stanowiły 0,005% wydatków budżetu państwa.

⁹ Dz. U. poz. 2192, ze zm.

¹⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 1390, ze zm.

¹¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 326, ze zm.

¹² Dz. U. z 2019 r. poz. 2407, ze zm.

¹³ Dz. U. z 2018 r. poz. 1061, ze zm.

2. OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2019 r. w części 31- Praca, w części 44 - Zabezpieczenie Społeczne oraz w części 63 - Rodzina oraz wykonanie planu finansowego w 2019 r. Funduszu Pracy, Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz Funduszu Solidarnościowego

Część 31 – Praca

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2019 r. w części 31 – Praca.

W wyniku kontroli 10,5% zrealizowanych wydatków budżetu państwa i 4% wydatków budżetu środków europejskich w części 31 – Praca, stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych w *ufp* i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych.

Stwierdzona nieprawidłowość w zakresie zamówień publicznych, polegająca na nieupublicznieniu zapytania ofertowego w bazie konkurencyjności, pomimo obowiązku wynikającego z *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*, nie miała istotnego wpływu na wykonanie budżetu państwa w części 31.

W 2019 r. w części 31 wydanie decyzji o blokadzie wydatków w 14 z 17 przypadków nastąpiło w ostatnim miesiącu 2019 r. W przypadku budżetu środków europejskich na poziomie dysponenta III stopnia, pomimo wykonania wydatków zaledwie na poziomie 28,4% planu po zmianach, oszczędności nie zostały zgłoszone, a środki nie zostały w ogóle zablokowane.

NIK zwraca uwagę, że cel certyfikacji na 2019 r. w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (dalej: PO WER) osiągnięto w 89,4%, a cel kontraktacji w 61,3%. Realizacja celów za rok 2018 wyniosła odpowiednio 68,2% i 73,8%. Może to skutkować niewykorzystaniem środków dostępnych w ramach programu do końca 2023 r.

W 2019 r. w części 31 zrealizowano cele prowadzonej działalności. Dysponent, zgodnie z art. 175 ust. 1 i 2 *ufp*, sprawował nadzór i kontrolę nad wykonywaniem budżetu.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w cz. 31 – Praca przedstawiona została w załączniku 11.2 do niniejszej informacji.

Fundusz Pracy

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego w 2019 r. Funduszu Pracy.

W wyniku kontroli 91% kosztów związanych z obsługą Funduszu, co stanowiło 0,5% kosztów ogółem FP stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w *ufp* i aktach wykonawczych. Koszty poniesione zostały na realizację zadań ustawowych i bieżących. W rezultacie wydatkowania środków osiągnięto cele prowadzonej działalności zaplanowane w planie finansowym FP. Nie stwierdzono niecelowego oraz niegospodarnego wydatkowania środków.

Pozytywną ocenę uzasadnia także fakt, że prawidłowo realizowano przychody oraz gospodarowano wolnymi środkami Funduszu Pracy.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego FP przedstawiona została w załączniku 11.7 do niniejszej informacji.

Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego w 2019 r. Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

W wyniku kontroli 2,6% kosztów związanych z obsługą Funduszu (0,3% ogółem kosztów Funduszu), stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ufp i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego lub niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. Koszty poniesione zostały na realizację zadań ustawowych. Pozytywną ocenę uzasadnia także prawidłowa realizacja przychodów oraz gospodarowanie wolnymi środkami Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego FGŚP przedstawiona została w załączniku 11.9 do niniejszej informacji.

Część 44 – Zabezpieczenie Społeczne

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2019 r. w części 44 – Zabezpieczenie społeczne.

W wyniku kontroli 6,7% zrealizowanych w części 44 wydatków budżetu państwa i 98,1% wydatków budżetu środków europejskich Najwyższa Izba Kontroli nie stwierdziła przypadków naruszania zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ufp i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono również niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. W rezultacie wydatkowania środków realizowano cele przewidziane w planie działalności. Dysponent części 44 prawidłowo sprawował nadzór i kontrolę nad wykonaniem budżetu.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca jednocześnie uwagę, iż wydanie decyzji o blokadzie wydatków w ostatnich dniach 2019 r. (w tym w pięciu przypadkach 30 grudnia), mogło mieć wpływ na możliwość rozdysponowania tych środków przez Ministra Finansów jeszcze w roku budżetowym 2019.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w cz. 44 – Zabezpieczenie społeczne przedstawiona została w załączniku 11.11 do niniejszej informacji.

Fundusz Solidarnościowy

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego w 2019 r. Funduszu Solidarnościowego.

W wyniku kontroli 0,003% kosztów Funduszu ogółem stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ufp i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego lub niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. Koszty poniesione zostały na realizację zadań ustawowych. Środki wydatkowano na cele prowadzonej działalności.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego FS przedstawiona została w załączniku 11.16 do niniejszej informacji.

Część 63 – Rodzina

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2019 r. w części 63 – Rodzina.

W wyniku kontroli 64,9% zrealizowanych wydatków budżetu państwa w części 63 – Rodzina, stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ufp i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych.

W 2019 r. w cz. 63 zrealizowano cele prowadzonej działalności. Dysponent zgodnie z art. 175 ust. 1 i 2 ufp sprawował nadzór i kontrolę nad wykonywaniem budżetu.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w cz. 63 – Rodzina przedstawiona została w załączniku 11.18 do niniejszej informacji.

Sprawozdania

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie prawidłowość sporządzania łącznych sprawozdań za 2019 r. przez dysponenta części 31 – Praca, 44 – Zabezpieczenie społeczne oraz 63 – Rodzina i sprawozdań jednostkowych urzędu obsługującego Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej¹⁴.

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 31, 44 oraz 63 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent III stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Przyjęty system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań budżetowych, w tym z budżetu środków europejskich, sprawozdań w zakresie operacji finansowych, z uwzględnieniem sprawozdań dysponenta III stopnia. Skontrolowane sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała roczne sprawozdania za 2019 r. z wykonania planów finansowych Funduszu Pracy, Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, a także Funduszu Solidarnościowego oraz sprawozdania za IV kwartał 2019 r. w zakresie operacji finansowych.

Sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo, na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań.

Sprawozdania zostały sporządzone terminowo, stosownie do przepisów rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie: sprawozdawczości budżetowej, sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym.

¹⁴ Sporządzane w oparciu o rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1393, ze zm.), rozporządzenie Ministra Finansów dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz.U. z 2014 r. poz. 1773) oraz rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz.U. z 2020 r. poz. 704).

3. UWAGI

NIK zwraca uwagę na poziom zobowiązań Funduszu Solidarnościowego, który na koniec 2019 r. wyniósł 12 736 531,5 tys. zł oraz na deficytowy stan Funduszu Solidarnościowego (minus) 8 653 321,6 tys. zł (przychody FS w 2019 r. zrealizowane zostały na poziomie 783 096 tys. zł względem zrealizowanych kosztów na poziomie 9 436 417,7 tys. zł). W pierwszym roku działalności, Funduszowi udzielono dwóch nieoprocentowanych pożyczek: 4 000 000 tys. zł z FP oraz 8 737 000 tys. zł z Funduszu Rezerwy Demograficznej (dalej: FRD). Stan Funduszu na koniec 2020 r. przewiduje się na poziomie (minus) 25 875 000 tys. zł. W 2020 r. Funduszowi udzielono kolejnej, nieoprocentowanej pożyczki z FP w wysokości 4 000 000 tys. zł, co dodatkowo może mieć wpływ na płynność finansową FS. Utrzymywanie się stanu deficytowego Funduszu w kolejnych latach, może zagrozić realizacji zadań ustawowych.

W ocenie NIK, dalsze finansowanie zadań Funduszu Solidarnościowego ze środków Funduszu Pracy, może stanowić zagrożenie dla realizacji ustawowych zadań FP.

NIK, podobnie jak w latach poprzednich, zwraca uwagę, że cel certyfikacji na rok 2019 został ustalony przez Instytucję Zarządzającą (dalej IZ) PO WER na kwotę 255 726 tys. zł. Zrealizowano w wysokości 228 706,1 tys. zł, tj. 89,4%. Cel kontraktacji środków UE zaplanowany na 2019 r. przez IZ dla Ministerstwa wynosił 378 282 tys. zł, a jego wykonanie 231 857,5 tys. zł, co oznaczało realizację celu na poziomie 61,3%. W ujęciu kumulatywnym osiągnięto kwotę kontraktacji na poziomie 1 345 535,8 tys. zł, co stanowiło 90,2% wymaganego celu kontraktacji na koniec 2019 r. oraz 65,4% alokacji PO WER. Zgodnie z danymi przekazanymi przez IZ, kumulatywny poziom kontraktacji osiągnięty przez Ministerstwo (ok. 66% przyznanej alokacji) jest o 11 punktów procentowych (dalej: p.p.) niższy od średniej dla całego PO WER, zaś kumulatywny poziom certyfikacji (ok. 31% przyznanej alokacji) jest niższy od średniej o sześć p.p. IZ wskazała znaczne opóźnienia w zakresie wdrażania PO WER, zaś działania Ministerstwa podejmowane w 2019 r. nie pozwoliły nadrobić zaległości z lat poprzednich, a nawet doszło do ich powiększenia. Może to skutkować niewykorzystaniem środków dostępnych dla Instytucji Pośredniczącej (dalej IP) w ramach PO WER do końca 2023 r.

4. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 31 – PRACA

4.1. DOCHODY BUDŻETOWE

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2019 r., kontrola dochodów budżetowych w części 31 – Praca została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

W ustawie budżetowej na rok 2019, w części 31 – Praca zaplanowano dochody w wysokości 44 660 tys. zł. Osiągnięte dochody wyniosły 34 594 tys. zł (77,5% planu). Były one niższe o 16,4% od uzyskanych w 2018 r. (41 374 tys. zł), co wynikało głównie z mniejszego zapotrzebowania na wyroby i usługi realizowane przez Ochotnicze Hufce Pracy (dalej: OHP).

Na kwotę uzyskanych dochodów złożyły się głównie:

- dochody OHP w wysokości 28 564 tys. zł, pochodzące m.in. ze: sprzedaży przez OHP towarów i usług (14 056 tys. zł), pozostałych dochodów osiąganych przez OHP w wysokości (12 501 tys. zł) oraz wpływów z najmu i dzierżawy składników majątkowych (1489 tys. zł);
- dochody dysponenta III stopnia w wysokości 5107 tys. zł pochodzące głównie z wpłat dokonywanych przez fundusze celowe do budżetu państwa (4335 tys. zł) oraz ze zwrotów dotacji wraz z odsetkami (509 tys. zł).

Na koniec 2019 r. w części 31 wystąpiły należności w kwocie 2264,8 tys. zł i były niższe o 668,4 tys. zł (o 22,8%) w porównaniu do 2018 r.

Zaległości netto według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. wyniosły 1034,5 tys. zł. Były one niższe o 578,5 tys. zł, tj. o 35,9% od zaległości na koniec 2018 r. (1613 tys. zł). Należności dotyczyły głównie nieopłaconia usług na rzecz OHP (566,2 tys. zł) oraz zaległości od beneficjentów Sektorowego Programu Operacyjnego – Rozwój Zasobów Ludzkich oraz Programu Operacyjnego – Kapitał Ludzki (468 tys. zł).

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące dochodów budżetowych w części 31 przedstawiono w załączniku 11.3 do niniejszej informacji.

4.2. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH

4.2.1. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA

W ustawie budżetowej na rok 2019 wydatki w części 31 zostały zaplanowane w wysokości 397 107 tys. zł. W wyniku dokonanych w ciągu roku zmian w planie wydatków, ich kwota uległa zmniejszeniu do kwoty 390 420 tys. zł, tj. o 6687 tys. zł.

Wydatki wyniosły 384 808 tys. zł, tj. 96,9% kwoty ujętej w ustawie budżetowej i 98,6% planu po zmianach.

Wydatki budżetowe według grup ekonomicznych przedstawiały się następująco:

- wydatki bieżące jednostek budżetowych – 338 589 tys. zł (99% planu po zmianach), były one większe od wydatków w 2018 r. o 4774 tys. zł, tj. o 1,4%;
- wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE – 35 173 tys. zł (93,9% planu po zmianach), były one mniejsze o 2401 tys. zł od wydatków w 2018 r., tj. o 6,4%;
- wydatki majątkowe – 6903 tys. zł (99,3% planu po zmianach), były one mniejsze od wydatków w 2018 r. o 171 tys. zł, tj. o 2,4%;
- świadczenia na rzecz osób fizycznych – 2807 tys. zł (99,7% planu po zmianach), były one większe od wydatków w 2018 r. o 332 tys. zł, tj. o 13,4%;
- dotacje – 1336 tys. zł (99,8% planu po zmianach, w 2018 r. nie ponoszono wydatków na dotacje).

Wydatki urzędu dysponenta III stopnia w cz. 31 zostały zrealizowane w wysokości 92 171 tys. zł, co stanowiło 95,3% planu po zmianach (96 686 tys. zł). W porównaniu do 2018 r. wydatki były mniejsze o 2500 tys. zł, tj. o 2,6%.

Wydatki dysponenta III stopnia kształtowały się następująco:

- wydatki bieżące w kwocie 81 236 tys. zł (96,9% planu po zmianach);
- współfinansowanie projektów z udziałem środków UE w kwocie 8895 tys. zł (82,7% planu po zmianach);
- wydatki majątkowe w kwocie 1989 tys. zł (98,1% planu po zmianach);
- świadczenia na rzecz osób fizycznych w kwocie 51 tys. zł (98,1% planu po zmianach).

W 2019 r. w wyniku 40 przeprowadzonych postępowań o zamówienie publiczne, zawarto 46 umów o łącznej wartości 80 418,9 tys. zł. Na realizację tych umów w 2019 r. wydatkowano kwotę 19 648,7 tys. zł, w tym z części 31 sfinansowano lub współfinansowano 21 umów na kwotę 3069,8 tys. zł, tj. 15,6% ogółu wydatkowanej kwoty.

W 2019 r. Ministerstwo zawarło 307 umów o wartości jednostkowej do 30 tys. euro netto z wyłączeniem stosowania *upzp* (art. 4 pkt 8). Łączna wartość tych umów wyniosła 5141,7 tys. zł, wykonanie 4488 tys. zł. Z części 31 sfinansowano 197 umów na łączną kwotę 1681,7 tys. zł, tj. 37,5% kwoty wykonania umów.

W 2019 r. z wyłączeniem procedur na podstawie przesłanki innej niż art. 4 pkt 8 *upzp*, zawarto 16 umów o wartości 2285,2 tys. zł, w tym w części 31 jedną umowę o wartości 12,7 tys. zł. Na realizację tych umów wydatkowano 7,6 tys. zł, co stanowiło 0,3% kwoty zawartych umów.

Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków budżetu państwa w kwocie 36 155,8 tys. zł, tj. 39,2% wydatków dysponenta III stopnia (92 171,4 tys. zł). Próba dowodów i zapisów księgowych została wylosowana metodą monetarną (MUS¹⁵). Badaniem objęto 95 dowodów księgowych na kwotę 36 155,8 tys. zł (z tego próba wydatków dobranych celowo wyniosła 2313,8 tys. zł), w tym wydatki majątkowe na kwotę 2230,4 tys. zł.

W ramach badanej próby wydatków szczegółową kontrolą objęto trzy zamówienia publiczne:

- zamówienie publiczne przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego, którego przedmiotem były usługi polegające na przeprowadzeniu 120 kontroli planowych i 120 wizyt monitoringowych realizowanych w ramach PO WER. Wartość umowy wyniosła 1080,2 tys. zł. W 2019 r. sfinansowano z części 31 wydatek na kwotę 681,7 tys. zł.
- zamówienie publiczne przeprowadzone w trybie z wolnej ręki (na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. b *upzp*), którego przedmiotem były usługi pomocy technicznej w zakresie bieżącej obsługi Systemu QUORUM. Wartość umowy to 1616 tys. zł, w 2019 r. wydatek poniesiono w kwocie 101 tys. zł, z czego współfinansowano z części 31 kwotę 56,6 tys. zł.
- zamówienie publiczne o wartości nieprzekraczającej 30 tys. euro, dotyczące usługi zorganizowania i przeprowadzenia szkoleń w zakresie administrowania bazami danych. W 2019 r. wydatek sfinansowano z części 31 na kwotę 71,5 tys. zł, tj. 100% wartości umowy. W wyniku badania stwierdzono, że Dyrektor Departamentu Informatyki nie upublicznił zapytania ofertowego w bazie konkurencyjności, pomimo obowiązku wynikającego z *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*. Obowiązek stosowania *Wytycznych* wynikał z § 6 ust. 1 pkt 5 lit. a i b oraz § 7 ust. 1 Porozumienia o dofinansowanie projektu nr POPC.02.01.00-00-0093/18-00 z dnia 6 września 2018 r. oraz z przepisów wewnętrznych, tj. *Procedury udzielania zamówień publicznych, do których nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej*. Zgodnie z przedłożonymi wyjaśnieniami omyłkowo nie opublikowano zapytania ofertowego.

W badanej próbie nie stwierdzono nieprawidłowości pod względem prawidłowości wyboru trybów udzielania zamówień publicznych oraz wyłączenia stosowania *upzp*.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatki ponoszono zgodnie z planem wydatków na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi, tj. dokonywania wydatków w sposób celowy i oszczędny

¹⁵ Metoda losowania, w której prawdopodobieństwo wylosowania transakcji jest proporcjonalne do wartości tej transakcji.

oraz tak, aby uzyskiwać najlepsze efekty z danych nakładów, a także w sposób umożliwiający terminową realizację zadań. Dowody i odpowiadające im zapisy księgowe zawierały elementy wymagane przepisami *uor*, sprawdzone zostały pod względem poprawności formalnej oraz prawidłowości kontroli bieżącej i dekretacji, a także okresu księgowania i ujęcia na kontach.

Zobowiązania i odsetki

Na koniec 2019 r. zobowiązania w części 31 wyniosły 14 542 tys. zł i w porównaniu z 2018 r. były niższe o 133 tys. zł, tj. o 0,9%. U dysponenta III stopnia wyniosły one 3084,8 tys. zł i w porównaniu z 2018 r. były wyższe o 63 tys. zł, tj. o 2,1%. Kwota zobowiązań w części 31 obejmowała głównie wydatki na wypłatę dodatkowego wynagrodzenia rocznego, zakupy materiałów i wyposażenia, energii oraz usług pozostałych w MRPiPS oraz podległych i nadzorowanych jednostkach budżetowych. W 2019 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

W 2019 r. w części 31 zapłacono odsetki w wysokości 23,4 tys. zł, z czego 7,3 tys. zł na podstawie trzech prawomocnych wyroków sądowych, 15,4 tys. zł z tytułu podatku od nieruchomości oraz 0,7 tys. zł z tytułu zobowiązań uregulowanych po terminie.

Rezerwy celowe

W 2019 r. w części 31 plan wydatków został zwiększony środkami pochodzącymi z rezerw celowych o kwotę 662,4 tys. zł. W trakcie roku dokonano korekty zmniejszającej środki z rezerwy o kwotę 2,1 tys. zł oraz zablokowano 9 tys. zł. Wydatkowane środki z rezerwy celowej wyniosły 620,4 tys. zł, co stanowiło 95,3% kwoty przyznaných rezerw.

Rezerwy celowe uruchomione zostały w wysokości:

- 349,4 tys. zł (poz. 91¹⁶), kwota przekazana Centralnemu Instytutowi Ochrony Pracy – Państwowemu Instytutowi Badawczemu (dalej: CIOP) na realizację zadań na rzecz ochrony zdrowia psychicznego w miejscu pracy. W dniu 14 stycznia 2020 r. CIOP dokonał zwrotu na rachunek Ministerstwa niewykorzystanych w 2019 r. środków w kwocie 23,6 tys. zł.
- 133,3 tys. zł (poz. 8¹⁷ – wydatkowano 104,5 tys. zł, tj. 78,4%) na sfinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników zaangażowanych w realizację projektu *Wsparcie kadrowe MRPiPS w 2019 r. we wdrażaniu PO WER*;
- 111 tys. zł (poz. 8 – wydatkowano 100%) na realizację projektu *Eurodoradztwo Polska* w ramach Programu *Erasmus+*;
- 30,4 tys. zł (poz. 8 – wydatkowano 29,4 tys. zł, tj. 96,8%) na sfinansowanie dodatków zadaniowych wraz z pochodnymi dla pracowników MRPiPS zaangażowanych w realizację projektu pn. *Monitoring Pracy i Pobytu w celach zarobkowych Cudzoziemców na Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej* w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020 (dalej PO PC);
- 26 tys. zł (poz. 20¹⁸ – wydatkowano 25,9 tys. zł, tj. 99,6%) na sfinansowanie dodatków służby cywilnej oraz dodatkowego wynagrodzenia rocznego dla dwóch urzędników mianowanych z dniem 1 grudnia 2018 r.;
- 1,1 tys. zł (poz. 20 – wydatkowano 0,2 tys. zł, tj. 18,2%) na dodatki służby cywilnej dla jednego urzędnika mianowanego z dniem 1 grudnia 2019 r.

Niepełne wydatkowanie kwot z rezerw wynikało m.in. z mniejszych kosztów wynagrodzeń w związku z przebywaniem części pracowników na zwolnieniach lekarskich.

Minister nie zgłaszał wniosków o korekty decyzji przyznających środki z rezerw w związku z ich niewykorzystaniem (kwota w wysokości 30,8 tys. zł), ponieważ kwoty dotyczyły wynagrodzeń osobowych wraz z pochodnymi i nie było możliwości oszacowania wysokości oszczędności.

W 2019 r. w cz. 31 nie realizowano wydatków ze środków pochodzących z rezerwy ogólnej budżetu państwa.

¹⁶ Środki na zadania w obszarze zdrowia.

¹⁷ Rezerwa na realizację projektów współfinansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE oraz ze środków pomocy bezzwrotnej, rozliczenia programów i projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także rozliczenia z budżetem ogólnym Unii Europejskiej.

¹⁸ Środki na szkolenia i wynagrodzenia na nowe mianowania urzędników służby cywilnej oraz skutki przechodzące z roku 2018 oraz zwiększenie wynagrodzeń aplikantów i asesorów Urzędu Patentowego RP w związku z awansem zawodowym.

Blokady

W 2019 r. Minister dokonał 14 blokad wydatków na łączną kwotę 7672 tys. zł. W ramach budżetu państwa w części 31 blokady zgłaszane były w związku z oszczędnościami wynikającymi z niepełnej realizacji wydatków na 2019 r., a blokowane środki nie spowodowały ograniczenia czy braku realizacji zadań.

Spośród 14 decyzji o blokadzie wydanych w 2019 r. w ramach wydatków budżetu państwa, 11 zostało wydanych w ostatnim miesiącu roku, dwie w listopadzie oraz jedna w październiku.

Minister Finansów, na podstawie decyzji o blokowaniu środków przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, dokonał dwóch zmian w planie wydatków części 31, tj. zmniejszenia planu wydatków na łączną kwotę 818,1 tys. zł – środki przeznaczone zostały na utworzenie rezerwy celowej (poz. 95) zgodnie z ustawą z dnia 26 kwietnia 2016 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw¹⁹; zmniejszenia planu wydatków na łączną kwotę 6854 tys. zł – środki przeznaczone zostały na utworzenie rezerwy celowej (poz. 100), zgodnie z art. 24d ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2019²⁰.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych

Wydatki bieżące jednostek budżetowych w części 31 poniesiono głównie na: wynagrodzenia i pochodne – 218 447 tys. zł; zakup materiałów i usług – 87 687 tys. zł; realizację Programu Wieloletniego *Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy* IV etap – 20 000 tys. zł i składki do organizacji międzynarodowych – 12 455 tys. zł.

Zatrudnienie i wynagrodzenia

W ustawie budżetowej na 2019 r. w części 31 kwoty wynagrodzeń w ramach budżetu państwa i budżetu środków europejskich zostały określone w łącznej wysokości 195 494 tys. zł. Plan po zmianach wynosił 193 282 tys. zł, w tym 181 448 tys. zł zaplanowano na wynagrodzenia osobowe oraz 11 834 tys. zł na dodatkowe wynagrodzenie roczne.

Wydatki na wynagrodzenia wyniosły 192 167 tys. zł i były większe w porównaniu z 2018 r. o 2691 tys. zł (o 1,4%). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego wynosiło 2629 zł i w porównaniu z 2018 r. było wyższe o 214 zł (tj. o 8,9%). Na wysokość średniego miesięcznego wynagrodzenia w części 31 wpływ miało uwzględnienie wynagrodzeń dla 2551 młodocianych pracowników OHP, które wynosiły średnio 166 zł.

Przeciętne zatrudnienie w części 31 w 2019 r., według sprawozdania o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rb-70, w przeliczeniu na pełne etaty, wyniosło 6092, tj. o 447 etatów (o 6,8%) mniej niż w 2018 r. i o 1757 etatów mniej od planu po zmianach (7849 etatów). Różnica pomiędzy planem, a faktycznym wykorzystaniem etatów spowodowana była głównie zmniejszeniem liczby pracowników młodocianych OHP oraz nieobecnością pracowników przebywających na urloпах bezpłatnych, wychowawczych i macierzyńskich.

Limit wynagrodzeń osobowych u dysponenta III stopnia określono w kwocie 39 457 tys. zł. Wydatki zrealizowano w wysokości 39 357 tys. zł, tj. 99,7% planu po zmianach i na poziomie 103,5% wydatków na ten cel w 2018 r. Przeciętne zatrudnienie u dysponenta III stopnia wyniosło 431 osób, tj. o siedem osób (o 1,7%) więcej niż w 2018 r. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego wynosiło 7615 zł i w porównaniu z 2018 r. było wyższe o 152 zł (tj. o 2%). Wzrost przeciętnego zatrudnienia u dysponenta III stopnia wynikał z przyporządkowania pracowników, których zakres czynności przypisano również do innych części budżetowych w celu proporcjonalnego wykorzystania środków we wszystkich częściach budżetowych.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące zatrudnienia i wynagrodzenia w części 31 znajdują się w załączniku 11.5 do niniejszej informacji.

Limit wynagrodzeń bezosobowych wynosił 776 tys. zł. W ciągu roku limit zmniejszono o 61,6 tys. zł, do kwoty 714,4 tys. zł. Wydatki wykonano na poziomie 458,8 tys. zł, co stanowiło 64,2% planu po zmianach. Niepełne wykorzystanie limitu wydatków na wynagrodzenia bezosobowe związane było m.in. ze skierowaniem do oceny mniejszej liczby wniosków w ramach PO WER, skutkującej mniejszą liczbą zatrudnionych ekspertów.

¹⁹ Dz. U. poz. 924.

²⁰ Dz. U. poz. 2435, ze zm.

Wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE

Wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej w części 31 zaplanowano w ustawie budżetowej w wysokości 41 346 tys. zł (w tym dotacje celowe: 27 012 tys. zł). W trakcie roku planowaną kwotę środków na współfinansowanie projektów z udziałem środków europejskich zmniejszono do 37 444 tys. zł²¹ (w tym dotacje zmniejszono do: 24 097 tys. zł), z której wydatkowano łącznie 35 173 tys. zł (w tym w ramach dotacji: 23 939 tys. zł), co stanowiło 93,9% planu po zmianach (w przypadku dotacji: 99,3% planu po zmianach).

Badanie wydatków, jako dotacji celowych, na współfinansowanie krajowe w kwocie 3825,3 tys. zł (trzy umowy) wypłaconych, w ramach PO WER wykazało, że wydatki te ponoszono na realizację zadań określonych w umowach o dofinansowanie projektów. Próba wydatków stanowiła 16,1% wydatków poniesionych w części 31 na dotacje celowe w ramach współfinansowania projektów PO WER oraz 10,9% ogółu środków wydatkowanych na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE.

Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe w części 31 zostały zaplanowane w ustawie budżetowej na 2019 r. w wysokości 7045 tys. zł na realizację 11 zadań. W trakcie roku zrezygnowano z dwóch z nich o łącznej wartości 860 tys. zł, tj.: wykonania instalacji klimatyzacyjnej w budynkach MRPiPS przy ul. Nowogrodzkiej na kwotę 560 tys. zł oraz rozbudowy infrastruktury sieciowej MRPiPS na kwotę 300 tys. zł.

W trakcie roku zmniejszono wartość ośmiu zadań (bez zmiany zakresu rzeczowego) o łączną kwotę 405 tys. zł, wprowadzono do planu 12 nowych zadań o łącznej wartości 907 tys. zł oraz zwiększono wartość czterech zaplanowanych zadań o 267,4 tys. zł (bez zmiany zakresu rzeczowego).

Wydatki poniesiono na realizację 21 zadań w łącznej kwocie 6903 tys. zł (1,8% wydatków części), tj. 99,3% planu po zmianach (6954,4 tys. zł), w tym m.in. na:

- budowę Centrum Szkolenia i Aktywizacji Zawodowej Młodzieży w Białymstoku (3648 tys. zł);
- wykonanie instalacji klimatyzacyjnej w budynkach MRPiPS przy ul. Brackiej 4 i Żurawiej 4a (1073 tys. zł);
- zakup pojazdów elektrycznych oraz stacji ładowania (455 tys. zł);
- wymianę urządzeń i doposażenie warsztatów szkoleniowych OHP (333 tys. zł);
- rozbudowę infrastruktury serwerowej MRPiPS (300 tys. zł)
- inne zadania o łącznej wartości 1094 tys. zł.

Dotacje celowe

Dotacje celowe w części 31 zaplanowano w ustawie budżetowej na rok 2019 w wysokości 2100 tys. zł. W ciągu roku planowaną kwotę środków zmniejszono do 1339 tys. zł. Wydatkowano łącznie 1336,5 tys. zł, co stanowiło 99,8% planu po zmianach. W ramach zadania polegającego na opłaceniu do 95% każdej ze składek członkowskich w międzynarodowych organizacjach związkowych reprezentujących interesy osób wykonujących pracę zarobkową wobec instytucji Unii Europejskiej²² udzielono dotacji sześciu organizacjom na łączną kwotę 1341,6 tys. zł²³. Dotacje zostały rozliczone na łączną kwotę 1336,5 tys. zł.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące wydatków budżetowych w części 31 znajdują się w załączniku 11.4 do niniejszej informacji.

4.2.2. WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH

W ustawie budżetowej na rok 2019 wydatki budżetu środków europejskich (dalej BŚE) w części 31 zostały zaplanowane w wysokości 1 400 512 tys. zł. Wydatki zostały zrealizowane w kwocie 1 349 410 tys. zł, co stanowiło 95,6% planu po zmianach (1 411 056 tys. zł). W porównaniu do 2018 r. wydatki były większe o 52 981 tys. zł, tj. o 4,1%.

²¹ Plan został zmniejszony o 9,4%, co było spowodowane w głównej mierze niewykorzystaniem środków zaplanowanych na realizację projektów konkursowych w ramach PO WER wskutek dokonywanych przez Beneficjentów zmian harmonogramów płatności w projektach.

²² Art. 11¹ ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 263, ze zm.).

²³ Szczegółowym badaniem objęto dotację udzieloną Konfederacji Lewiatan na kwotę 299,9 tys. zł.

Wydatki poniesione zostały w związku z realizacją: PO WER (811 206 tys. zł), Regionalnych Programów Operacyjnych 2014-2020 (dalej: RPO) – 532 604 tys. zł, Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 – 3436 tys. zł oraz Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020 (dalej PO PC) – 2164 tys. zł.

Wydatki dysponenta III stopnia zrealizowane zostały w wysokości 1130,6 tys. zł, co stanowiło 28,4% planu po zmianach (3985,5 tys. zł). W porównaniu do 2018 r. wydatki były większe o 476,2 tys. zł, tj. o 72,8%. Wydatki dysponenta III stopnia zrealizowane zostały w ramach PO WER (822,8 tys. zł) oraz PO PC 2014-2020 (307,8 tys. zł).

Na podstawie decyzji Ministra Finansów w sprawie zmian w BŚE na 2019 r. plan wydatków został zwiększony m.in. środkami pochodzącymi z rezerwy celowej o kwotę 178,7 tys. zł. W trakcie roku dokonano zmniejszenia środków z rezerwy o kwotę 11,5 tys. zł. Ostatecznie kwota przyznanej rezerwy w 2019 r., po uwzględnieniu korekty, wyniosła 167,2 tys. zł, z czego wydatkowano 161,8 tys. zł, tj. 96,8% kwoty przyznanej rezerwy. Niepełne wykorzystanie rezerwy wynikało z mniejszych kosztów wynagrodzeń w związku z przebywaniem części pracowników na zwolnieniach chorobowych.

W 2019 r. Minister dokonał trzech blokad w zakresie budżetu środków europejskich w części 31 na łączną kwotę 55 237,1 tys. zł – wszystkie blokady dokonane zostały w grudniu 2019 r. Zmniejszenie dotyczyło głównie środków przeznaczonych na realizację PO WER w łącznej kwocie 48 899,4 tys. zł, tj. 88,5% zablokowanych przez Ministra środków europejskich.

Badaniem objęto realizację wydatków budżetu środków europejskich w kwocie 53 946,1 tys. zł poniesionych na realizację dwóch projektów realizowanych przez Ministerstwo oraz czterech projektów realizowanych przez beneficjentów zewnętrznych w ramach PO WER. Próba wydatków stanowiła 4% wydatków budżetu środków europejskich w części 31 poniesionych w 2019 r.

Badanie wydatków u dysponenta III stopnia, w łącznej kwocie 174,6 tys. zł (147,8 tys. zł z budżetu środków europejskich, a 26,8 tys. zł ze współfinansowania krajowego) przeznaczonych na realizację przez Ministerstwo projektów: *Wsparcie realizacji badań panelowych osób w wieku 50 lat i więcej w międzynarodowym projekcie Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe* oraz *Monitoring Pracy i Pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej* wykazało, że wydatki były niezbędne do realizacji projektu, zostały należycie udokumentowane i dokonane w okresie ich kwalifikowalności. Nie stwierdzono opóźnień w dokonywaniu płatności.

Badaniem objęto także cztery umowy o dofinansowanie projektów w ramach PO WER o wartości 218 713,3 tys. zł, w tym 184 331,6 tys. zł ze środków UE, wybranych spośród 298 projektów, dla których w 2019 r. poniesiono wydatki. W 2019 r. wydatkowano łącznie 57 623,6 tys. zł, z czego 53 798,3 tys. zł z BŚE, a 3825,3 tys. zł z budżetu państwa (współfinansowanie krajowe), co stanowiło 26,3% wartości badanych umów w ramach PO WER.

Badanie wykazało, że skontrolowane wydatki zrealizowano prawidłowo przekazując kolejne środki beneficjentom, którzy wykorzystywali je na cele lub zadania określone w umowach o dofinansowanie.

Cel certyfikacji na rok 2019 ustalony dla Ministerstwa jako Instytucji Pośredniczącej (dalej IP) przez Instytucję Zarządzającą PO WER (dalej IZ) na kwotę 255 726 tys. zł został zrealizowany w wysokości 228 706,1 tys. zł, tj. 89,4% (w 2018 r. – 73,8%). Cel kontraktacji środków UE zaplanowany na 2019 r. przez IZ dla Ministerstwa wynosił 378 282 tys. zł, a jego wykonanie – 231 857,5 tys. zł, co oznaczało realizację celu na poziomie 61,3% (w 2018 r. – 68,2%). Rozbieżność pomiędzy wartościami planowanymi, a wykonanymi w zakresie kontraktacji wynikała z braku możliwości zawarcia w 2019 r. porozumienia o dofinansowanie projektu konkursowego o wartości ponad 82 000 tys. zł oraz braku podstaw do wydania decyzji o dofinansowaniu dwóch projektów pozakonkursowych o łącznej wartości ponad 62 000 tys. zł. Zgodnie z wyjaśnieniami IP, niższa od planowanej kontraktacja była spowodowana niewystarczającym zainteresowaniem ze strony potencjalnych wnioskodawców udziałem w konkursie w ramach Działania 1.3 *Wsparcie osób młodych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji*. Jednocześnie, zgodnie z danymi przekazanymi przez IZ, kumulatywny poziom kontraktacji osiągnięty przez Ministerstwo (ok. 66% przyznanej alokacji) jest o 11 p.p. niższy od średniej dla całego PO WER, zaś kumulatywny poziom certyfikacji (ok. 31% przyznanej alokacji) jest niższy od średniej o sześć p.p. W ocenie NIK powtarzające się kolejny rok z rzędu nieosiągnięcie celów kontraktacji i certyfikacji skutkować może niewykorzystaniem środków dostępnych dla IP w ramach PO WER do końca 2023 r.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące wydatków budżetu środków europejskich w części 31 znajdują się w załączniku 11.6 do niniejszej informacji.

4.2.3. EFEKTY RZECZOWE PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI

W budżecie w układzie zadaniowym w części 31 określono zadania, podzadania i działania w ramach pięciu funkcji:

- 3. Edukacja, wychowanie i opieka;
- 11. Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic;
- 14. Rynek pracy;
- 17. Kształtowanie rozwoju regionalnego kraju;
- 22. Koordynacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna.

Badaniem objęto realizację pięciu podzadań dobranych w sposób celowy, realizowanych w ramach pięciu zadań, tj.: 3.1.W Oświata i wychowanie, 14.1.W Wspieranie zatrudnienia i przeciwdziałanie bezrobociu, 14.2. Budowa nowoczesnych stosunków i warunków pracy, 14.3. Wsparcie rozwoju i organizowanie dialogu społecznego i 17.2.W Koordynacja, zarządzanie i wdrażanie programów realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE:

- 3.1.2.W Kształcenie ogólne, zawodowe i ustawiczne, w ramach podzadania wydatkowano kwotę 186 294,9 tys. zł, tj. 96,6% planu po zmianach. Do celów określonych dla dwóch działań (3.1.2.6 Kształcenie i przygotowanie zawodowe młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz 3.1.2.11.W Wsparcie kształcenia zawodowego ustawicznego oraz uczenia się bez barier) zdefiniowano po jednym mierniku²⁴, których realizacja zaplanowana została na poziomie 88% oraz 94%, a wykonane zostały na poziomie 85,7% oraz 90%. Na uwagę zasługuje fakt, że pomimo niepełnego wykonania powyższych mierników liczby bezwzględne zarówno uczniów uzyskujących promocję do następnej klasy oraz uzyskujących świadectwo ukończenia szkoły (planowano 26 400, wykonano 28 245) oraz uczestników OHP objętych kształceniem i przygotowaniem zawodowym uzyskujących świadectwo zdobycia kwalifikacji w zawodzie i zatrudnienie w ciągu roku po zakończeniu nauki (planowano 6045, wykonano 6740) były wyższe niż planowane;
- 14.1.3.W Aktywne formy przeciwdziałaniu bezrobociu, w ramach podzadania wydatkowano kwotę 1 152 023,5 tys. zł, tj. 99,6% planu po zmianach. Do celu Zapewnienie skuteczności działań urzędów pracy finansowanych ze środków FP określono miernik Efektywność zatrudnieniowa podstawowych form aktywizacji (w %), zaplanowany na poziomie 78% – wartość wskaźnika będzie znana w II kwartale 2020 r., natomiast wartość wskaźnika osiągnięta w 2018 r. wyniosła 85%;
- 14.2.1 Tworzenie ram prawnych stosunków i warunków pracy oraz współpraca międzynarodowa, w ramach podzadania wydatkowano kwotę 44 651,3 tys. zł, tj. 99,8% planu po zmianach. Do celów²⁵ określonych dla tego podzadania zdefiniowano dwa mierniki²⁶, które zaplanowane zostały na poziomie 1400 oraz 105, a wykonane zostały na poziomie 1114 oraz 104,6. Wykonanie pierwszego miernika na niższym poziomie wynikało z mniejszej liczby wystąpień o informacje w zakresie prawa pracy, kierowanych przez obywateli, instytucje oraz parlamentarzystów;
- 14.3.1.W Wsparcie rozwoju i organizowanie dialogu i partnerstwa społecznego, w ramach podzadania wydatkowano kwotę 11 324,4 tys. zł, tj. 98,7% planu po zmianach. Do celu Prowadzenie i koordynacja zadań i inicjatyw wspierających rozwój oraz organizowanie dialogu i partnerstwa społecznego określono miernik Liczba zadań, w których Minister prowadzi działania mające na celu wsparcie i organizowanie dialogu społecznego na poziomie 80, który wykonany został w 100%;
- 17.2.1.W Koordynacja realizacji, zarządzania i wdrażania programów realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE, w ramach podzadania wydatkowano kwotę 214 191,9 tys.

²⁴ 1) Odsetek uczestników OHP uzyskujących promocję do następnej klasy oraz uzyskujących świadectwo ukończenia szkoły; 2) Odsetek uczestników OHP objętych kształceniem i przygotowaniem zawodowym zatrudnionych, jako pracownicy młodociani, objętych szkoleniami kursowymi, którzy uzyskali świadectwo potwierdzające zdobycie kwalifikacji w zawodzie oraz uzyskali zatrudnienie w ciągu roku od ukończenia nauki.

²⁵ 1) Udzielanie społeczeństwu informacji nt. przepisów prawa pracy, 2) Poprawa bezpieczeństwa i higieny pracy.

²⁶ 1) Liczba udzielonych odpowiedzi na wystąpienia kierowane przez obywateli, instytucje i parlamentarzystów, 2) średnia liczba godzin miesięcznie przeznaczonych na poradnictwo telefoniczne w zakresie prawa pracy.

zi, tj. 81,2% planu po zmianach. Do celu *Sprawną organizacją Działań PO WER nadzorowanych przez MRPiPS w latach 2014-2020* określono miernik *Stosunek wartości złożonych do Instytucji Zarządzającej poświadczeń i deklaracji wydatków do łącznej alokacji w ramach Działań PO WER nadzorowanych przez MRPiPS (w %)* zaplanowano na poziomie 35%, a wykonano na poziomie 29,1%. Różnica pomiędzy wartością planowaną miernika na rok 2019, a wartością wykonaną spowodowana była m.in: składaniem przez beneficjentów wniosków o płatność na kwoty znacznie niższe i w terminach późniejszych niż wynikało to z harmonogramów płatności (będących podstawą planu), korektami wniosków o płatność oraz niezakontraktowaniem wydatków projektów pozakonkursowych w ramach Działania 2.6 PO WER i projektów w ramach konkursu w Działaniu 1.3 PO WER.

Zdefiniowane przez Ministra podzadania należy uznać za spójne z zadaniami, a zastosowane mierniki, jako określone zgodnie z wymogami noty budżetowej. Monitoring mierników prowadzony był systematycznie na podstawie miesięcznej sprawozdawczości, przekazywanej za pomocą systemu informatycznego Centralnej Aplikacji Statystycznej oraz informacji właściwych komórek organizacyjnych.

W 2019 r. NIK przeprowadziła w MRPiPS kontrolę pn. *Planowanie i realizacja zadaniowego układu wydatków w kontekście reformy systemu budżetowego*²⁷, w wyniku, której stwierdzono następujące nieprawidłowości: 1) Tytuły działań sformułowane w układzie zadaniowym w MRPiPS w 2019 r. cechowała rozległa tematyka; 2) Pomimo zmiany limitów wydatków nie zmieniano wartości mierników; 3) Do pomiaru celu przyjęto miernik, który nie odnosi się do istoty rezultatu, jaki powinien być uzyskany w wyniku realizacji celu. W związku z powyższym NIK wniosła o: 1) Zapewnienie, aby treści formułowanych celów podzadań i działań, a także treści samych podzadań i działań wskazywały na czynności operacyjne; 2) Ścisłe powiązanie planowanych w Ministerstwie wartości mierników z planowanymi wydatkami; 3) Wypracowanie zasady wykonywania w Ministerstwie regularnej kontroli i nadzoru nad efektywnością i skutecznością realizacji planów w układzie zadaniowym na podstawie mierników stopnia realizacji celów, sprawowanych na podstawie art.175 ust. 1 pkt 4 *ufp*.

Planowanie budżetu zadaniowego na 2020 rok zakończyło się przed sporządzeniem przez NIK zaleceń pokontrolnych, a tym samym wprowadzenie zmian w miernikach nie było możliwe w kontrolowanym okresie.

4.3. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2019 r. przez dysponenta części 31 – Praca i sprawozdań jednostkowych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1)

oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2019 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 31 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent trzeciego stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej oraz danymi systemu TREZOR. Stosowany w Ministerstwie

²⁷ Kontrola obejmowała lata 2016-2019 (I połowa). Nr kontroli P/19/008, wystąpienie pokontrolne z dnia 16 grudnia 2019 r.

system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

5. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU PRACY

5.1. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO

5.1.1. WYKONANIE PLANU PRZYCHODÓW

Zaplanowane przychody w wysokości 13 104 086 tys. zł zrealizowano w kwocie 14 728 032 tys. zł, co stanowiło 112,4% planu. Przychody FP były o 6,1% wyższe niż w 2018 r.

Główną pozycją w strukturze przychodów były wpływy z obowiązkowej składki na FP, które wyniosły 12 970 302 tys. zł (111,3% planu po zmianach i 88,1% ogółu przychodów). Środki z Unii Europejskiej wyniosły 1 151 885 tys. zł i pochodziły głównie z refundacji wydatków poniesionych na finansowanie projektów systemowych powiatowych urzędów pracy. Przychody te były o 0,4% wyższe od planowanych (po zmianach planu) i stanowiły 7,8% ogółu przychodów FP. Pozostałe przychody w kwocie 605 844 tys. zł (205,4% wykonania planu po zmianach i 4,1% przychodów ogółem) pochodziły m.in. z odsetek od środków zgromadzonych na rachunkach bankowych, w tym odsetek od zarządzania terminowego u Ministra Finansów.

Przychody Funduszu w latach 2016-2018 miały tendencję wzrostową, zwiększając się corocznie odpowiednio o 21,5%, 9,9%, 6,1%. Największy wpływ na wzrost przychodów Funduszu miały przychody z poboru składek oraz odsetki od środków pieniężnych FP.

Według stanu na 31 grudnia 2019 r., zgodnie ze sprawozdaniem Rb-40 z wykonania planu finansowego FP, należności wynosiły 4 123 811 tys. zł (2577,4% planu i 99,1% planu po zmianach). Należności były wyższe o 3 994 305 tys. zł (o 3084,3%) od kwoty należności na koniec 2018 r., co wynikało z udzielenia decyzją Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej²⁸ Solidarnościowemu Funduszowi Wsparcia Osób Niepełnosprawnych (dalej Fundusz Solidarnościowy) ze środków FP nieoprocentowanej pożyczki w wysokości 4 000 000 tys. zł, na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji²⁹. Pożyczka na rzecz Funduszu Solidarnościowego podlega spłacie w ratach rocznych nie niższych niż 300 000 tys. zł – począwszy od 2023 r. Pożyczka udzielona została na sfinansowanie wypłaty, kosztów obsługi wypłaty oraz kosztów obsługi wniosków o świadczenie uzupełniające, o których mowa w art. 11 ustawy o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji. Należności przeterminowane lub przedawnione nie wystąpiły.

5.1.2. WYKONANIE PLANU KOSZTÓW

W ustawie budżetowej koszty Funduszu Pracy zostały zaplanowane w wysokości 7 721 102 tys. zł. W wyniku dokonanych w ciągu roku zmian w planie kosztów ich kwota nie uległa zwiększeniu. Koszty zrealizowano w kwocie 6 388 742 tys. zł, (82,7% planu po zmianach) i były one mniejsze o 18,5% od kosztów poniesionych w 2018 r. (o 1 451 709 tys. zł). Koszty FP ponoszone w latach 2016-2018 kształtowały się odpowiednio: 11 052 174 tys. zł, 10 933 782 tys. zł, 7 840 451 tys. zł, i miały tendencję spadkową. Wynikało to głównie ze spadku bezrobocia rejestrowanego w Polsce.

Koszty Funduszu według podstawowych grup zadań zostały poniesione m.in. na:

- zasiłki dla bezrobotnych ze składką na ubezpieczenie społeczne – 1 667 088 tys. zł (2016 r. – 2 269 087 tys. zł, 2017 r. – 1 964 365 tys. zł, 2018 r. – 1 697 455 tys. zł);
- zasiłki i świadczenia przedemerytalne – 1 237 271 tys. zł (2016 r. – 2 299 996 tys. zł, 2017 r. – 1 964 365 tys. zł, 2018 r. – 0³⁰ zł);

²⁸ Decyzja Nr 5 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 października 2019 r. w sprawie warunków i terminów spłaty pożyczki przekazanej Solidarnościowemu Funduszowi Wsparcia Osób Niepełnosprawnych ze środków Funduszu Pracy (Dz. Urz. MRPiPS, poz. 40).

²⁹ Dz.U. z 2019 r. poz. 1622, ze zm.

³⁰ W 2018 r. zasiłki te były realizowane z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

- dodatki aktywizacyjne – 100 850 tys. zł (2016 r. – 93 945 tys. zł, 2017 r. – 92 188 tys. zł, 2018 – 92 612 tys. zł);
- świadczenia integracyjne – 54 763 tys. zł (2016 r. – 50 865 tys. zł, 2017 r. – 60 350 tys. zł, 2018 r. – 58 594 tys. zł);
- refundację składek na ubezpieczenie społeczne dla zwalnianych rolników³¹ – 42 tys. zł (2016 r. – 73 tys. zł, 2017 r. – 51 tys. zł, 2018 r. – 55 tys. zł);
- jednorazowe świadczenia pieniężne dla pobierających zasiłki i świadczenia przedemerytalne – 101 508 tys. zł (po raz pierwszy wprowadzone do realizacji z FP w 2019 r.);
- aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu – 2 762 344 tys. zł (2016 r. – 5 767 931 tys. zł, 2017 r. – 6 151 322 tys. zł, 2018 r. – 5 494 017 tys. zł);
- pozostałe zadania – 256 916 tys. zł (2016 r. – 240 795 tys. zł, 2017 r. – 252 062 tys. zł, 2018 r. – 244 055 tys. zł).

Koszty z tytułu zasiłków dla bezrobotnych oraz pozostałych wypłat obligatoryjnych w 2019 r. wyniosły 3 161 521 tys. zł i stanowiły 49,5% kosztów ogółem.

Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu

Zrealizowane koszty aktywnych form przeciwdziałaniu bezrobociu wyniosły 2 762 344 tys. zł, tj. 87,1% kwoty planu po zmianach i 43,2% wykonania kosztów ogółem. W stosunku do wykonania w 2018 r. były one niższe o 2 731 673 tys. zł (o 49,7%). W ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu finansowano w szczególności:

- programy na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej – 2 183 697 tys. zł (91,5% wykonania planu po zmianach i 79% kosztów na aktywne formy);
- dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych – 209 529 tys. zł (70,4% i 7,6%);
- składki na ubezpieczenia społeczne – 206 192 tys. zł (86,4% i 7,5%);
- Krajowy Fundusz Szkoleniowy – 199 489 tys. zł (87,4% i 7,2%);
- realizację zadań w zakresie rozwoju instytucji opieki nad dziećmi do lat trzech w latach 2018-2022 – 163 414 tys. zł (81,7% i 5,9%);
- koszty egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe – 5500 tys. zł (100% i 0,2%);
- umorzenie pożyczek – 534 tys. zł (26,7% planu po zmianach);
- środki na zadania realizowane przez BGK – zaplanowane 30 000 tys. zł – wykonanie 0 zł³²;
- koszty związane z koordynacją przez asystenta rodziny zadań określonych w art. 8 ust. 2 ustawy *o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”* – zaplanowane 10 000 tys. zł – wykonanie 0 zł³³.

Niepełne wykonanie kosztów aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu spowodowane było zmniejszeniem liczby bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy w 2019 r., przez co nastąpił spadek aktywizowanych zawodowo osób, względem 2018 r. o 56 tys., tj. o 16,3%. Dodatkowo, co drugi zarejestrowany bezrobotny to osoba długotrwale bezrobotna – osoby z tej grup wykazują się niską aktywnością związaną z poszukiwaniem pracy.

Zasiłki dla bezrobotnych i inne świadczenia obligatoryjne

Na zasiłki dla bezrobotnych i inne świadczenia obligatoryjne wydatkowano 3 161 521 tys. zł, tj. 92,9% planu po zmianach i 49,5% kosztów Funduszu. W porównaniu do wykonania w 2018 r. wydatki na zasiłki były większe o 1 312 806 tys. zł (o 71%), co spowodowane było finansowaniem zasiłków i świadczeń przedemerytalnych oraz wypłatą jednorazowego świadczenia pieniężnego dla pobierających zasiłki i świadczenia przedemerytalne. Wydatki w poszczególnych grupach zasiłków i świadczeń obejmowały m.in.:

³¹ Osobie podlegającej ubezpieczeniu społecznemu rolników, z którą stosunek pracy lub stosunek służbowy został rozwiązany z przyczyn dotyczących zakładu pracy, i która nie jest uprawniona do zasiłku przysługującego pokrycie składek na ubezpieczenia społeczne rolników w okresie pierwszych czterech kwartałów po rozwiązaniu stosunku pracy lub stosunku służbowego.

³² Nie było chętnych do skorzystania w 2019 r. z zabezpieczonych środków w Banku Gospodarstwa Krajowego w ramach Programu *Pierwszy biznes – Wsparcie w starcie*.

³³ W 2019 r. działanie 5.1 Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin *Za życiem* (w ramach, którego realizowana jest także koordynacja, o której mowa w art. 8 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. *o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin Za życiem* (Dz.U. z 2019 r. poz. 473, ze zm.) decyzją kierownictwa MRPiPS zostało sfinansowane w całości ze środków rezerwy celowej - poz. 53 – *Środki na finansowanie lub dofinansowanie zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*.

- zasiłki dla bezrobotnych ze składką na ubezpieczenie społeczne – 1 667 088 tys. zł (93,1% wykonania planu po zmianach i 26,1% kosztów ogółem), były one o 30 367 tys. zł (o 6%) niższe od wydatków na zasiłki w 2018 r. (1 697 455 tys. zł);
- dodatki aktywizacyjne – 100 850 tys. zł (98,9% planu po zmianach i 1,6% kosztów ogółem), były one o 8238 tys. zł (o 8,9%) większe od wydatków na dodatki aktywizacyjne w 2018 r.; (92 612 tys. zł)
- świadczenia integracyjne – 54 763 tys. zł (91,3% planu po zmianach i 0,9% kosztów ogółem), były one o 3831 tys. zł (o 2,2%) niższe od wydatków na te świadczenia w 2018 r. (58 594 tys. zł).
- jednorazowe świadczenia pieniężne dla pobierających zasiłki i świadczenia przedemerytalne – 101 508 tys. zł (po raz pierwszy wprowadzone do realizacji z FP w 2019 r.);

Zrealizowane koszty administracyjne Funduszu wyniosły 191 665 tys. zł, tj. 95,4% kwoty planu po zmianach i 3% kosztów ogółem. Były one niższe o 18,4% od kosztów poniesionych na ten cel w 2018 r. W latach 2016-2017 koszty wyniosły odpowiednio: 288 415 tys. zł i 282 906 tys. zł, i miały tendencję spadkową.

W planie finansowym FP na 2019 r. ujęto koszty pracowniczych programów kapitałowych (PPK) w wysokości 660 000 tys. zł. Było to nowe zadanie Funduszu wynikające z ustawy z dnia 4 października 2018 r. o *pracowniczych programach kapitałowych*³⁴. Realizacja wypłat w ramach PPK, nie została rozpoczęta w 2019 r. z przyczyn niezależnych od dysponenta FP, gdyż Polski Fundusz Rozwoju do końca 2019 r. nie zgłosił zapotrzebowania na środki.

Na pozostałe zadania, obejmujące m. in. restrukturyzację zatrudnienia, koszty zawiadomień, prowizje bankowe, podnoszenie kwalifikacji pracowników Publicznych Służb Zatrudnienia (dalej: PSZ), rady rynku pracy, systemy informatyczne w PSZ, pobór składki na FP przez ZUS, audyt zewnętrzny, umorzenia nienależnie pobranych świadczeń, zaplanowano kwotę 289 640 tys. zł, a po zmianach zmniejszono do kwoty 288 097 tys. zł. Zrealizowane koszty wyniosły 256 916 tys. zł, tj. 89,2% kwoty planu po zmianach i 4% kosztów ogółem.

Ze środków FP poniesiono koszty na wprowadzanie, rozwijanie i eksploatację systemu informatycznego i technologii cyfrowych w PSZ oraz OHP³⁵, służących realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*³⁶. Wykonanie wyniosło 102 348 tys. zł, tj. 85,6% planu po zmianach i 1,6% kosztów ogółem i było wyższe o 13 011 tys. zł (14,6%) od wykonania w 2018 r. (89 337 tys. zł).

Na koszty inwestycyjne w ustawie budżetowej przewidziano kwotę 250 129 tys. zł, plan po zmianie wynosił 144 203 tys. zł. Wykonanie wyniosło 65 191 tys. zł, tj. 45,2% planu (planu po zmianach) i 1% kosztów ogółem oraz było niższe o 46 847 tys. zł (41,8%) od wykonania w 2018 r. (112 038 tys. zł).

Badaniem objęto 114 zapisów księgowych na łączną kwotę ogółem 29 573,8 tys. zł, co stanowiło 91% kosztów obsługi Funduszu oraz 0,5% kosztów ogółem. Doboru próby dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów księgowych odpowiadających kosztom Funduszu spośród 198 zapisów księgowych o łącznej wartości 32 486,2 tys. zł. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że koszty ponoszono zgodnie z planem finansowym oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Badanie trzech postępowań o udzielenie zamówienia publicznego (dwa w trybie przetargu nieograniczonego³⁷ i jedno z wolnej ręki³⁸) dobrane z wylosowanej próby wydatków, o łącznej wartości 42 023,3 tys. zł, dla których w 2019 r. poniesiono koszty w kwocie 11 239,2 tys. zł, nie wykazało przypadków naruszenia przepisów ustawy *upzp*. Koszty ponoszone były w sposób legalny, celowy i gospodarny, a ich skalkulowanie i udokumentowanie było rzetelne.

Zobowiązania

Zobowiązania Funduszu Pracy na koniec 2019 r. wyniosły 41 560 tys. zł. Były one niższe o 13 599 tys. zł (24,7%) od kwoty zobowiązań na koniec 2018 r. i wynikały m. in. z terminów płatności

³⁴ Dz. U. poz. 2215, ze zm.

³⁵ Jednostki PSZ oraz OHP samodzielnie podejmują decyzję w zakresie zakupów inwestycyjnych, w ramach kwot środków (limitów) określonych dla innych fakultatywnych zadań.

³⁶ Art. 108 ust. 1 pkt 34 ustawy (Dz.U. 2019 poz. 1482, ze zm.).

³⁷ Umowa nr 14/DI/PN/2019 z dnia 31.05.2019 r. zawarta na okres siedmiu dni od dnia zawarcia, Umowa nr 42/DI/PN/2018.2019 z dnia 14.02.2019 r. zawarta na okres 48 miesięcy.

³⁸ Umowa nr 22/DI/WR/2019 z dnia 29.07.2019 r. zawarta na okres 36 miesięcy.

określonych w umowach lub wpływu do Ministerstwa dokumentów finansowych po 31 grudnia 2019 r. Pozostałe zobowiązania wynikały m.in. z tytułu wynagrodzeń, świadczeń społecznych i podatku dochodowego od osób fizycznych. Nie stwierdzono zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów bankowych ani pożyczek. Zobowiązania wymagalne na koniec 2018 roku nie wystąpiły.

5.1.3. STAN FUNDUSZU I GOSPODAROWANIE WOLNYMI ŚRODKAMI

Stan Funduszu na początek 2019 r. wynosił 15 791 359 tys. zł, w tym:

- środki pieniężne – 15 717 011 tys. zł,
- należności – 129 506 tys. zł,
- zobowiązania – 55 159 tys. zł.

Stan Funduszu na koniec 2019 r. wyniósł 24 130 648 tys. zł i był o 8 339 289 tys. zł (52,8%) wyższy od stanu na początek roku oraz wyższy o 3 477 118 tys. zł (16,8%) od planu według ustawy budżetowej. Na stan Funduszu składały się:

- środki pieniężne – 20 048 398 tys. zł,
- należności – 4 123 811 tys. zł,
- zobowiązania – 41 560 tys. zł.

Wolne środki przekazane w 2019 r. w zarządzanie Ministrowi Finansów, według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r., wyniosły 19 776 351 tys. zł, z tego 18 966 000 tys. zł w zarządzanie terminowe i 810 351 tys. zł w zarządzanie overnight. Przychody FP osiągnięte w 2019 r. z tytułu odsetek od wolnych środków wyniosły 258 210 tys. zł, w tym:

- 254 077 tys. zł – odsetki od zarządzania terminowego,
- 4133 tys. zł – odsetki od zarządzania overnight.

W IV kwartale 2019 r. w MRPiPS została przeprowadzona kontrola przez Departament Budżetu i Finansów NIK³⁹, która wykazała, że zarządzanie wolnymi środkami Funduszu nie było w pełni efektywne. Ustalono, że przekazywanie Ministrowi Finansów wolnych środków FP w zarządzanie terminowe odbywało się na zbyt krótkie terminy i na zbyt niskie kwoty w stosunku do istniejących możliwości lokowania tych środków bez zagrożeń dla finansowania zadań.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami NIK wniosła o opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania płynnością Funduszu w sposób służący terminowemu finansowaniu zadań i maksymalizacji przychodów z zarządzania wolnymi środkami.

Z wyjaśnień Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wynika, że już w trakcie prowadzenia kontroli nr P/19/013, MRPiPS podjęło doraźne działania w zakresie zwiększenia częstotliwości i wydłużenia terminu lokowania środków FP. Podjęte zostaną działania w zakresie włączenia w zarządzanie środkami Funduszu, poza komórką do spraw finansowych również komórek odpowiedzialnych za gospodarowanie środkami Funduszu. Zaproponowane zostanie również powołanie zespołu, którego zadaniem będzie opracowanie procedury zarządzania płynnością, a następnie monitorowanie i decydowanie o sposobach lokowania środków. Zgodnie z przedmiotowym wyjaśnieniem wniosek NIK pozostaje do realizacji.

Przekazywanie w zarządzanie wolnych środków nie stanowiło zagrożenia dla terminowej realizacji wydatków na cele i zadania realizowane przez FP.

W latach 2016-2018 stan środków Funduszu Pracy wzrósł z 7 282 314 tys. zł do 24 130 648 tys. zł, tj. o 231,4%. Wzrost stanu FP był konsekwencją m.in. wyższych przychodów z tytułu składki od pracodawców, mniejszej liczby realizowanych projektów przez powiatowe urzędy pracy w ramach PO WER i RPO w perspektywie finansowej 2014-2020, a także niższych od planowanych wydatków na zasiłki dla bezrobotnych i pozostałe obowiązkowe świadczenia. W ramach działań zmierzających do obniżenia stanu środków pieniężnych FP, w 2019 r. zmniejszona została wysokość składki na Fundusz z 2,45% do 2,30% podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. NIK zwraca uwagę, że dalsze finansowanie zadań Funduszu Solidarnościowego ze środków Funduszu Pracy, może stanowić zagrożenie dla realizacji ustawowych zadań Funduszu Pracy.

³⁹ KBF.410.008.03.2019 - P/19/013 – Zarządzanie długiem publicznym i płynnością jednostek sektora finansów publicznych, przeprowadzona w IV kw. 2019 r. przez Departament Budżetu i Finansów NIK.

Dane o wykonaniu planu finansowego Funduszu Pracy przedstawiono w załączniku 11.8 do niniejszej informacji.

5.1.4. EFEKTY RZECZOWE PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI

W 2019 r. z FP wypłacono średniorocznie 146,2 tys. zasiłków dla bezrobotnych, tj. mniej o 5 tys. (o 3,4%) niż w 2018 r. Liczba wypłaconych zasiłków i świadczeń przedemerytalnych w 2019 r. wynosiła 1086,8 tys., a jednorazowych świadczeń pieniężnych dla pobierających zasiłki i świadczenia przedemerytalne – 92,4 tys. Kwota wypłaconych zasiłków i świadczeń przedemerytalnych w latach 2016-2017⁴⁰ wynosiła odpowiednio: 2 299 995,5 tys. zł i 2 086 044 tys. zł oraz w 2019 r. 1 237 271,2 tys. zł. Wynikało to ze spadającej stopy bezrobocia rejestrowanego w Polsce oraz zwiększającej się liczby ofert pracy przekazywanych do urzędów pracy przez pracodawców. Kwota wydatkowana na jednorazowe świadczenie pieniężne dla pobierających zasiłki i świadczenia przedemerytalne w 2019 r. wyniosła 101 508 tys. zł.

Z aktywnych programów rynku pracy skorzystało 287,7 tys. bezrobotnych, tj. o 56 tys. (16,3%) mniej niż w 2018 r. i stanowili oni 21,5% wszystkich wyrejestrowanych w tym okresie bezrobotnych (w 2018 r. 19,4%), z czego 131,8 tys. osób podjęło pracę subsydiowaną, 101,7 tys. osób rozpoczęło staż, a 34,2 tys. osób szkolenie.

Na koniec 2019 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 866,4 tys. bezrobotnych, co oznacza spadek w stosunku do końca 2018 r. o 10,6%, tj. o 102,5 tys. osób. W 2016 r. spadek ten wyniósł – 14,6%, w 2017 r. – 19%, a w 2018 r. – 10,4%. Liczba aktywizowanych bezrobotnych ogółem maleje, co drugi zarejestrowany to osoba długotrwale bezrobotna, a co czwarty ma 50 lat i więcej.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu 2019 r. wyniosła 5,2% i w stosunku do końca 2018 r. spadła o 0,6 p.p. (z poziomu 5,8%). W końcu 2019 r. różnica pomiędzy najniższą i najwyższą stopą bezrobocia w województwach wynosiła 6,2 p.p. Najlepsza sytuacja była w woj. wielkopolskim 2,8%, najwyższy wskaźnik bezrobocia odnotowano w woj. warmińsko-mazurskim – 9%. Stopa bezrobocia w pozostałych województwach kształtowała się na poziomie: śląskie – 3,6%, małopolskie – 4,1%, mazowieckie i pomorskie – 4,4%, dolnośląskie – 4,6%, lubuskie – 4,9%, łódzkie – 5,4%, opolskie – 5,8%, zachodniopomorskie – 6,7%, podlaskie – 6,9%, lubelskie – 7,4%, kujawsko-pomorskie – 7,8%, świętokrzyskie i podkarpackie – 7,9%.

W 2019 r. z urzędów pracy wyrejestrowano 1599 tys. osób bezrobotnych, z czego 794,6 tys. osób z powodu podjęcia pracy (662,8 tys. – pracy niesubsydiowanej, 131,8 tys. – pracy subsydiowanej). Z powodu odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy 54,6 tys. osób⁴¹.

W IV kw. 2019 r. liczba ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej wyniosła 16 953 tys. osób, to spadek o 105 tys. w stosunku do IV kw. 2018 r. Trendem był wzrost rok do roku liczby pracujących (o 58 tys. do poziomu 16 467 tys. osób) i spadek liczby bezrobotnych (o 163 tys. osób do poziomu 486 tys. osób). Na umowach o pracę na czas nieokreślony, pracowało 10,5 mln osób, tj. prawie 80% pracowników. Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku produkcyjnym⁴² wyniósł w IV kwartale 2019 r. 77,2%, co oznacza wzrost rok do roku o 0,6 p.p., a wskaźnik zatrudnienia wyniósł 74,9% (wzrost o 1,3 p.p.)⁴³.

Na koniec 2019 r. populacja biernych zawodowo liczyła 13 313 tys. osób i w skali roku zmniejszyła się o 40 tys. osób. W grupie tej dominowały osoby bierne z powodu emerytury (7,5 mln osób, tj. 56% biernych zawodowo). Wśród kolejnych najczęściej wskazywanych powodów bierności wymienić należy: naukę i uzupełnianie kwalifikacji (2,1 mln osób, tj. 15,8% biernych), obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu (1,8 mln osób, 13,7%) oraz chorobę i niepełnosprawność (1,5 mln osób, tj. 11,5%).

W układzie zadaniowym zadania FP były realizowane w ramach funkcji 14 *Rynek pracy* oraz zadania 14.1.W *Wspieranie zatrudnienia i przeciwdziałanie bezrobociu* oraz czterech podzadani:

⁴⁰ Natomiast zasiłki i świadczenia przedemerytalne w 2018 r. były finansowane z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018 (Dz.U. 2017 poz.2371, ze zm.). Wygaśnięcie z dniem 31 grudnia 2018 r.

⁴¹ Sprawozdanie MRPiPS-01 o rynku pracy.

⁴² Przyjęty w Polsce wiek produkcyjny to 18-59 lat w przypadku kobiet, 18-64 lata w przypadku mężczyzn.

⁴³ Źródło: *Informacja o rynku pracy w czwartym kwartale 2019 roku* (dane wstępne), GUS, 25.02.2020 r.

- 14.1.1.W System publicznych służb zatrudnienia;
- 14.1.2 Zasiłki dla bezrobotnych;
- 14.1.3.W Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu;
- 14.1.4 Zatrudnienie oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu młodzieży.

Dla zadania 14.1.W określono dwa cele:

- zmniejszenie bezrobocia, do którego przypisano miernik: liczba osób objętych aktywnymi programami rynku pracy,
- przygotowanie młodzieży do aktywnego i skutecznego poruszania się po rynku pracy, dla którego przypisano miernik aktywizacja zawodowa młodzieży realizowana przez OHP mierzona liczbą uczestnictw w działaniach na rzecz rynku pracy.

Tryb pomiaru miernika przypisanego do pierwszego celu był ciągły, a do drugiego – okresowy (kwartalny pomiar).

Zakładane wartości mierników zostały osiągnięte. Aktywnymi programami rynku pracy objęto 268 tys. osób (planowano 265 tys. osób), a liczba osób uczestniczących w działaniach OHP na rzecz rynku pracy – 614,7 tys. osób wobec planowanych 600 tys. osób. Spowodowane było to niskim bezrobociem oraz tym, że w rejestrach urzędów pracy pozostają obecnie osoby długotrwale bezrobotne, których powrót do zatrudnienia wymaga innych działań wspierających w powrocie na rynek pracy.

Na realizację zadania 14.1.W przewidziano w planie po zmianach kwotę 7 721 102 tys. zł. Faktyczne wydatki wyniosły 6 388 742 tys. zł (82,7% planu po zmianach). Niższe od planowanych koszty realizacji zadania były efektem spadającej stopy bezrobocia.

Zdaniem NIK, zastosowane cele i mierniki były adekwatne i wystarczające do oceny realizowanego zadania, ze względu na osiągnięte rezultaty.

5.2. SPRAWOZDANIA

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez dysponenta FP sprawozdań rocznych za 2019 r.:

- z wykonania w 2019 r. planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-33),
- z wykonania określonego w ustawie budżetowej na 2019 r. planu finansowego funduszu celowego (Rb-40),
- z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego w układzie zadaniowym (Rb-BZ2),

oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kw. 2019 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania zostały sporządzone przez dysponenta Funduszu na podstawie sprawozdań jednostkowych – własnych i jednostek wchodzących w skład PSZ oraz OHP. Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej, a zawarte w nich dane zostały prawidłowo przeniesione z ksiąg. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

6. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU GWARANTOWANYCH ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH

6.1. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO

6.1.1. WYKONANIE PLANU PRZYCHODÓW

Zaplanowane na rok 2019 przychody w wysokości 476 036 tys. zł zrealizowano w kwocie 521 109 tys. zł, tj. 109,5% planu. Przychody były wyższe o 27 629 tys. zł (o 5,6%) niż w 2018 r. Główną pozycją w strukturze przychodów były wpływy z obowiązkowej składki od pracodawców na FGŚP⁴⁴ – 424 249 tys. zł, tj. 81,4% ogółu przychodu.

W latach 2016-2018 przychody wyniosły odpowiednio: 675 399 tys. zł, 622 764 tys. zł, 493 480 tys. zł. Spadek przychodów w 2018 r. spowodowany był zmianą od 1 stycznia 2018 r. sposobu rozliczeń przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (dalej: ZUS) składek od pracodawców⁴⁵, których celem było m.in. ujednoczenie standardu identyfikacji płatnika składek poprzez wprowadzenie indywidualnych rachunków składkowych⁴⁶ oraz zaprzestanie przez ZUS podziału składki na FP i FGŚP według określonego algorytmu⁴⁷.

Należności

Na koniec 2019 r. należności Funduszu wyniosły 800 314 tys. zł. W porównaniu do stanu na koniec 2018 r. należności były wyższe o 12 293 tys. zł (o 1,6%). Dotyczyły one głównie udzielonych pożyczek 800 061 tys. zł (99,9% ogółu należności).

Zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi⁴⁸, dysponent Funduszu może umorzyć należność w całości lub w części w przypadku całkowitej jej nieściągalności. W 2019 r. umorzono należności w kwocie 106 149 tys. zł. Ulg w postaci rozłożenia na raty udzielono 174 dłużnikom w kwocie 2504,5 tys. zł.

W 2019 r. w ramach czynności windykacyjnych odzyskano należności w kwocie 49 836 tys. zł, tj. mniej o 30% niż w 2018 r. Przyczyną były długotrwałe procesy odzyskiwania należności oraz przypadki braku możliwości ich odzyskania. Koszty z tytułu postępowań w sprawie zwrotu i windykacji należności oraz opłat sądowych w 2019 r. wyniosły 363,2 tys. zł i w porównaniu do 2018 r. były wyższe o 2,1 %.

Badanie 20 rozstrzygnięć w sprawie odmowy umorzenia lub umorzenia należności w kwocie 39 488,6 tys. zł wykazało w sześciu przypadkach⁴⁹ (30% badanych spraw), że Wojewódzkie Urzędy Pracy (WUP) w Warszawie, Toruniu i Wałbrzychu wystąpiły z wnioskami o umorzenie należności po

⁴⁴ 0,10% podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne.

⁴⁵ Ustawa z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych ustaw (Dz. U. z 2017 r. poz. 1027, ze zm.), zwana dalej ustawą o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

⁴⁶ Od dnia 1 stycznia 2018 r. zgodnie z art. 1 pkt 10 ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, należności z tytułu składek na FGŚP – opłaca się jedną wpłatą na przydzielony przez ZUS numer rachunku składkowego. Dokonana przez płatnika składek wpłata jest dzielona przez ZUS proporcjonalnie na należności wszystkich funduszy w zależności od procentowego udziału składek do zapłaty na dany fundusz, określony w deklaracji rozliczeniowej płatnika.

⁴⁷ Do dnia 31 grudnia 2017 r. zgodnie z art. 47 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 300, ze zm. - data wygaśnięcia 19 luty 2020 r.), płatnik składek opłacał składki na rachunki bankowe odrębnymi wpłatami w podziale na: ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, FGŚP, Fundusz Emerytur Pomostowych. Dokonana przez płatnika wpłata składek na wskazany przez ZUS rachunek bankowy wyodrębniony dla FP i FGŚP, przekazana była przez ZUS na rachunek dysponenta FGŚP i odrębnie na rachunek bankowy dysponenta FP w wysokości odpowiadającej udziałowi stopy procentowe składek na dany Fundusz w sumie stóp procentowych składek na FP.

⁴⁸ Art. 23 ust. 6 ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.

⁴⁹ Sprawy nr: DF.III.40730.11.6.2019.PG, DF.III.40730.2.11.2019.Ech, DF.III.40730.1.7.2019.SRT, DF.III.40730.1.18.2019.Ech, DF.III.40730.1.12.2019.MO, DF.III.40730.7.2.2019.Ech, DF.III.40730.7.50.2019.MO.

upływie od dwóch do dziesięciu lat od uzyskania informacji o wykreśleniu spółki z Krajowego Rejestru Sądowego (KRS). W przypadku WUP w Warszawie oraz WUP w Toruniu główną przyczyną był brak wystarczającej kadry do obsługi realizowanych zadań. W przypadku WUP w Wałbrzychu, z uwagi na wysokie kwoty należności i określone w planie finansowym limity umorzeń na dany rok, kierowanie wniosków o umorzenie należności odbywało się nawet po upływie kilku lat od wykreślenia spółki z KRS.

W wystąpieniu pokontrolnym⁵⁰ po kontroli wykonania budżetu państwa w 2018 r., NIK zwróciła uwagę na przewlekłe prowadzenie przez WUP postępowań w zakresie umorzenia nieściągalnych należności i zasadność zintensyfikowania przez Ministra w kolejnych latach kontroli w zakresie prawidłowości dochodzenia roszczeń na rzecz Funduszu, zgodnie z art. 39 a-d ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy⁵¹. Biuro Kontroli i Audytu w MRPiPS przeprowadziło w 2019 r. cztery kontrole w zakresie realizacji przez marszałków województw zadań dotyczących roszczeń należnych FGŚP. We wszystkich czterech przypadkach działalność oceniono pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in. zaniechania działań w zakresie skierowania wniosków o umorzenie należności FGŚP; wieloletniego braku działań windykacyjnych połączony z niekierowaniem stosownego wniosku o umorzenie lub odstąpienie należności; różnego stopnia aktywności i terminowości podejmowanych działań, jak również braku ich ciągłości np. na etapie postępowania sądowego.

6.1.2. WYKONANIE PLANU KOSZTÓW

Plan kosztów FGŚP ustalono w wysokości 2 759 799 tys. zł. Koszty zrealizowano w wysokości 2 329 522 tys. zł, tj. o 15,6% niższej od kwoty planowanej. Były one wyższe o 558 271 tys. zł (tj. o 31,5%) od kosztów poniesionych w 2018 r. Główną przyczyną wyższych kosztów było finansowanie ze środków Funduszu staży podyplomowych, szkoleń specjalistycznych lekarzy i lekarzy dentyków, specjalizacji pielęgniarek i położnych oraz refundacji wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego dokonywanych z mocy art. 7 i 8 ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2019. Koszty obejmowały:

- koszty związane ze specjalizacją oraz realizacją staży podyplomowych lekarzy, lekarzy dentyków, pielęgniarek i położnych – 1 942 864 tys. zł (86,6% planu po zmianach);
- refundację wynagrodzeń młodocianych pracowników – 230 932 tys. zł (68,4%);
- koszty pozostałe – 134 002 tys. zł (76,9%), na które składały się m.in.: umorzenia należności – 106 149 tys. zł, różne przelewy (refundacja kosztów poniesionych przez marszałków województw na obsługę FGŚP, tj. wynagrodzenia i pozostałe koszty obsługi) – 21 513 tys. zł,
- odpis aktualizujący należności – 21 485 tys. zł;
- inne zmniejszenia – 170 tys. zł.
- koszty inwestycyjne – 50 tys. zł (25%);
- bezzwrotne transfery na rzecz ludności – 18 tys. zł (0,4%).

W latach 2016-2018 wielkość zrealizowanych kosztów wyniosła odpowiednio: 265 354 tys. zł, 233 156 tys. zł, 1 771 251 tys. zł. Wzrost kosztów w 2018 r. o 1 538 095 tys. zł (o 659,7%) w porównaniu do 2017 r. spowodowany był realizacją nowych zadań ze środków FGŚP w 2018 r., tj. wypłat zasiłków i świadczeń przedemerytalnych dokonywanych z mocy art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018.

Koszty ogółem związane z obsługą Funduszu w 2019 r., na które składały się koszty administracyjne i koszty z tytułu wynagrodzeń, wyniosły 25 370 tys. zł, tj. 92% kwoty planowanej.

Koszty administracyjne Funduszu wyniosły 5565 tys. zł i stanowiły 78,8% kwoty planowanej (7062 tys. zł) i 21,9% kosztów obsługi Funduszu. Koszty administracyjne zaplanowane zostały na wyższym poziomie w celu zapewnienia bieżącego funkcjonowania urzędu, bez potrzeby przyznawania dodatkowych limitów. Koszty z tytułu wynagrodzeń wyniosły 19 805 tys. zł, tj. 96,9% kwoty planowanej i 78,1% kosztów obsługi Funduszu.

Badaniem objęto koszty w łącznej kwocie 670 tys. zł, w tym 3,1 tys. zł dobrano w sposób celowy, tj. 2,6% kosztów poniesionych na obsługę Funduszu. Doboru próby dokonano na podstawie

⁵⁰ Wystąpienie pokontrolne z dnia 25 kwietnia 2019 r. znak: KPS.410.001.02.2019.

⁵¹ Dz. U z 2020 r. poz. 7.

wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów księgowych odpowiadających kosztom Funduszu. Próba została wylosowana z wykorzystaniem metody monetarnej (MUS). Badaniem objęto 129 zapisów księgowych. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że koszty poniesiono zgodnie z planem finansowym oraz obowiązującymi przepisami.

Badaniem objęto dwa postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na łączną kwotę 4752,7 tys. zł przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego. Przedmiotem postępowań były: usługi w zakresie sprzątnięcia pomieszczeń oraz terenu zewnętrznego w obiektach MRPiPS oraz usługi dotyczące Systemu Obsługi Wniosków i Administracji (SOWA). W ramach postępowań, w 2019 r., poniesiono koszty w łącznej wysokości 321,6 tys. zł (w tym 104,7 tys. zł poniesiono ze środków FGŚP). Stwierdzono, że prawidłowo dokonano wyboru trybu udzielenia zamówienia publicznego. Koszty zostały poniesione w sposób legalny, celowy i gospodarny, a ich skalkulowanie i udokumentowanie było rzetelne.

Transfery na rzecz ludności

Wydatki z tytułu transferów na rzecz ludności, przechodzące w należności, według tytułów świadczeń pracowniczych na podstawie przepisów ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy i ustawy z dnia 6 maja 2010 r. o przywróceniu terminu do wypłaty świadczeń pracowniczych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych⁵², zrealizowano w wysokości 124 168 tys. zł, tj. 92% planu. Wydatki te były o 8,2% wyższe od wydatków na ten cel zrealizowanych w 2018 r. (114 750 tys. zł).

Wysokość świadczenia przypadającego na jedną osobę w 2019 r. wynosiła 9,2 tys. zł i była wyższa w porównaniu do 2018 r. o 0,7 tys. zł (o 8,6%). Struktura transferów była następująca:

- gwarantowane wynagrodzenie za pracę – 50 241 tys. zł;
- odprawa pieniężna przysługująca na podstawie przepisów o szczególnych zasadach rozwiązania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracownika – 40 215 tys. zł;
- odszkodowania, o których mowa w art. 36¹ § 1 Kodeksu pracy – 14 325 tys. zł;
- składki na ubezpieczenie społeczne należne od pracodawców na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych – 10 157 tys. zł;
- ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy, o którym mowa w art. 171 § 1 Kodeksu pracy, należny za rok kalendarzowy, w którym ustał stosunek pracy – 9196 tys. zł;
- dodatek wyrównawczy, o którym mowa w art. 230 i 231 Kodeksu Pracy – 27 tys. zł;
- wypłaty świadczeń dokonane na podstawie ustawy o przywróceniu terminu do wypłaty świadczeń pracowniczych z FGŚP – 7 tys. zł.

Zobowiązania

Zobowiązania FGŚP na koniec 2019 r. wyniosły 23 486 tys. zł. W porównaniu do stanu na koniec 2018 r. były one wyższe o 99 tys. zł (tj. o 0,4%). Zobowiązania dotyczyły głównie kosztów zastępstwa procesowego (19 967 tys. zł, tj. 85%)⁵³.

6.1.3. STAN FUNDUSZU I GOSPODAROWANIE WOLNYMI ŚRODKAMI

Stan Funduszu na początek 2019 r. wynosił 3 698 546 tys. zł, w tym:

- środki pieniężne – 2 933 912 tys. zł,
- należności – 788 021 tys. zł,
- zobowiązania – 23 387 tys. zł.

Stan Funduszu na koniec 2019 r. wyniósł 1 890 132 tys. zł i był wyższy o 456 727 tys. zł (o 31,9%) od planu wg ustawy budżetowej i niższy o 1 808 414 tys. zł (o 48,9%) od stanu na początek roku. Na stan Funduszu składały się:

- środki pieniężne w kwocie 1 113 305 tys. zł;
- należności – 800 314 tys. zł;
- zobowiązania – 23 486 tys. zł.

⁵² Dz.U. Nr 106, poz. 674.

⁵³ Kwota 19 967 tys. zł stanowiła saldo konta 840, na którym znajdowały się rozliczenia związane z kosztami zastępstwa procesowego, jeszcze nierozliczone pomiędzy dłużnikiem, a radcą prawnym.

Niższy stan Funduszu na koniec roku w stosunku do stanu na początek roku był konsekwencją realizacji zadań wynikających z ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na 2019 rok.

Na koniec 2019 r. stan środków pieniężnych przekazanych w zarządzanie Ministrowi Finansów, zgodnie z art. 78 ufp, wyniósł 1 111 638 tys. zł, z tego w zarządzanie terminowe 1 101 000 tys. zł oraz w zarządzanie overnight 10 638 tys. zł⁵⁴. W 2019 r. przychody osiągnięte z tytułu odsetek wyniosły:

- od zarządzania terminowego 23 716 tys. zł tys. zł;
- od zarządzania overnight 99 tys. zł.

Stan środków pieniężnych przekazanych w zarządzanie terminowe zmniejszył się w styczniu, kwietniu, czerwcu i październiku średnio o kwotę 539 625 tys. zł. Sytuacja ta spowodowana była realizacją ze środków FGŚP nowego zadania nałożonego na Fundusz przez ustawę o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na 2019 rok, tj. finansowania staży podyplomowych wraz z kosztem obsługi, szkoleń specjalizacyjnych lekarzy i lekarzy dentyków oraz specjalizacji pielęgniarek i położnych. Środki przekazywane były w czterech transzach, zgodnie z zawartą umową⁵⁵ z Ministrem Zdrowia oraz przyjętym harmonogramem. W związku z powyższym, założono cztery dyspozycje przekazania środków w zarządzanie terminowe na okresy umożliwiające wywiązanie się z terminów określonych w umowie. W listopadzie Ministerstwo Zdrowia zwróciło niewykorzystane środki w wysokości 300 000 tys. zł. W 2019 r. ze środków Funduszu refundowano na podstawie ww. ustawy, wynagrodzenia wypłacane młodocianym pracownikom zatrudnionym na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego oraz składki na ubezpieczenie społeczne od refundowanych wynagrodzeń. Środki przekazywane były do Komendy OHP w formie miesięcznych transz. Przekazywanie wolnych środków w zarządzanie terminowe nie stanowiło zagrożenia dla terminowej realizacji wypłat środków finansowych Funduszu na cele i zadania ustawowe. W 2019 r. nie dokonano wcześniejszego rozwiązania lokat. Oprocentowanie lokat wynosiło od 0,5 do 1,5%.

W IV kwartale 2019 r. w MRPiPS została przeprowadzona kontrola przez Departament Budżetu i Finansów NIK⁵⁶, która wykazała, że zarządzanie wolnymi środkami Funduszu nie było w pełni efektywne. Ustalono, że przekazywanie Ministrowi Finansów wolnych środków FGŚP w zarządzanie terminowe odbywało się na zbyt krótkie terminy i na zbyt niskie kwoty w stosunku do istniejących możliwości lokowania tych środków bez zagrożeń dla finansowania zadań.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami NIK wniosła o opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania płynnością Funduszu w sposób służący terminowemu finansowaniu zadań i maksymalizacji przychodów z zarządzania wolnymi środkami.

Z wyjaśnień Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wynika, że podjęte zostaną działania w zakresie włączenia w zarządzanie środkami funduszy, poza komórką do spraw finansowych również komórek odpowiedzialnych za gospodarowanie środkami funduszy. Zaproponowane zostanie również powołanie zespołu, którego zadaniem będzie opracowanie procedury zarządzania płynnością a następnie monitorowanie i decydowanie o sposobach lokowania środków. Zgodnie z przedmiotowym wyjaśnieniem, wniosek NIK pozostaje do realizacji.

Dane o wykonaniu planu finansowego Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych przedstawiono w załączniku 11.10 do niniejszej informacji.

⁵⁴ Środki FGŚP przekazywane były w zarządzanie terminowe albo w zarządzanie overnight zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2014 r. w sprawie wolnych środków niektórych jednostek sektora finansów publicznych przyjmowanych przez Ministra Finansów w depozyt lub zarządzanie (Dz. U. poz. 1864). Zgodnie z rozporządzeniem dyspozycję utworzenia depozytu terminowego składa się w dni robocze do godz. 14.00. Dyspozycję utworzenia depozytu terminowego jednostka składa nie później niż na dwa dni robocze przed wskazanym w tej dyspozycji dniem utworzenia depozytu. W przypadku wolnych środków, które nie zostały przekazane w depozyt terminowy i nie zostały wydatkowane w danym dniu do godz. 15.00, jednostka przekazuje BGK stałe zlecenie przekazywania każdego dnia roboczego z rachunku jednostki w BGK takich środków w depozyt overnight.

⁵⁵ Umowa nr DF.III32301/2019 z dnia 15 stycznia 2019 r.

⁵⁶ KBF.410.008.03.2019 - P/19/013 - Zarządzanie długiem publicznym i płynnością jednostek sektora finansów publicznych, przeprowadzona w IV kw. 2019 r. przez Departament Budżetu i Finansów NIK

6.1.4. EFEKTY RZECZOWE PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI

Zadania ustawowe Funduszu dotyczące ochrony roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy określone w ustawie o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy były realizowane prawidłowo, a środki finansowe wydatkowane zostały w sposób celowy i gospodarny. Świadczenia otrzymało w 2019 r. 13,5 tys. osób.

Wysokość świadczenia przypadającego na jedną osobę w 2019 r. wynosiła 9,2 tys. zł i była wyższa o 0,7 tys. zł (o 8,6%) w porównaniu do 2018 r.

W układzie zadaniowym zostało ujęte zadanie FGŚP w funkcji 14 Rynek Pracy. Dla Funduszu określono zadanie 14.2. *Budowa nowoczesnych stosunków i warunków pracy* oraz podzadanie 14.2.3. *Ochrona roszczeń pracowniczych*. Dla zadania i podzadania przyporządkowano cel: *zabezpieczenie wypłaty świadczeń pracowniczych* oraz miernik realizacji: *liczba osób, którym wypłacono świadczenia z FGŚP*. Zarówno cel jak i miernik odnosiły się do głównego zadania, dla którego został powołany Fundusz, tj. zapewnienia pracownikom ochrony w zakresie należytych świadczeń niezaspokojonych przez niewypłacalnych pracodawców. Miernik został zaplanowany na poziomie 17 500 osób, a zrealizowany na poziomie 13 606 osób, tj. 63,3% liczby planowanej. Źródłem danych do określenia wartości miernika były informacje przekazane przez WUP na podstawie załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej z dnia 16 grudnia 2011 r. w sprawie informacji dotyczących gospodarki środkami Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, przekazywanych przez marszałków województw dysponentowi Funduszu⁵⁷. Na etapie tworzenia planu finansowego, WUP zadeklarowały liczbę 18 288 osób mogących skorzystać z wypłaty świadczeń z FGŚP w 2019 r. Ze względu na mniejsze wykonanie miernika w latach ubiegłych, zmniejszono jego planowaną wartość do 17 500 osób. W 2019 r. zrealizowane koszty zadania wyniosły 2 329 521,8 tys. zł, co stanowiło 84,4% kwoty planowanej (2 759 799 tys. zł) oraz 131,5% wykonania w 2018 r.

6.2. SPRAWOZDANIA

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez dysponenta Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych sprawozdań rocznych za 2019 r.:

- z wykonania w 2019 r. planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-33),
- z wykonania określonego w ustawie budżetowej na 2019 r. planu finansowego funduszu celowego (Rb-40),
- z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego w układzie zadaniowym (Rb-BZ2),

oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kw. 2019 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo, na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. W Ministerstwie zostały opracowane procedury, które obejmowały również sposób sporządzania sprawozdań. Sprawozdania były sporządzane automatycznie z wykorzystaniem systemów informatycznych. Poszczególne pozycje sprawozdań były powiązane z księgami rachunkowymi. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

⁵⁷ Dz. U. z 2018 r. poz. 1955.

7. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 44 - ZABEZPIECZENIE SPOŁECZNE

7.1. DOCHODY BUDŻETOWE

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2019 r, kontrola dochodów budżetowych w części 44 – Zabezpieczenie społeczne została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

W ustawie budżetowej na 2019 r. dochody budżetu państwa w części 44 zaplanowano w wysokości 340 tys. zł. Zrealizowane dochody wyniosły 1825 tys. zł, tj. 536,8% planu, w tym 157,8 tys. zł uzyskane przez Ministerstwo. Były one wyższe od uzyskanych w 2018 r. o 475 tys. zł, tj. o 35,2%, co wynikało głównie z wpływów z tytułu:

- kar pieniężnych za niedotrzymanie warunków umów na dostawy żywności, wadium przejętego w ramach postępowania o udzielenie zamówienia publicznego i zwrotu niewykorzystanej części dotacji celowej wynikających z realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (dalej PO PŻ) – 1063 tys. zł;
- kar pieniężnych od osób fizycznych i niedotrzymania warunków umów oraz zwrotów części dotacji celowych udzielonych na realizację zadań w ramach Rządowego Programu *na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych* (dalej ASOS) wraz z odsetkami – 378 tys. zł;
- zwrotów niewykorzystanych części dotacji celowych udzielonych na zadania z zakresu pomocy społecznej wraz z odsetkami – 194 tys. zł;

Na koniec 2019 r. w części 44 wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 216 tys. zł. i w porównaniu do 2018 r. były niższe o 43 tys. zł. (16,6%). Dotyczyły one m.in. kosztów postępowania sądowego oraz kosztów postępowań komorniczych, kar umownych w związku z niezrealizowaniem przedmiotu umowy oraz naliczonych odsetek w związku z nieuregulowaniem w terminie należności wynikającej z naliczonej kary umownej, zwrotów dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur.

Zaległości według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. wyniosły 180 tys. zł i były niższe o 55 tys. zł, tj. o 23,4% od zaległości netto na koniec 2018 r.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące dochodów budżetowych w części 44 przedstawiono w załączniku 11.12 do niniejszej informacji.

7.2. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH

7.2.1. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA

W ustawie budżetowej na rok 2019 wydatki w części 44 zostały zaplanowane w wysokości 891 662 tys. zł. W wyniku dokonanych w ciągu roku zmian w planie wydatków, ich kwota uległa zwiększeniu do kwoty 900 958 tys. zł, tj. o 9296 tys. zł⁵⁸.

Wydatki wyniosły 894 759 tys. zł, tj. 100,3% kwoty ujętej w ustawie budżetowej i 99,3% planu po zmianach. Wydatki były mniejsze o 18 822 tys. zł, tj. o 2,1% w porównaniu do wydatków w 2018 r.

Wydatki budżetowe według grup ekonomicznych przedstawiały się następująco:

- dotacje w kwocie 793 289 tys. zł;
- wydatki bieżące jednostek budżetowych w kwocie 50 652 tys. zł;
- współfinansowanie projektów z udziałem środków europejskich w kwocie 49 993 tys. zł;

⁵⁸ Z tego zwiększenie o środki z rezerw celowych w kwocie 20 396 tys. zł oraz o środki z rezerwy ogólnej w kwocie 736 tys. zł, a zmniejszenie o kwotę 11 511 tys. zł stanowiących blokadę planowanych środków oraz zmniejszeniu o kwotę 325 tys. zł w ramach PO WER 2014-2020.

- wydatki majątkowe w kwocie 577 tys. zł;
- świadczenia na rzecz osób fizycznych w kwocie 248 tys. zł.

Badaniem objęto 130 dowodów księgowych o łącznej wartości 19 325 tys. zł, w tym wydatki majątkowe na 523 tys. zł. Próba kontrolowanych wydatków stanowiła 35,5% wydatków poniesionych w cz. 44 przez dysponenta III stopnia (54 405 tys. zł). Doboru próby wydatków dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów księgowych odpowiadających pozapłaconym wydatkom budżetowym. Próba została wylosowana metodą monetarną (MUS).

W 2019 r. w MRPiPS przeprowadzono 40 postępowań przetargowych, w wyniku, których zawarto 46 umów na łączną kwotę 80 418,9 tys. zł brutto (66 868,5 tys. zł netto). Na realizację tych umów w 2019 r. wydatkowano kwotę 19 648,7 tys. zł, w tym w części 44 sfinansowano 23 umowy na kwotę 2436 tys. zł brutto (umowy te finansowano również z części 31 – Praca i 63 – Rodzina).

Badaniem objęto trzy zamówienia publiczne, w ramach, których zawarto pięć umów o łącznej wartości 2452,2 tys. zł, na które z części 44 wydatkowano 1024 tys. zł.

– zamówienie publiczne, do którego zastosowano procedurę uproszczoną (na podstawie art. 138o ust. 2- 4 *upzp*), na usługi społeczne dotyczące zadania współfinansowanego z BŚE (udział 84,3%). Przedmiotem zamówienia (składającego się z dwóch części) było zorganizowanie i przeprowadzenie pięciu warsztatów dla Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej, Podmiotów Ekonomii Społecznej, Przedsiębiorstw Społecznych, Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej i Instytucji Zarządzającej Regionalnymi Programami Operacyjnymi (I część) oraz pięciu spotkań konsultacyjno-informacyjnych oraz jednej ogólnopolskiej konferencji (II część). Zamówienie zostało udzielone odpowiednio w części I w dniu 14 marca 2019 r. (wartość umowy do 57,6 tys. zł), w części II w dniu 12 marca 2019 r. (wartość umowy do 137,3 tys. zł). Na realizację zamówienia w 2019 r. wydatkowano ogółem kwotę 156,4 tys. zł (45,9 tys. zł – część I, 110,5 tys. zł – część II), z czego 24,6 tys. zł sfinansowano z części 44, a 131,8 tys. zł – z budżetu Unii Europejskiej. Umowy zostały wykonane w przewidzianych terminach (23 i 24 tygodnie od ich zawarcia);

– zamówienie publiczne przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego o wartości 213,4 tys. zł. Jego przedmiotem było wykonanie badań dotyczących skuteczności i efektywności systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zamówienie składało się z dwóch części: część I dotyczyła wykonania badania skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie realizowanego w ramach *Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020*, część II – wykonania badania skuteczności oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie realizowanego w ramach ww. Programu. Umowy z wykonawcami zawarto w części I w dniu 26 września 2019 r. na kwotę 309,8 tys. zł, w części II w dniu 30 września 2019 r. na kwotę 114,9 tys. zł. Na realizację zamówienia w 2019 r. wydatkowano ogółem kwotę 424,7 tys. zł, w całości z części 44 – Zabezpieczenie społeczne. Umowy zostały zrealizowane terminowo.

– zamówienie publiczne przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego, którego przedmiotem były usługi dotyczące Systemu Informatycznego Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (SI EKSMOoN) w zakresie rozwoju, utrzymania i wsparcia użytkowników. Umowę zawarto w dniu 4 lutego 2019 r. na okres 48 miesięcy na łączną kwotę 1832,7 tys. zł. Kwota wydatkowana w roku 2019 na realizację przedmiotu umowy wyniosła 574,7 tys. zł, w całości z części 44.

W efekcie przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano zgodnie z planem wydatków na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. W badanej próbie, pod kątem prawidłowości wyboru trybów udzielania zamówień publicznych oraz wyłączenia stosowania *upzp* nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zobowiązania

Według stanu na koniec 2019 r., zobowiązania wyniosły 1757 tys. zł i były o 84 tys. zł, tj. o 5% wyższe od kwoty zobowiązań na koniec 2018 r. Obejmowały głównie wydatki na wypłatę dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi dla pracowników Ministerstwa za 2019 r. (1724 tys. zł). W 2019 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne. Nie stwierdzono przekroczeń limitów wydatków oraz dokonywania nieuzasadnionych zmian w planie.

Rezerwy

Przyznane środki z rezerwy celowej w kwocie 20 395 tys. zł, zostały wydatkowane w wysokości 19 977 tys. zł. Niepełne wykorzystanie środków wynikało głównie z mniejszych (o 271 tys. zł) kosztów na realizację zadań związanych z zapewnieniem trwałości projektu *Emp@tia – Platforma komunikacyjna obszaru zabezpieczenia społecznego*.

Z rezerwy ogólnej budżetu państwa przyznano i wykorzystano 735,8 tys. zł⁵⁹. Środki zostały przeznaczone na realizację przedsięwzięć promocyjno-informacyjnych związanych z wdrażaniem rozwiązań w zakresie wypłaty jednorazowego dodatku dla każdego emeryta i rencisty w wysokości 1100 zł brutto.

Blokady

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dokonał w części 44 blokad planowanych wydatków budżetu państwa w łącznej kwocie 11 780 tys. zł, pochodzących m.in. z:

- przesunięcia terminów realizacji zadań zakupu i dystrybucji żywności, ich niższych kosztów obsługi oraz oszczędności na kwotę 2486,5 tys. zł, powstałych w ramach PO PŻ 2014-2020, realizowanego przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (dalej KOWR),
- niewykorzystania dotacji celowej na realizację zadań przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (dalej PFRON), wynikających z ustawy *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych* w kwocie 4469,4 tys. zł,
- oszczędności z tytułu zakupu usług i materiałów związanych z bieżącym funkcjonowaniem MRPiPS, rezygnacji z zawarcia części zaplanowanych umów zleceń, oszczędności wynikających z wykupu praw autorskich, niższych wydatków związanych z informatycznymi systemami dziedzinowymi POMOST na kwotę 1572,6 tys. zł,
- przesunięcia terminów realizacji projektów: *Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych* oraz *Włączenie wyłączonej – aktywne instrumenty wsparcia osób niepełnosprawnych na rynku pracy*, w ramach PO WER 2014-2020 na kwotę 391,3 tys. zł.

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dokonał w części 44 blokad wydatków budżetu środków europejskich na kwotę 15 104,4 tys. zł. Dotyczyły głównie niewykorzystanych środków finansowych w ramach:

- PO WER 2014-2020 przeznaczonych na realizację projektów: *Aktywni niepełnosprawni, Włączenie wyłączonej – aktywne instrumenty wsparcia osób niepełnosprawnych na rynku pracy, Zintegrowany system monitorowania sektora ekonomii społecznej* w kwocie 11 838,4 tys. zł, wynikających z przesunięcia terminów realizacji projektów,
- Operacji II *Dystrybucja żywności wraz ze środkami towarzyszącymi PO PŻ* w kwocie 2927 tys. zł, wynikających z przeniesienia części płatności w ramach Operacji II na 2020 r. oraz przesunięcia realizacji zadań w Operacji I *Zakup żywności w Podprogramie 2019*.

Zablokowana została również kwota 339 tys. zł przeznaczona na zwrot wydatków poniesionych przez PFRON w ramach PO WER, w związku z niższą niż zaplanowano kwotą certyfikacji wydatków w zakresie realizacji trzech projektów.

Decyzje o blokadzie wydatków były podejmowane po otrzymaniu informacji o niewykorzystaniu środków w ramach planu wydatków od dysponentów niższego stopnia lub departamentów merytorycznych odpowiedzialnych za realizację zadań. Należy jednak zauważyć, że wydanie decyzji o blokadzie wydatków w ostatnich dniach 2019 r. (cztery blokady środków budżetu państwa i jedna budżetu środków europejskich) mogło mieć wpływ na możliwość rozdysponowania tych środków przez Ministra Finansów jeszcze w roku budżetowym 2019.

Wydatki bieżące

Wydatki bieżące jednostek budżetowych wyniosły 50 652 tys. zł, tj. 95,8% planu. W porównaniu do 2018 r. były większe o 5,5%.

Badaniem objęto zadanie, którego przedmiotem było wykonanie ogólnopolskiego badania skuteczności oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie

⁵⁹ Minister Finansów w dniu 22 kwietnia 2019 r. decyzją nr MF/FS9.4143.3.71.2019.MF.1041 zwiększył wydatki w części 44 o kwotę 1 000 000 zł, natomiast decyzją nr MF/FS9.4143.3.71.2019.MF.1041.K01 w dniu 8 lipca 2019 r. dokonał ich zmniejszenia o 264,2 tys. zł.

w ramach *Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020*. Celem badania była ocena skuteczności podejmowanych działań w ramach programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec sprawców przemocy, ich charakterystyka, motywacja do podjęcia udziału w programach oddziaływań. Wyniki oraz wnioski z opracowanego raportu końcowego, zostały przedstawione podczas ogólnopolskiej konferencji zrealizowanej przez MRPiPS. Wyniki badania mają być również wykorzystane przy opracowaniu założeń *Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2030*.

Wybór wykonawcy nastąpił na podstawie *upzp*. Przedmiot umowy został wykonany w terminie i zgodnie z warunkami umowy⁶⁰. Wydatkowano 114,9 tys. zł, tj. 100% kwoty wynikającej z umowy.

Wydatki MRPiPS – urzędu obsługującego Ministra (dysponent III stopnia) zostały zrealizowane w wysokości 54 405 tys. zł, co stanowiło 94,2% planu po zmianach. Główną pozycję wydatków stanowiły wynagrodzenia.

Zatrudnienie i wynagrodzenia

W ustawie budżetowej na rok 2019 limit wynagrodzeń w ramach budżetu państwa i budżetu środków europejskich określono w łącznej wysokości 23 880 tys. zł, w tym 22 133 tys. zł na wynagrodzenia osobowe, a 1747 tys. zł na dodatkowe wynagrodzenia roczne. W trakcie roku limit wynagrodzeń zwiększono do kwoty 24 314 tys. zł, tj. o 1,8%. Wydatki na ten cel zrealizowano w wysokości 22 926 tys. zł, tj. na poziomie 106,3% wydatków poniesionych w roku 2018 (21 560 tys. zł) i 94,3% planu po zmianach.

Przeciętne zatrudnienie w 2019 r. w części 44, według sprawozdania o zatrudnieniu i wynagrodzeniach Rb-70, w przeliczeniu na pełne etaty wyniosło 260 etatów, tj. o 11 etatów więcej niż w roku 2018 r. (249 etatów), natomiast było o 60 etatów niższe od planu po zmianach (320 etatów)⁶¹. Różnica pomiędzy faktycznym wykorzystaniem a planem etatów spowodowana była przede wszystkim fluktuacją w zatrudnieniu oraz czasowym nieobsadzeniem stanowisk przez okres niezbędny do przeprowadzenia naboru lub przeniesienia służbowego.

Przeciętne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego w części 44 wynosiło 7,3 tys. zł miesięcznie, tj. 101,4% przeciętnego wynagrodzenia w 2018 r. (7,2 tys. zł).

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące zatrudnienia i wynagrodzenia w części 44 znajdują się w załączniku 11.14 do niniejszej informacji.

W 2019 r. w części 44 zawarto 124 umowy cywilnoprawne z osobami fizycznymi nieprowadzącymi działalności gospodarczej na łączną kwotę 541,4 tys. zł. W porównaniu do 2018 r. liczba umów była mniejsza o sześć, tj. o 4,6%. Kwota wydatków z tego tytułu wyniosła 506,9 tys. zł i była o 85,5 tys. zł, tj. o 20,3% wyższa od kwoty wydatkowanej na ten cel w roku 2018 (421,4 tys. zł). Największe wydatki poniesiono na umowy z ekspertami oceniającymi oferty na realizację zadań publicznych w ramach ASOS na lata 2014-2020.

Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe wyniosły 577 tys. zł (0,06% wydatków części), co stanowiło 250,9% kwoty określonej w ustawie budżetowej (230 tys. zł) i 100% planu po zmianach (577 tys. zł). W porównaniu do 2018 r. były one wyższe o 79 tys. zł, tj. o 15,9%. W planie rzeczowo-finansowym wydatków inwestycyjnych budżetu państwa na 2019 r. zaplanowano do realizacji dwa zadania: *rozbudowa infrastruktury sieciowej MRPiPS* na kwotę 175 tys. zł oraz *wykup praw autorskich* (55 tys. zł – działalność badawczo-rozwojowa). W trakcie roku budżetowego zrezygnowano z zadania *rozbudowa infrastruktury sieciowej MRPiPS*⁶² oraz wprowadzono pięć nowych zadań. Łącznie

⁶⁰ Przetarg nieograniczony. Dnia 30 września 2019 r. zawarto umowę nr 19/DPS/PN/2019/2. Protokół zdawczo-odbiorczy dotyczący realizacji przedmiotu umowy podpisany został w dniu 2 grudnia 2019 r.

⁶¹ Zgodnie z metodologią, sprawozdanie Rb-70 określa przeciętną liczbę zatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych z dokładnością do osoby. Do stanów zatrudnienia nie wlicza się osób przebywających na urloпах bezpłatnych, wychowawczych, macierzyńskich, rodzicielskich, ojcowskich oraz na zasiłkach chorobowych i opiekuńczych. Sprawozdanie o zatrudnieniu i wynagrodzeniach Rb-70 zawiera jedynie dane statystyczne dotyczące przeciętnego stanu zatrudnienia – nie zawiera liczby osób faktycznie pozostających w stosunku pracy.

⁶² Rezygnacja z zadania *Rozbudowa infrastruktury sieciowej MRPiPS* wynikała z konieczności zapewnienia ciągłości działania kluczowych systemów teleinformatycznych poprzez zakup dodatkowej macierzy dyskowej (zwiększającej wydajność systemu transmisji danych oraz ich bezpiecznej ochrony przed awarią), w ramach nowego zadania *Rozbudowa infrastruktury serwerowej MRPiPS*.

zrealizowano sześć zadań: *Wykup praw autorskich* (14 tys. zł), *Zakup i wdrożenie oprogramowania do badania podatności w obszarze IT* (9,4 tys. zł), *Rozbudowa infrastruktury serwerowej MRPiPS* (175 tys. zł), *Wykup praw autorskich* (31 tys. zł), *Dostawa licencji oprogramowania do sporządzania kopii bezpieczeństwa systemu Rejestr Jednostek Pomocy Społecznej* (200 tys. zł), *Rozbudowa biblioteki taśmowej systemu Rejestr Jednostek Pomocy Społecznej* (148 tys. zł).

Wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej

Wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE zrealizowano w wysokości 49 993 tys. zł, co stanowiło 120,4% kwoty ujętej w ustawie budżetowej i 93,6% planu po zmianach. Obejmowały głównie środki w wysokości 44 470 tys. zł przeznaczone na działalność KOWR w ramach realizacji PO PŻ 2014-2020 oraz 2928 tys. zł na pomoc techniczną przy realizacji ww. programu oraz współfinansowanie siedmiu projektów w ramach PO WER 2014-2020.

Dotacje celowe

W ustawie budżetowej na dotacje celowe zaplanowano 798 709 tys. zł. W ciągu roku środki na ten cel zmniejszono do wysokości 793 829 tys. zł, a wykorzystano 793 289 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach. Największą pozycję dotacji celowych stanowiła dotacja dla PFRON w kwocie 740 891 tys. zł, głównie na wypłatę pracodawcom dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych (717 860 tys. zł).

Szczegółową kontrolą objęto dwa programy finansowane z dotacji celowych:

1. Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych 2014-2020

W 2019 r. na realizację programu zaplanowano kwotę w wysokości 40 000 tys. zł. Wydatki wyniosły 37 935 tys. zł, z tego na dotacje przyznane w konkursie 37 606 tys. zł, a 329 tys. zł na obsługę techniczną, w tym m.in. na umowy zlecenia i o dzieło wraz z pochodnymi zawarte z ekspertami dokonującymi oceny merytorycznej ofert i sprawozdań – 282 tys. zł. W ramach całej edycji 2019 konkursu ASOS złożono 1346 ofert, z czego dofinansowano 309 projektów (23% złożonych ofert), w tym 14 projektów ze środków uwolnionych na kwotę 760 tys. zł.

W wystąpieniu pokontrolnym⁶³ skierowanym do Ministra po kontroli przeprowadzonej przez NIK w 2018 r. w zakresie *Realizacji rządowych programów na rzecz aktywności społecznej osób starszych*, a także w wystąpieniu po kontroli budżetowej przeprowadzonej w Ministerstwie w 2019 r.⁶⁴ NIK sformułowała wniosek dotyczący m.in. terminowości zatwierdzania przez Ministra rozliczeń dotacji przedstawionych przez beneficjentów.

W ramach ASOS Edycja 2019, do Biura Budżetu i Finansów na dzień 13 marca 2020 r. wpłynęły 293 informacje o zatwierdzeniu sprawozdania z wykorzystania dotacji celowej tj. 95,4% wszystkich złożonych sprawozdań (307), na kwotę 35 604,3 tys. zł.

W terminie określonym w zarządzeniu nr 19 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 grudnia 2012 r. w *sprawie procedury kontroli i rozliczeń dotacji celowych* nie zostało zatwierdzonych 14 sprawozdań, jednak we wszystkich tych przypadkach do dnia zakończenia kontroli prowadzone były czynności weryfikujące dokumentację (uzupełnienie brakujących dokumentów lub złożenie wyjaśnień, korekt) pozwalającą potwierdzić prawidłowość wykonania zadania publicznego.

Badaniem w zakresie terminowości rozliczenia objęto 20 sprawozdań. Wszystkie z nich, poza jednym, mieszczącym się w grupie 14 sprawozdań niezatwierdzonych, o których mowa wyżej, zostały zatwierdzone w terminie. Z powyższego wynika, że wniosek zawarty w ww. wystąpieniach pokontrolnych NIK dotyczący terminowego zatwierdzania przez Ministra rozliczeń dotacji przedstawionych przez beneficjentów został zrealizowany.

Do 23 marca 2020 r. dwa podmioty nie złożyły sprawozdań z wykorzystania dotacji celowej przyznanej w ramach ASOS Edycja 2019⁶⁵. W związku z powyższym, Departament Polityki Senioralnej (DAS), po bezskutecznych wezwaniach do złożenia sprawozdań, wystosował do tych podmiotów wezwania do zwrotu otrzymanych dotacji⁶⁶, jako wykorzystanej niezgodnie

⁶³ Z dnia 31 października 2018 r. znak: KPS 410.002.01.2018 – kontrola P/18/039.

⁶⁴ Znak: KPS.410.001.03.2019 – kontrola P/19/001.

⁶⁵ Projekt nr 17074 kwota 140,7 tys. zł oraz projekt nr 17382 kwota 30 tys. zł.

⁶⁶ Pisma wystosowano listami poleconymi za potwierdzeniem odbioru w dniu 28 lutego 2020 r. (projekt nr 17074) oraz w dniu 5 marca 2020 r. (projekt nr 17382).

z przeznaczeniem, wraz z odsetkami naliczonymi od dnia jej przekazania, zgodnie z art. 169 ust. 5 pkt 1 *ufp*.

2. Program Ośłonowy Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Jednostki samorządu terytorialnego (dalej: j.s.t.) realizują działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w oparciu o przepisy ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie⁶⁷ oraz Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 ustanowionego Uchwałą Rady Ministrów Nr 76 z dnia 29 kwietnia 2014 r.⁶⁸

Ministerstwo realizuje Program Ośłonowy Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, którego przedmiotem jest dofinansowanie samorządów gminnych, powiatowych i województwa w tworzeniu zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu wzmocnienia tych jednostek w realizacji lokalnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zgodnie z zasadami Programu, złożone wnioski poddane zostały dwuetapowej ocenie. Wojewodowie weryfikowali wnioski pod kątem spełniania wymogów formalnych, a także dokonywali wstępnej oceny merytorycznej. Do oceny merytorycznej na etapie centralnym mogło zostać zakwalifikowanych maksymalnie 10 wniosków z każdego województwa. W konsekwencji powyższego, w miesiącu lutym 2019 r. do Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej za pośrednictwem wojewodów wpłynęły 154 wnioski, na łączną wnioskowaną kwotę dotacji 6411,3 tys. zł.

Dalszej oceny merytorycznej wniosków dokonał Zespół Monitorujący do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, działający przy Ministrze. Zespół ten ocenił przekazane przez wojewodów wnioski oraz zarekomendował Ministrowi listę podmiotów do dofinansowania. Dofinansowanie przyznano 65 wnioskodawcom, których projekty otrzymały, co najmniej 62 z 80 punktów, na kwotę 2810,7 tys. zł. Lista ta została zaakceptowana przez Podsekretarza Stanu w MRPiPS w dniu 12 marca 2019 r. W dniu 3 kwietnia 2019 r. Podsekretarz Stanu zaakceptował także listę pięciu podmiotów, którym w wyniku procedury odwoławczej zostało przyznane dofinansowanie na realizację projektów w ramach Programu Ośłonowego na kwotę: 189,3 tys. zł.

W wyniku powyższego, dofinansowanie otrzymało 70 podmiotów na łączną kwotę 3000 tys. zł, tj. 100% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej. Wykonanie wyniosło 2893 tys. zł, tj. na poziomie 96,4% planu.

Podmioty, które otrzymały dofinansowanie na realizację projektów w ramach Programu Ośłonowego, zgodnie z treścią § 9 porozumienia o wsparcie realizacji zadania publicznego, zobowiązane były do sporządzenia i przekazania w terminie 30 dni od dnia upływu terminu wykonania zadania (31 grudnia 2019 r.), sprawozdania z wykonania zadania końcowego składającego się z części merytorycznej i finansowej. Wszystkie podmioty wywiązały się z tego obowiązku.

Do dnia 15 marca 2020 r. tj. w terminie określonym w powołanym wyżej zarządzeniu w sprawie procedury kontroli i rozliczeń dotacji celowych, rozliczono łącznie 65 podmiotów (92,9%), które otrzymały wsparcie finansowe z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w łącznej kwocie 2833 tys. zł (wydatkowano 2778 tys. zł). Ze względu na konieczność uzyskania dodatkowych informacji na temat wykonania zadania lub dokonanie korekty sprawozdania, z uwagi na nieprawidłowości, w terminie (tj. do 15 marca) nie rozliczono pięciu podmiotów. Po otrzymaniu żądanych informacji i ponownym dokonaniu analizy przedłożonych sprawozdań wraz z wyjaśnieniami i korektami, podmioty te rozliczono ostatecznie z pięciodniowym i ośmiodniowym opóźnieniem tj. w dniu 20 marca 2020 r. (cztery podmioty) i 23 marca 2020 r. (jeden podmiot). Tym samym przyjętych i ostatecznie rozliczonych zostało 70 (100%) sprawozdań końcowych z realizacji projektów w ramach przedmiotowego Programu Ośłonowego.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące wydatków budżetowych w części 44 znajdują się w załączniku 11.13 do niniejszej informacji.

⁶⁷ Dz.U. z 2020 poz. 218.

⁶⁸ M.P. poz. 445.

7.2.2. WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH

W ustawie budżetowej na rok 2019 wydatki budżetu środków europejskich w części 44 zaplanowano w kwocie 188 808 tys. zł. Plan po zmianach obejmował wydatki w wysokości 265 235 tys. zł. Wydatki BŚE wyniosły 236 172 tys. zł (o 102 057 tys. zł mniej niż w roku 2018), co stanowiło 125,1% wydatków zaplanowanych w ustawie budżetowej i 89% planu po zmianach. Do niższego wykonania planu wydatków przyczyniło się przesunięcie terminu rozpoczęcia dwóch projektów w ramach PO WER oraz zmiany w harmonogramach płatności realizowanych projektów, a także wnioskowanie przez partnerów projektów o kwoty niższe niż zaplanowane w planie finansowym na 2019 r. Analizą objęto wydatki w kwocie 231 648 tys. zł, tj. 98,1% wydatków BŚE obejmujących realizację PO PŻ oraz PO WER.

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa

Program realizowany był przez Ministerstwo, które pełniło rolę Instytucji Zarządzającej (dalej IZ) oraz KOWR (Instytucja Pośrednicząca i jednocześnie beneficjent) oraz organizacje partnerskie wyłonione w drodze konkursu. Środki finansowe przeznaczono na zakup i dostawę artykułów spożywczych do magazynów organizacji partnerskich. Wsparcie kierowane było do osób doświadczających najgłębszych form ubóstwa poprzez udostępnienie pomocy żywnościowej. Wielkość i asortyment produktów żywnościowych dla osób potrzebujących są określane corocznie w Wytycznych IZ.

Wydatki w 2019 r. wykonano w kwocie 226 214 tys. zł, co stanowiło 152%⁶⁹ planu wg ustawy budżetowej i 96,2% planu po zmianach. Wydatki na PO PŻ w 2019 r. w porównaniu do 2018 r. były niższe o 107 897 tys. zł. Środki finansowe przeznaczono na zakup i dostawę artykułów spożywczych do magazynów organizacji partnerskich w ramach PO PŻ, finansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Wydatki na zakup żywności wyniosły 204 168 tys. zł. W ramach Programu finansowano również koszty administracyjne, transportu, magazynowania i dystrybucji żywności – 22 046 tys. zł.

W ramach całego Podprogramu 2018, który trwał od sierpnia 2018 r. do czerwca 2019 r. pomocą żywnościową objęto 1387,6 tys. osób. Była to liczba zbliżona do liczby odbiorców Podprogramu 2017 oraz o ok. 42 tys. osób większa od zaplanowanej przez organizacje partnerskie we wnioskach do dofinansowanie⁷⁰.

W Podprogramie 2018 zakupiono 66 313,7 ton żywności. Poszczególne organizacje przekazały odbiorcom: Federacja Polskich Banków Żywności – 34 802 t, Caritas Polska – 13 929,6 t, Polski Komitet Pomocy Społecznej (dalej PKPS) – 13 461,4 t oraz PCK – 4117,3 t żywności⁷¹. Pomocy największej liczbie osób udzieliła Federacja Polskich Banków Żywności – 736 555 osobom. Caritas Polska dostarczyła pomoc 284 106 osobom, PKPS – 281 557 osobom, a PCK – 85 365 osób.

Pomoc żywnościowa była dostępna w 92% gmin w Polsce, co oznacza, że skierowań na uzyskanie pomocy żywnościowej w ramach Podprogramu 2018 nie wydało łącznie 198 na 2495 ośrodków pomocy społecznej (w poprzednim roku – 206). Najwięcej gmin objętych pomocą żywnościową znajdowało się w województwach: małopolskim (98,4%), lubuskim (98%), świętokrzyskim (98%), podkarpackim (97,5%), warmińsko-mazurskim (97,5%), lubelskim (97%). Najslabiej rozwinięta sieć organizacji partnerskich dotyczyła województw: opolskiego (77,5%), dolnośląskiego (82%), zachodniopomorskiego (83%), wielkopolskiego (85%), kujawsko-pomorskiego (86%). Na przestrzeni lat 2015-2019 zasięg terytorialny pomocy żywnościowej systematycznie zwiększał się. W Podprogramie 2015 uczestniczyło niewiele ponad 60% gmin, a w Podprogramie 2017 – już 92% i zasięg ten został utrzymany w Podprogramie 2018.

⁶⁹ Zmiana spowodowana była zwiększeniem środków przeznaczonych na POPŻ z rezerwy celowej (w kwocie 86 476 tys. zł).

⁷⁰ Z dostępnych danych wynika, że większość odbiorców objętych pomocą w Podprogramie 2018, otrzymała żywność w pierwszym etapie jego realizacji do grudnia 2018 r. – 1 159 874, a od stycznia do czerwca 2019 r. – 227 709 osób. Pomoc jest wydawana odbiorcom równomiernie w trakcie trwania podprogramu. Oznacza to jedynie, że ok. 83% odbiorców pomocy zgłosiło się do organizacji w pierwszej fazie trwania dystrybucji, choć otrzymywało pomoc do czerwca 2019 r. Ok. 16% odbiorców zgłosiło się po pomoc w drugiej połowie trwania Podprogramu 2018, dlatego skorzystało z żywności od stycznia do czerwca 2019 r.

⁷¹ Wartości dla poszczególnych organizacji nie sumują się na wartości zakupionej żywności w Programie 2018, co wynika z faktu, że dane łączne dotyczą całego Podprogramu 2018, który był realizowany w 2017 r. oraz 2018 r., część żywności była wydawana również w 2017 r.

Podprogram 2019, którego realizację przewidywano od sierpnia 2019 r., rozpoczął się z opóźnieniem, w drugiej połowie grudnia 2019 r. Przyczyną przesunięcia w czasie dystrybucji żywności była konieczność unieważnienia przez KOWR postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na zakup żywności, w związku z wyrokiem Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 19 lipca 2019 r. W 2019 r. KOWR po raz pierwszy zobowiązany był do przeprowadzenia postępowania przetargowego w sposób elektroniczny, natomiast w trakcie otwarcia ofert wystąpiły problemy techniczne z deszyfrowaniem ofert za pomocą aplikacji elektronicznej⁷². W dniu 9 września 2019 r. KOWR ponownie ogłosił przetarg, którego procedurę zakończono w grudniu 2019 r. i wybrano dostawców 19 produktów spożywczych. KOWR podpisał umowy z wykonawcami oraz z organizacjami partnerskimi ogólnopolskimi, rozpoczynając dystrybucję w ramach Podprogramu 2019, która będzie trwać do końca lipca 2020 r. W Podprogramie 2019 organizacje partnerskie zaplanowały objęcie pomocą żywnościową 1 516 000 osób.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

W 2019 r. wydatki związane z realizacją PO WER stanowiły kwotę 9958 tys. zł, tj. 24,9% planu wg ustawy budżetowej (40 029 tys. zł) i 33,2% planu po zmianach (29 980 tys. zł). Niski poziom wykorzystania środków wynikał głównie z przesunięcia terminów realizacji dwóch projektów na 2020 r.⁷³ oraz oszczędności powstałych w związku z poniesieniem niższych niż planowano wydatków. W 2019 r. Minister dokonał dwóch blokad na łączną kwotę 12 177 tys. zł. Plan wydatków uwzględniający blokady stanowił kwotę 17 803 tys. zł, a jego wykonanie wyniosło 55,9% planu.

Badaniami kontrolnymi objęto sześć z dziewięciu projektów pozakonkursowych⁷⁴ realizowanych przez MRPiPS i finansowanych z budżetu środków europejskich w 2019 r. w ramach części 44:

1. *Zintegrowany system zapewnienia wysokiej jakości usług Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej* realizowany przez Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej (DES). Projekt ten ma na celu stworzenie trwałego systemu monitorowania sektora ekonomii społecznej, obejmującego wydatki na wynagrodzenia i pochodne pracowników zaangażowanych w realizację projektu, audyty akredytacyjne Ośrodków i związany z nimi wykup praw autorskich oraz podróże służbowe. W harmonogramie płatności na rok 2019 zaplanowano wydatki na poziomie 1900 tys. zł. Na podstawie czterech wniosków o płatność została zatwierdzona przez Instytucję Pośredniczącą (dalej IP) kwota wydatków 1322 tys. zł, z tego 1114,2 tys. zł stanowiły środki wspólnotowe, natomiast 207,8 tys. zł pochodziło z budżetu państwa. Z budżetu UE wydatkowano kwotę 1096,7 tys. zł, tj. 66% zaplanowanej kwoty. Niższe wydatkowanie wynikało z przesunięć w harmonogramie realizacji projektu, fluktuacji kadr i związanego z tym niepełnego zatrudnienia oraz nieodebraniem części dokumentacji po audytowej (w listopadzie 2019 r. odbyły się ostatnie audyty akredytacyjne w OWES i zgodnie z przewidzianym obiegiem dokumentów nie było możliwości ich odbioru na tyle wcześniej, by płatność za usługę nastąpiła w 2019 r.).

2. *System partycypacyjnego zarządzania sferą ekonomii społecznej* realizowany przez DES. Celem projektu jest stworzenie systemu zarządzania politykami publicznymi w obszarze ekonomii społecznej, zgodnie z zapisami *Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej*. W harmonogramie płatności na 2019 r. zaplanowano wydatki na poziomie 1738,2 tys. zł. W ramach złożonych trzech wniosków o płatność w 2019 r. została zatwierdzona przez IP kwota wydatków w wysokości 903,9 tys. zł, z tego 761,8 zł ze środków UE oraz 142,1 tys. zł z budżetu państwa.

⁷² W konsekwencji powyższego, dwóch wykonawców złożyło do KIO odwołanie od czynności zamawiającego związanych z otwarciem i deszyfrowaniem ofert. W dniu 7 września 2019 r. KOWR, wykonując wyrok KIO, unieważnił postępowanie o udzielenie zamówienia, jako obciążone niemożliwą do usunięcia wadą. Był to pierwszy unieważniony przetarg na 10 przeprowadzonych dotychczas przez KOWR w ramach wdrażania POPŻ.

⁷³ 1) Aktywni niepełnosprawni - narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych" - wniosek o dofinansowanie projektu złożony do Instytucji Pośredniczącej został wybrany do dofinansowania w dniu 10 grudnia 2019 r. Prace nad umową o partnerstwie nie zakończyły się w 2019 r. Z uwagi na powyższe realizacja projektu nie rozpoczęła się w 2019 r., 2) Realizacja projektu *Włączenie wyłączonej - aktywne instrumenty wsparcia osób niepełnosprawnych na rynku pracy* nie rozpoczęła się w 2019 r., ponieważ do końca 2019 r. wniosek o dofinansowanie projektu złożony do Instytucji Pośredniczącej nie został wybrany do dofinansowania.

⁷⁴ Zgodnie z art. 38 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. *o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020* (Dz. U z 2018 r. poz. 1431, ze zm.), tryb pozakonkursowy może być zastosowany do wyboru projektów, których wnioskodawcami, ze względu na charakter lub cel projektu, mogą być jedynie podmioty jednoznacznie określone przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu. W ramach PO WER zarówno ci wnioskodawcy oraz typy projektów, które mogą być realizowane w trybie pozakonkursowym wskazano w dokumencie pt. Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych PO WER 2014-2020.

W 2019 r. z budżetu UE wydatkowano 1194,8 tys. zł, tj. 81,9% zaplanowanej kwoty. Partnerzy wnioskowali o kwoty niższe niż zaplanowane w planie finansowym na 2019 r., jednak mimo dysponowania wolnymi środkami na koniec 2019 r. żaden z partnerów nie ubiegał się o nie. Niepełne wydatkowanie wynikało również z czasowych zwolnień chorobowych pracowników powodujących obniżenie wypłaconych dodatków zadaniowych. W 2019 r. planowane było zlecenie ekspertyzy, jednak ze względów organizacyjnych zdecydowano o przeniesieniu realizacji wydatku na 2020 r.

3. *Narzędzie agregowania i monitorowania danych w obszarze włączenia społecznego* realizowany przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej (DPS). Celem realizowanego do 30 czerwca 2019 r. projektu było wzmocnienie procesów monitorowania i ewaluacji polityki na rzecz włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa. W harmonogramie płatności na 2019 r. zaplanowano wydatki na poziomie – 2395,5 tys. zł. W ramach wniosku o płatność została zatwierdzona przez IP kwota 104,8 tys. zł, z tego 88,3 tys. zł stanowiły środki wspólnotowe i 16,5 tys. zł z budżetu państwa. Z BŚE wydatkowano kwotę 1314,3 tys. zł, tj. 65,2% zaplanowanej kwoty. Poziom wykonania wynikał z niewykorzystania dotacji przez partnera projektu. Po wprowadzeniu zmian w formularzu oceny zasobów pomocy społecznej, zostały zaplanowane dwudniowe szkolenia dla przedstawicieli ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie dotyczące obsługi formularza oraz zmian w systemie Centralnej Aplikacji Statystycznej w zakresie praktycznych porad związanych z pracą z formularzem. W organizowanych przez partnera szkoleniach uczestniczyło mniej osób niż zaplanowano we wniosku o dofinansowanie, a ich koszt był niższy.

4. *Krajowa Sieć Reintegracji – wzmocnienie instytucji zatrudnienia socjalnego w działaniach polityki społecznej wobec wykluczenia społecznego* realizowany. Jego wdrożenie ma na celu wprowadzenie w obszarze reintegracji społecznej i zawodowej nowego profilu usług reintegracyjnych wzmocnionej problematyką podnoszenia wartości społecznych i kwalifikacji zawodowych, za pomocą krajowej sieci współpracy podmiotów zatrudnienia socjalnego, instytucji pomocy społecznej, instytucji rynku pracy i organizacji pozarządowych. W harmonogramie płatności na 2019 r. zaplanowano wydatki na poziomie 3619,2 tys. zł. W ramach dwóch wniosków o płatność w 2019 r. IP zatwierdziła kwotę wydatków w wysokości 375,8 tys. zł, z tego 344,4 tys. zł ze środków UE oraz 31,3 tys. zł z budżetu państwa. Z budżetu UE wydatkowano 534,4 tys. zł, tj. 17,4% planowanej kwoty. Projekt został przedłużony do 28 lutego 2020 r. (zmiana planu finansowego), w związku z tym, finalny kształt wykonania w stosunku do planu będzie widoczny wraz ze złożeniem wniosku o płatność końcową, tj. do końca marca 2020 r. W trakcie realizacji projektu, zadania zaplanowane zgodnie z harmonogramem, ulegały przesunięciu oraz wydłużeniu w związku ze zmianą okresu realizacji projektu. W kwietniu 2019 r. uległa zmianie decyzja o dofinansowaniu projektu, w której zostały wprowadzone nowe proporcje dofinansowania, stąd niski poziom wykonania środków wspólnotowych w stosunku do pierwotnego planu.

5. *Zintegrowany system monitorowania sektora ekonomii społecznej* realizowany przez DES. W harmonogramie płatności na 2019 r. zaplanowano wydatki na poziomie 1619,8 tys. zł. Celem programu jest wzmocnienie systemu wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej. W ramach trzech wniosków o płatność IP zatwierdziła w 2019 r. kwotę łączne wydatki na kwotę 375,7 tys. zł, z tego 316,6 tys. zł stanowiły środki wspólnotowe, natomiast 59,1 tys. zł pochodziło z budżetu państwa. Z budżetu UE wydatkowano 101,9 tys. zł, tj. 23,3% zaplanowanej kwoty. Na poziom wykonania wpłynęły m.in. przesunięcia w harmonogramie realizacji projektu oraz fluktuacja kadr. Z uwagi na przesunięcie ogłoszenia przetargu, nie wydatkowano środków przeznaczonych na utworzenie narzędzia informatycznego na potrzeby monitorowania i prezentacji danych dotyczących sektora ekonomii społecznej. Utworzenie narzędzia zostało przeniesione na 2020 r.

6. *System certyfikacji znakami jakości dla podmiotów ekonomii społecznej i jednostek samorządu terytorialnego* realizowany przez DES. Celem projektu jest wyróżnienie podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych łączących działalność ekonomiczną ze społecznym zaangażowaniem oraz samorządów, które w sposób szczególny wspierają ekonomię społeczną oraz propagują idee spójności i solidarności społecznej. W harmonogramie płatności na rok 2019 zaplanowano wydatki na poziomie 1027,1 tys. zł. W 2019 r. IP zatwierdziła trzy wnioski o płatność na łączną kwotę 442,4 tys. zł, z tego 372,9 tys. zł ze środków UE, a 69,5 tys. zł z budżetu państwa. Z budżetu UE wydatkowano 1192 tys. zł, tj. 88,5% zaplanowanej kwoty. Na poziom wykonania wydatków wpłynęły głównie zmiany w harmonogramie płatności budżetach partnerów – niektóre wydatki przeniesiono na kolejne lata. Niepełne wydatkowanie środków wynikało również z czasowych zwolnień chorobowych pracowników, co powoduje obniżenie wypłaconych dodatków zadaniowych.

Odnosząc się do poziomu wykorzystania środków UE należy mieć na uwadze, że niższa wartość wydatków przedłożonych do zatwierdzenia w stosunku do wydatków zaplanowanych w harmonogramie płatności wynikała z faktu, iż harmonogram płatności w przypadku projektów pozakonkursowych jest dokumentem planistycznym i beneficjent mógł przedłożyć do refundacji kwotę niższą niż ta, która wynikała z harmonogramu.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące wydatków budżetu środków europejskich w części 44 znajdują się w załączniku 11.15 do niniejszej informacji.

7.2.3. EFEKTY RZECZOWE PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI

Dla części 44 Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ustalił cele i mierniki układu zadaniowego wydatków w ramach funkcji: 13 *Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny*, na poziomie zadań: 13.1.W *Pomoc i integracja społeczna*, 13.2. *Świadczenia społeczne*, 13.3.W *Sprawy kombatanów i osób represjonowanych*, 13.5. *Ekonomia społeczna i solidarna*, oraz w ramach funkcji 14 *Rynek pracy*, na poziomie zadania 14.1.W *Wspieranie zatrudnienia i przeciwdziałanie bezrobociu*. Dysponent części 44 w ramach układu zadaniowego ponosił również wydatki w ramach funkcji: 11 *Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic* oraz 22 *Koordinacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna*.

Wydatki budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym w części 44 wyniosły łącznie 1 130 931 tys. zł, co stanowiło 97% planu po zmianach. Szczegółowym badaniem objęto pięć podzadań:

- 13.1.2.W *Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym* (zadanie 13.1.W *Pomoc i integracja społeczna*) – wydatkowano kwotę 287 226 tys. zł, tj. 96% planu po zmianach. Dla realizacji celu: *Wspieranie lokalnych inicjatyw w obszarze pomocy i integracji społecznej* ustalono miernik *Liczba podmiotów otrzymujących wsparcie finansowe (liczba rzeczywista)*, którego wykonanie zaplanowano na poziomie 249 podmiotów. W sprawozdaniu rocznym Rb-BZ1⁷⁵ nie wykazano wykonania miernika, gdyż dane z jego wykonania dostępne będą w kwietniu 2020 r. po przeprowadzeniu weryfikacji danych ze sprawozdania MRPiPS-03, ze sprawozdań z realizacji programów wieloletnich z obszaru pomocy społecznej oraz po zatwierdzeniu sprawozdań z realizacji poszczególnych programów MRPiPS.
- 13.2.8. *Koordinacja systemów zabezpieczenia społecznego* (zadanie 13.2 *Świadczenia społeczne*) – wydatkowano 2567,3 tys. zł, tj. 99,6% kwoty określonej w planie po zmianach. Dla podzadania wskazano trzy cele:
 - 1) *Zapewnienie otrzymywania polskich świadczeń przez osoby zamieszkałe w państwach, które mają skoordynowane systemy zabezpieczenia z polskim systemem*, dla którego ustalono miernik *Liczba świadczeń emerytalno-rentowych oraz chorobowych transferowanych z Polski zgodnie z przepisami o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w danym roku*, który został wykonany na poziomie 846 059 świadczeń, przy planowanym 900 998 (93,9%). Rozbieżność w odniesieniu do planu spowodowana była prognozą ZUS dotyczącą transferu świadczeń emerytalno-rentowych, która opierała się na szacunkach oraz dotychczasowym wykonaniu. Przyjęty wzrost okazał się, w skali roku, niższy niż realizacja transferu świadczeń.
 - 2) *Zapewnienie ochrony w dziedzinie zabezpieczenia społecznego osobom pracującym za granicą, dla których ustalono polskie ustawodawstwo w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego* – zastosowano miernik *Liczba dokumentów wydanych osobom, dla których ustalono polskie ustawodawstwo właściwe w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego*, który wykonano na poziomie 649 804, przy planowanym 643 998 (100,9%).
 - 3) *Zapewnienie ochrony w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w obszarze świadczeń rodzinnych i świadczeń z tytułu bezrobocia dla osób migrujących między państwami*, dla którego ustalono miernik *Liczba spraw w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w obszarze świadczeń rodzinnych i świadczeń z tytułu bezrobocia w danym roku*, który wykonano na poziomie 282 274, przy planowanym 336 000 (84%). Rozbieżność w stosunku do planu spowodowana była rozszerzeniem

⁷⁵ Wersja otrzymana w dniu 10 marca 2020 r.

Programu 500+ na pierwsze dziecko bez kryterium dochodowego i trudnościami w realnym oszacowaniu liczby spraw dotyczących świadczeń rodzinnych.

- 13.3.1. *W Sprawy kombatantów i osób represjonowanych (zadanie 13.3 Sprawy kombatantów i osób represjonowanych)* – wydatkowano 174,8 tys. zł, tj. 96,3% kwoty określonej w planie po zmianach. Dla realizacji celu *Zapewnienie kombatantom i osobom represjonowanym należyj pomocy i opieki* ustalono miernik *Suma liczby osób pobierających dodatek kombatancki i liczby osób pobierających świadczenia pieniężne mających status działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych (w tys.)*, który został wykonany na poziomie 94,3 tys., tj. 103,4% (liczba dodatków kombatanckich była o 3% wyższa, a liczba osób pobierających świadczenia pieniężne mających status działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych była wyższa o 6%);
- 13.5.1. *Ekonomia społeczna i solidarna (zadanie 13.5. Ekonomia społeczna i solidarna)* – wydatkowano 6264,5 tys. zł, tj. 79,6% kwoty określonej w planie po zmianach. Dla realizacji celu *Zwiększenie aktywności obywatelskiej w formule gospodarki społecznej i solidarnej* ustalono dwa mierniki: (1) *Liczba zarejestrowanych spółdzielni socjalnych w Polsce*, który został wykonany na poziomie 1709 w stosunku do planowanego poziomu 1800 spółdzielni socjalnych (94,9%) oraz (2) *Liczba aktywnych przedsiębiorstw społecznych*, który został wykonany na poziomie 1105 w stosunku do planowanego poziomu 1200 takich podmiotów (92,1%). W uwagach do sprawozdania z wykonania budżetu zadaniowego cel uznano za osiągnięty, ponieważ wartości mierników tylko nieznacznie odbiegają od planowanych. Dyrektor Generalny wskazał jednocześnie, że określanie wstępnych celów i mierników na poziomie podzadań i działań następuje z dużym wyprzedzeniem, w połowie roku poprzedzającego planowany. Skutkuje to przyjmowaniem szacunkowych wartości mierników, w oparciu o sytuację i trendy widoczne w momencie planowania. Uwarunkowania wartości mierników są dynamiczne, ulegają zmianom w ciągu 1,5 roku na skutek różnorodnych czynników społeczno-gospodarczych. W związku z tym dopuszczalny jest pewien margines błędu przy określaniu ich wartości;
- 14.1.5. *W Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych (zadanie 14.1. Wspieranie zatrudnienia i przeciwdziałanie bezrobociu)* – wydatkowano 747 328,8 tys. zł, tj. 99,9% kwoty określonej w planie po zmianach. Dla realizacji celu *Zwiększanie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych* ustalono miernik *Współczynnik aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym*. Miernik został wykonany na poziomie 29,2% wg danych za trzy kwartały ujęte w sprawozdaniu rocznym Rb-BZ1, przy planowanym poziomie 28,1%. Pomiaru miernika dokonywano w cyklu kwartalnym, w związku, z czym na koniec IV kwartału brak było danych.

W 2019 r. NIK przeprowadziła w MRPIPS kontrolę pn. *Planowanie i realizacja zadaniowego układu wydatków w kontekście reformy systemu budżetowego*⁷⁶, w wyniku, której stwierdzono następujące nieprawidłowości: 1) Tytuły działań sformułowane w układzie zadaniowym w MRPIPS w 2019 r. cechowała rozległa tematyka; 2) Pomimo zmiany limitów wydatków nie zmieniano wartości mierników; 3) Do pomiaru celu przyjęto miernik, który nie odnosi się do istoty rezultatu, jaki powinien być uzyskany w wyniku realizacji celu. W związku z powyższym NIK wniosła o: 1) Zapewnienie, aby treści formułowanych celów podzadań i działań, a także treści samych podzadań i działań wskazywały na czynności operacyjne; 2) Ścisłe powiązanie planowanych w Ministerstwie wartości mierników z planowanymi wydatkami; 3) Wypracowanie zasady wykonywania w Ministerstwie regularnej kontroli i nadzoru nad efektywnością i skutecznością realizacji planów w układzie zadaniowym na podstawie mierników stopnia realizacji celów, sprawowanych na podstawie art.175 ust. 1 pkt 4 ufp.

Planowanie budżetu zadaniowego na 2020 rok zakończyło się przed sporządzeniem przez NIK zaleceń pokontrolnych, a tym samym wprowadzenie zmian w miernikach nie było możliwe w kontrolowanym okresie.

⁷⁶ Kontrola obejmowała lata 2016-2019 (I połowa). Nr kontroli P/19/008, wystąpienie pokontrolne z dnia 16 grudnia 2019 r., nr KBF.410.003.06.2019.

7.3.SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania łącznych sprawozdań za 2019 r. przez dysponenta części 44 – Zabezpieczenie społeczne i sprawozdań jednostkowych dysponenta III stopnia, tj. Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23);
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy);
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE);
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1)

oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2019 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 44 na podstawie sprawozdań jednostkowych. Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent trzeciego stopnia – Ministerstwo) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

8. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU SOLIDARNOŚCIOWEGO

8.1. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO

8.1.1. WYKONANIE PLANU PRZYCHODÓW

W ustawie budżetowej na 2019 r. przychody Funduszu zaplanowano na kwotę 651 600 tys. zł. Zrealizowane przychody wyniosły 783 096 tys. zł i stanowiły 120,2% kwoty określonej w planie. Przychody Funduszu pochodziły z:

- obowiązkowych składek na Fundusz⁷⁷ – 766 670,8 tys. zł (97,9% ogółu przychodów, 118,5% planu po zmianach);
- pozostałych przychodów – 16 425,2 tys. zł (2,1% ogółu przychodów i 357,1% planu po zmianach). Kwota ta obejmowała: odsetki od środków zgromadzonych na rachunku bankowym dysponenta Funduszu, w tym: odsetki od zarządzania terminowego i overnight w łącznej wysokości 16 356 tys. zł, odsetki bankowe od świadczenia uzupełniającego w kwocie 61 tys. zł oraz pozostałe odsetki.

Na dzień 31 grudnia 2019 r., zgodnie ze sprawozdaniem z wykonania określonego w ustawie budżetowej na 2019 r. planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-40) nie wykazano żadnych należności. Fundusz nie korzystał z dotacji z budżetu państwa.

8.1.2. WYKONANIE PLANU KOSZTÓW

W ustawie budżetowej koszty Funduszu Solidarnościowego zostały zaplanowane w wysokości 490 285 tys. zł. W wyniku nowych zadań Funduszu wprowadzonych do porządku prawnego w trakcie roku, koszty zwiększono do 10 038 285 tys. zł (o 1947,4% w stosunku do pierwotnie zakładanej). Koszty zrealizowano w kwocie 9 436 417,7 tys. zł, (94% planu po zmianach). Koszty Funduszu zostały poniesione na:

1. wsparcie społeczne, zawodowe i zdrowotne osób niepełnosprawnych w kwocie 695 925,8 tys. zł (53,9% planu po zmianach), w tym m.in.:
 - koszty programów rządowych i resortowych – 50 301,7 tys. zł (11,4% planu po zmianach), w tym:
 - koszty programów rządowych – w 2019 r. nie poniesiono kosztów⁷⁸,
 - koszty programów resortowych zrealizowano w kwocie 50 301,7 tys. zł (27,5% planu po zmianach)⁷⁹;
 - zadania związane z promowaniem i wspieraniem systemu wsparcia osób niepełnosprawnych – 281,7 tys. zł (28,2% planu po zmianach);
 - koszty realizacji zadań z zakresu innowacyjnych rozwiązań w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych – w 2019 r. nie poniesiono kosztów⁸⁰;
 - odpis na Fundusz Dostępności – 40 000 tys. zł (100% planu po zmianach)⁸¹;

⁷⁷ Art. 4 ust. 2 ustawy o Funduszu Solidarnościowym – wysokość składki na Fundusz określa ustawa budżetowa. W 2019 r. – 0,15% podstawy wymiaru składki na FP.

⁷⁸ W planie po zmianach zakładano kwotę 257 125 tys. zł.

⁷⁹ Decyzją z dnia 28 lutego 2019 r. nr BBF.II.0326.3.2019.PU Minister RPiPS zmniejszył koszty programów rządowych o kwotę 142 875 tys. zł zwiększając o nią koszty programów resortowych.

⁸⁰ W planie po zmianach przewidywano 235 tys. zł.

⁸¹ Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. poz. 1696, ze zm.) – art. 55 pkt 2 środki Funduszu Solidarnościowego przeznaczają się także na wsparcie udzielane w ramach Funduszu Dostępności. Wysokość odpisu ustala się corocznie w planie finansowym FS. Decyzją z dnia 20 września 2019 r. nr BBF.II.0326.6.2019.PU Minister RPiPS dokonał zmian w planie finansowym FS zmniejszając koszty programów resortowych o 40 000 tys. zł ujmując je w pozycji – odpis na Fundusz Dostępności.

- świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji – 605 342,5 tys. zł, w tym koszty obsługi w kwocie 13 642,5 tys. zł (74,6% planu po zmianach); środki na świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji przekazywane były w IV kwartale 2019 r. do ZUS (478 550 tys. zł) oraz do KRUS (126 792,5 tys. zł) na podstawie zawartych 1 października 2019 r. umów⁸², w formie miesięcznych zaliczek poprzedzanych pisemnym zapotrzebowaniem.
- 2. pozostałe zadania – 4032,9 tys. zł (44,6% planu po zmianach), w tym m.in.:
 - pobór obowiązkowych składek – 3833,4 tys. zł. (95,8% planu po zmianach);
 - koszty obsługi zadań – 199,4 tys. zł (4% planu po zmianach).
- 3. refundację dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS) – 8 736 459 tys. zł (8 737 000 tys. zł wg planu po zmianach) z tytułu wypłaty jednorazowego świadczenia pieniężnego dla emerytów i rencistów.

Kwotę refundacji dla FUS, MRPiPS przekazał w dniu 30 grudnia 2019 r. na rachunek bankowy FUS, a pozostałe środki w wysokości 541 tys. zł dysponent zwrócił na rachunek bankowy FRD, z którego (na podstawie umowy z dnia 23 grudnia 2019 r.) na realizację powyższego zadania udzielona została FS nieoprocenowana pożyczka.

Badaniem objęto siedem zapisów księgowych na łączną kwotę 281,7 tys. zł, tj. 100% kosztów związanych z promowaniem i wspieraniem systemu wsparcia osób niepełnosprawnych oraz 0,003% ogółu kosztów Funduszu. Celowego doboru próby dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów księgowych odpowiadających kosztom Funduszu ponoszonym przez Ministerstwo.

Badaniu pod kątem prawidłowości wyboru trybu udzielenia zamówień publicznych oraz wyłączenia stosowania procedur określonych w *upzp* poddano trzy zamówienia na łączną kwotę 260,8 tys. zł (92,6% łącznej kwoty zamówień udzielonych w 2019 r.), których przedmiot dotyczył publikacji prasowych wraz z prezentacją na portalach internetowych czasopism materiałów promocyjno-informacyjnych dotyczących Funduszu. Wartość poszczególnych zamówień nie przekraczała wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30 tys. euro i udzielono ich na podstawie art 4 pkt 8 *upzp*.

W wyniku badania próby kosztów stwierdzono, że koszty ponoszono w ramach realizacji zadań związanych z promowaniem i wspieraniem systemu wsparcia osób niepełnosprawnych. Były one rzetelnie skalkulowane i udokumentowane oraz ponoszone zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz planem finansowym. Koszty ponoszone były w sposób legalny, celowy i gospodarny, a dokumentację w zakresie zamówień prowadzono rzetelnie.

W 2019 r. uruchomiono cztery (z dziesięciu przewidzianych w Planie Wsparcia) programy resortowe:

1. Program *Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych – edycja 2019* – zaplanowano kwotę 60 000 tys. zł, wydatkowano 31 486,7 tys. zł, tj. 52,5% planu. Minister zatwierdził wnioski na dofinansowanie dla 300 gmin na realizację usług opiekuńczych w łącznej kwocie 27 561,1 tys. zł oraz 82 gminom na łączną kwotę 3925,6 tys. zł na realizację specjalistycznych usług opiekuńczych⁸³. Celem Programu jest poprawa jakości i zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych.
2. Program *Opieka wytchnieniowa – edycja 2019* – zaplanowano kwotę 110 000 tys. zł, Minister zatwierdził wnioski na dofinansowanie w kwocie 23 653,8 tys. zł, tj. 21,5% planu – dla 329 jednostek samorządu terytorialnego⁸⁴. Największym zainteresowaniem wnioskodawców cieszył

⁸² Umowy w sprawie wysokości i trybu przekazywania ZUS oraz KRUS środków SWON na finansowanie świadczenia uzupełniającego wraz z kosztami obsługi jego wypłaty oraz kosztami obsługi wniosku o świadczenie uzupełniające zawarte pomiędzy Ministrem RPiPS a ZUS oraz KRUS z dnia 1 października 2019 r.

⁸³ Gminy przystępujące do Programu mogą otrzymać wsparcie finansowe w wysokości do 50% kosztów realizacji usług opiekuńczych.

⁸⁴ Jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymać wsparcie finansowe do 80% kosztów realizacji usług opieki wytchnieniowej w ramach trzech modułów: I – świadczenie usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej lub jako zorganizowanej usługi w ośrodku wsparcia oraz domu pomocy społecznej; II – świadczenie ww. usługi, jako rozszerzenie usług opiekuńczych w ramach pobytu całonocnego w ośrodkach wsparcia, w tym w środowiskowych domach samopomocy posiadających miejsca całonocnego pobytu i w mieszkaniach chronionych; III – świadczenie ww. usługi poprzez zapewnienie członkom rodziny lub opiekunom możliwości skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia w zakresie nauki pielęgnacji/rehabilitacji i dietetyki.

- się moduł I – świadczenie usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego – Minister zatwierdził środki w wysokości 17 697,5 tys. zł dla 268 gmin / powiatów (74,8% z ogólnej kwoty akceptacji z wszystkich trzech modułów programu). Program kierowany jest do dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, których członkowie rodzin lub opiekunowie wymagają wsparcia w postaci doraźnej, krótkotrwałej przerwy w sprawowaniu opieki.
3. Program *Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – edycja 2019-2020* – zaplanowano (po zmianach) kwotę 1000 tys. zł. W 2019 r. Minister zatwierdził wnioski na dofinansowanie na łączną kwotę 773,6 tys. zł (2,6% pierwotnego planu i 77,4% planu po zmianach) dla 54 j.s.t. w edycji 2019⁸⁵, oraz na łączną kwotę 79 649,8 tys. zł dla 492 j.s.t. zarekomendowanych wniosków w ramach edycji 2020. Niepełne wykorzystanie środków w ramach pierwotnego planu wynikało z faktu, że ogłoszenie o naborze wniosków na dwuletni program (edycja 2019 – 2020) opublikowano w październiku 2019 r., czego skutkiem była dysproporcja zainteresowania samorządów na poszczególne lata jego obowiązywania. W związku z powyższym 19 listopada 2019 r. Minister zmienił pierwotne założenia i na realizację Programu w 2019 r. zaplanował 1000 tys. zł (pierwotnie 30 000 tys. zł.) oraz 80 000 tys. zł na realizację Programu w 2020 r. (pierwotnie 50 000 tys. zł.), co wynikało z zapotrzebowania składanego przez beneficjentów. Celem Programu jest wprowadzenie usługi asystenta, jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.
 4. Program *Centra opiekuńczo-mieszkalne* – zaplanowano kwotę 50 000 tys. zł, Minister w 2019 r. zatwierdził wnioski na dotacje dla czterech j.s.t. na łączną kwotę 10 568,4 tys. zł (21,1% planowanych środków)⁸⁶. Celem Programu jest uzupełnienie systemu wsparcia osób niepełnosprawnych, poprzez stworzenie dodatkowej usługi w postaci zapewnienia możliwości zamieszkiwania w formie pobytu dziennego lub całodobowego oraz różnorodnego wsparcia m.in w zakresie potrzeb zdrowotnych, pielęgnacyjnych, stymulowania i rozwijania sprawności ruchowej, kompetencji poznawczych oraz społecznych.

Niepełna realizacja środków przeznaczonych na ww. programy wynikała przede wszystkim z tego, że w pierwszym roku funkcjonowania Funduszu Solidarnościowego znaczna liczba samorządów nie przystąpiła do programów.

Nabór wniosków w ramach konkursów realizowany był przez wojewodów (poza bieżącym wsparciem merytorycznym w zakresie wdrażania programów nie prowadzono statystyk w zakresie przyczyn i ilości odrzuconych wniosków), którzy po dokonaniu oceny formalnej i merytorycznej sporządzali i przekazywali do Ministra wnioski wraz z listą rekomendowanych wniosków na środki finansowe. W przypadku programów wymienionych w pkt 1-3, Minister ostatecznie zaakceptował kwoty dotacji w 100% odpowiadające wnioskowanym przez wojewodów. Tylko w ramach programu *Centra opiekuńczo-mieszkalne* nabór wniosków ma charakter ciągły (pozostałe zgodnie z założeniami rozstrzygnięto w 2019 r.), a ich analiza ma charakter pogłębiony poprzez udział w procesie ich weryfikacji (poza wojewodami) – powołanego przez Ministra – *Zespołu do weryfikacji wniosków i list rekomendowanych wniosków przekazywanych przez wojewodów w ramach realizacji Programu „Centra opiekuńczo-mieszkalne”*⁸⁷. W ramach działalności Zespołu, na 73 zaakceptowane i przesłane w 2019 r. przez wojewodów wnioski JST – na łączną kwotę 188 832,8 tys. zł, aż 68 (93,2%) zostało przez Zespół odrzuconych. Dyrektor BON wyjaśniła, że wnioski nie mogły zostać zatwierdzone przez Ministra z uwagi na uchybienia formalne (brak daty, podpisu osób upoważnionych, wymaganych załączników) oraz merytoryczne (np. brak precyzyjnej analizy środowiskowej potrzeb osób niepełnosprawnych czy niezgodność charakteru planowanego Centrum z celem i standardem wynikającym z programu). Jak wskazano, wnioski te powinny być zweryfikowane na poziomie oceny dokonywanej przez wojewodów. Ministerstwo zorganizowało spotkanie z przedstawicielami urzędów wojewódzkich, na którym omówiono niezbędne kryteria poprawności wniosków.

⁸⁵ Jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymać wsparcie finansowe do 100% kosztów realizacji zadania.

⁸⁶ W ramach Programu gminy/powiaty mogą otrzymać dofinansowanie do 100% całkowitego kosztu realizacji zadania w Module I – Utworzenie i wyposażenie Centrum, w Module II – na funkcjonowanie Centrum: w zakresie usług dziennych – nie więcej niż 20 zł za godzinę pobytu na jednego uczestnika Programu (do 8 godzin pobytu), w zakresie usług całodobowego zamieszkania – nie więcej niż 5 tys. zł miesięcznie na jednego uczestnika.

⁸⁷ Zespół został powołany Zarządzeniem nr 30 Ministra RPiPS z dnia 24 września 2019 r.

Badaniem objęto dokumentację 14 wniosków o przyznanie środków z FS na łączną kwotę 31 609,6 tys. zł złożonych w ramach czterech uruchomionych programów. Doboru próby dokonano w sposób celowy. Stwierdzono, że dokumentacja była prowadzona rzetelnie, wnioski odrzucone były zasadnie, a środki w ramach zaakceptowanych wniosków rozdysponowano w sposób zgodny z zapisami ustawy oraz wytycznymi przyjętymi przez Ministra w ramach poszczególnych programów – w sposób legalny i celowy. Ogłoszenia o naborze wniosków w ramach wszystkich ogłoszonych programów oraz listy rekomendowanych przez Ministra wniosków publikowano terminowo w BIP.

W przypadku pozytywnie zweryfikowanych wniosków wszystkie umowy sporządzono i podpisano z wojewodami zgodnie z zapisami przyjętymi w Programach, na kwoty odpowiadające wnioskowanym.

Zobowiązania

Zobowiązania⁸⁸ na koniec 2019 r. wynosiły 12 736 531,5 tys. zł (99,9% planu po zmianach), na które złożyły się głównie pożyczki: z FRD w kwocie 8 736 459 tys. zł oraz Funduszu Pracy w kwocie 4 000 000 tys. zł.

W 2019 r. udzielono Funduszowi dwóch nieoprocentowanych pożyczek:

– w kwocie 4 000 000 tys. zł z FP⁸⁹ na wypłatę świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (potwierdzenie przelewu z dnia 1 października 2019 r.)⁹⁰,

– w kwocie 8 737 000 tys. zł z FRD na refundację jednorazowego świadczenia pieniężnego dla emerytów i rencistów⁹¹. Umowa pożyczki zawarta została pomiędzy Skarbem Państwa – Ministrem Rodziny Pracy i Polityki Społecznej a FRD. Środki zostały przekazane na rachunek Funduszu 30 grudnia 2019 r. W tym samym dniu Minister zgodnie z warunkami umowy⁹² dokonał zwrotu na rachunek FRD niewykorzystanej części pożyczki w kwocie 541 tys. zł.

Pożyczki podlegają spłacie przez okres dziesięciu lat, z tym, że:

– do Funduszu Pracy – począwszy od 2023 r. – rata roczna nie niższa niż 300 000 tys. zł w danym roku budżetowym;

– do FRD – począwszy od 2025 r. – dziewięć rocznych rat po 870 000 tys. zł, ostatnia w kwocie 907 000 tys. zł.

Dyrektor Generalny, odnosząc się do sposobu zabezpieczenia środków na poczet przyszłych zobowiązań Funduszu wskazał, jako źródła przychodów: pożyczki z budżetu państwa oraz z FP, planowane na 2020 r. przychody z daniny solidarnościowej⁹³ i podwyższonej składki na Fundusz⁹⁴.

⁸⁸ Ostatniej zmiany planu finansowego FS zwiększającej zobowiązania Funduszu z 4 000 000 do 12 737 000 tys. zł dokonano Decyzją Ministra RPiPS nr BBF.II.0326.19.2019.PU z dnia 30 grudnia 2019 r.

⁸⁹ Decyzja nr 5 Ministra RPiPS z dnia 9 października 2019 r. w sprawie warunków i terminów spłaty pożyczki przekazanej SWON ze środków FP.

⁹⁰ Zgodnie z art 29 ust. 1 ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. poz. 1622, ze zm.), w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie ustawy, minister właściwy do spraw pracy przekaze w formie nieoprocentowanej pożyczki Funduszowi Solidarnościowemu środki Funduszu Pracy w kwocie 4000 mln zł, z przeznaczeniem na sfinansowanie wypłaty świadczenia uzupełniającego oraz kosztów obsługi wypłaty świadczenia uzupełniającego i kosztów obsługi wniosku, o których mowa w art. 11 ust. 1 ustawy.

⁹¹ Zgodnie z art 31 a ust 1-4 ustawy o FS, w roku 2019 minister właściwy do spraw finansów publicznych dokonuje wpłaty środków z budżetu państwa (zablokowanych w części 73 - ZUS) do FRD, z którego środków FS zostanie udzielona nieoprocentowana pożyczka do 9 000 000 tys. zł. W 2019 r. FS przekazał do FUS środki na refundację jednorazowego świadczenia pieniężnego dla emerytów i rencistów, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o jednorazowym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów w 2019 r. (Dz. U. poz. 743).

⁹² § 3 pkt 3 ww. umowy stanowi, iż Pożyczkobiorca zobowiązuje się zwrócić Pożyczkodawcy niewykorzystaną kwotę pożyczki na realizację jednorazowego rocznego świadczenia pieniężnego dla emerytów i rencistów w terminie trzech dni roboczych od dnia otrzymania kwoty pożyczki.

⁹³ Określona w rozdziale 6a ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1509, ze zm.)

⁹⁴ W projekcie planu finansowego FS na 2020 r. zaplanowano przychody na poziomie 3 759 200 tys. zł (w tym z daniny solidarnościowej – 1 150 000 tys. zł oraz z podwyższonej składki (2019 r. – 0,15%, 2020 r. – 0,45%) w kwocie 2 600 000 tys. zł). Koszty realizacji zadań zaplanowano na kwotę 20 441 300 tys. zł. Stan Funduszu na koniec 2020 r. przewiduje się na minus 25 875 000 tys. zł.

8.1.3. STAN FUNDUSZU I GOSPODAROWANIE WOLNYMI ŚRODKAMI

Stan Funduszu, na początku 2019 r. wynosił 0 zł, a na koniec wyniósł (minus) 8 653 321,6 tys. zł, tj. 92,2% planu po zmianach (w ustawie budżetowej zakładano kwotę 161 315 tys. zł).

Na stan Funduszu na koniec 2019 r. składały się:

- środki pieniężne - 4 083 209,9 tys. zł;
- zobowiązania - 12 736 531,5 tys. zł.

Na koniec 2019 r. stan środków pieniężnych przekazanych w zarządzanie Ministrowi Finansów wyniósł 4 081 955 tys. zł, z tego w zarządzanie terminowe 4 077 600 tys. zł oraz 4355 tys. zł w zarządzanie overnight⁹⁵.

Stan środków pieniężnych przekazanych w zarządzanie terminowe do Ministra Finansów zwiększył się w październiku 2019 r. (stan na początek miesiąca - 467 500 tys. zł, stan na koniec miesiąca - 4 402 845 tys. zł), z uwagi na wpływ do Funduszu środków z tytułu nieoprocenowanej pożyczki z FP.

Średnia miesięczna kwota środków przekazywanych w zarządzanie wyniosła 347 921,8 tys. zł, w tym 339 800 tys. zł w zarządzanie terminowe (97,7%) oraz 8121,8 tys. zł w overnight.

W 2019 r. złożono łącznie 164 dyspozycje przekazania środków w zarządzanie terminowe (nie wystąpiły przypadki wcześniejszego zwrotu środków przekazanych w zarządzanie)

Odsetki bankowe od wolnych środków przekazanych w zarządzanie MF wyniosły 16 356 tys. zł, z czego:

- odsetki od zarządzania terminowego w kwocie 16 065 tys. zł;
- odsetki od zarządzania overnight wyniosły 291 tys. zł.

Przekazywanie wolnych środków Funduszu w zarządzanie Ministra Finansów nie stanowiło zagrożenia dla terminowej realizacji wypłat środków w związku z zadaniami realizowanymi w ramach Funduszu, jednakże duża dysproporcja pomiędzy przychodami a kosztami (przychody FS w 2019 r. zrealizowane zostały na poziomie 783 096 tys. zł względem zrealizowanych kosztów na poziomie 9 436 417,7 tys. zł) sprawia, że przychody nie są w stanie pokryć kosztów realizowanych przez FS zadań.

Dane o wykonaniu planu finansowego Funduszu Solidarnościowego przedstawiono w załączniku 11.17 do niniejszej informacji.

8.1.4. EFEKTY RZECZOWE PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI

Minister Rodziny Pracy i Polityki Społecznej 31 stycznia 2019 r. zaakceptował i opublikował w Biuletynie Informacji Publicznej Ogłoszenie o *Planie Wsparcia na rok 2019 r.*⁹⁶, w ramach, którego przewidziano realizację:

1. Pakietu trzech programów, których celem jest zapewnienie odpowiednich usług opiekuńczych:
 - Opieka wychnieniowa - zapewnienie członkom rodziny/opiekunom osób niepełnosprawnych alternatywnej formy czasowej opieki,
 - Usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze,
 - Opieka nad osobami niepełnosprawnymi pozostającymi pod opieką;
2. Pakietu trzech programów pn. *Mój dom*, których celem jest zapewnienie osobom niepełnosprawnym odpowiednich warunków mieszkaniowych:
 - Centra Opiekuńczo - Mieszkalne - m.in. zapewnienie opieki i specjalistycznych usług a także oferty terminowych usług całodobowych,

⁹⁵ Zgodnie z art. 78d. ust 1 i 2 *ufp*, na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2014 r. w sprawie wolnych środków niektórych jednostek sektora finansów publicznych przyjmowanych przez Ministra Finansów w depozyt lub zarządzenie (Dz.U z 2014 poz.1864).

⁹⁶ Zgodnie z art. 11 ustawy o Funduszu Solidarnościowym Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego opracowuje na dany rok kalendarzowy roczny plan działania na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych - „plan wsparcia” i umieszcza go do dnia 30 listopada roku poprzedniego (w przypadku 2019 r. - do 31 stycznia 2019 r.), który określa w szczególności rodzaj realizowanych zadań (wskazanych w art. 6 pkt 2 i 3 ustawy) oraz programów (rządowych i resortowych), a także warunki ich realizacji.

- Budynki bez barier – m. in. poprzez przystosowanie budynków mieszkalnych wielorodzinnych poprzez likwidację barier architektonicznych,
 - Mieszkania bez barier w formie dopłat do najmu oraz dofinansowania kosztów dostosowania / wyposażenia mieszkań;
3. Asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej poprzez usługę ukierunkowaną na umożliwienie ww. osobom prowadzenia niezależnego życia;
 4. Specjalne świadczenia medyczne Narodowego Funduszu Zdrowia dla osób niepełnosprawnych z zakresu rehabilitacji oraz dostępu do wyrobów medycznych;
 5. Dostępne parki narodowe, w ramach, których planowano finansowanie likwidacji barier i udostępnienia dla osób niepełnosprawnych ośmiu parków narodowych;
 6. Działania cyfrowe – m.in. dostosowanie stron lub aplikacji internetowych w ramach jednego punktu dostępu do informacji i e-usług państwa oraz wsparcie działań umożliwiających dostęp osób niepełnosprawnych do szybkiego internetu.

W *Planie Wsparcia* wskazano, iż zgodnie z art 13 oraz 14 ustawy o FS warunkiem realizacji każdego z ww. programów był nabór wniosków lub tryb otwartego konkursu ofert dokonywany przez: ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, właściwego ministra lub Narodowy Fundusz Zdrowia, natomiast nabór wniosków w odniesieniu do j.s.t. – przez wojewodów.

W ramach *Planu Wsparcia* Minister zatwierdził 687 wniosków j.s.t. na dofinansowanie w czterech uruchomionych programach resortowych na łączną kwotę 66 483 tys. zł.⁹⁷

W układzie zadaniowym koszty Funduszu Solidarnościowego realizowano w ramach funkcji 13 *Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny*, w tym:

- zadanie 13.1.W *Pomoc i integracja społeczna*, podzadanie 13.1.3.W *Wyrównywanie szans zawodowych i integracja społeczna osób niepełnosprawnych, działanie 13.1.3.2 Wspieranie osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym* – poniesiono koszty w kwocie 699 958,7 tys. zł (53,8% planu po zmianach)⁹⁸;
- zadanie 13.2. *Świadczenia społeczne*, podzadania 13.2.1. *Świadczenia społeczne realizowane w ramach powszechnego systemu ubezpieczenia społecznego, działanie 13.2.1.3. Pozostałe świadczenia* – poniesiono koszty w kwocie 8 736 459 tys. zł (100% planu po zmianach).

W grudniu 2019 r. plan finansowy Funduszu w układzie budżetu zadaniowego zwiększono o kwotę 8 737 000 tys. zł⁹⁹. Zmiany objęły m. in. dodanie nowych pozycji w funkcji 13. *Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny* tj. zadania 13.2. *Świadczenia społeczne*, podzadania 13.2.1. *Świadczenia społeczne realizowane w ramach powszechnego systemu ubezpieczenia społecznego*, oraz działania 13.2.1.3. *Pozostałe świadczenia*.

W planie finansowym w układzie zadaniowym Funduszu na 2019 r. przesłanym w październiku 2018 r. na formularzu planistycznym do Ministerstwa Finansów wykazano dla podzadania 13.1.3 w ramach celu *Zapewnienie realizacji programów opracowanych w ramach Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych*, miernik w postaci *liczby uruchomionych programów rządowych i resortowych* o następujących wartościach docelowych: 2019 r. – *brak danych*, 2020 r. – *ok. 2*, 2021 – *ok. 3* oraz zaplanowano środki na realizację ww. celu w kwocie 490 285 tys. zł na 2019 r oraz 1 419 784 tys. zł na lata 2020 i 2021.

Niewartościowanie miernika na 2019 r., jak wyjaśnił Dyrektor Generalny, spowodowane było trudnościami w przewidywaniu liczby programów, które zostaną zrealizowane z uwagi na fakt, iż plan wsparcia – stanowiący kierunkowskaz w tym zakresie – ogłoszony został już po przekazaniu do MF dokumentów planistycznych. Zmian w zakresie błędnego nazewnictwa w ramach zadania 13.1.W oraz wartościowania miernika dla podzadania 13.1.3.W dokonano w planie finansowym w układzie zadaniowym FS na 2020 r.¹⁰⁰

⁹⁷ Dane nie obejmują Programu Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – edycja 2019-2020, w ramach zatwierdzonych przez Ministra wniosków na 2020 r. (dla 492 j.s.t. na kwotę 79 649,8 tys. zł).

⁹⁸ W październiku 2019 r. w wyniku wprowadzenia nowego zadania Funduszu – finansowania świadczenia uzupełniającego oraz kosztów obsługi świadczenia plan w układzie budżetu zadaniowego dla Funkcji 13, zadania 13.1.W, podzadania 13.1.3.W i działania 13.1.3.2 zwiększono o 811 000 tys. zł.

⁹⁹ Decyzja Ministra RPiPS z dnia 30 grudnia 2019 r., nr BBF.II.0326.19.2019.PU w związku z kosztami refundacji wydatków poniesionych w 2019 r. przez FUS w ramach wypłaty jednorazowego świadczenia pieniężnego dla emerytów i rencistów.

¹⁰⁰ Ponadto nazwę miernika dla podzadania 13.1.3.W wskazano jako – liczba osób, które skorzystały ze wsparcia w ramach Funduszu Solidarnościowego.

8.2. SPRAWOZDANIA

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez dysponenta Funduszu sprawozdań rocznych za 2019 r.:

- z wykonania w 2019 r. planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-33);
- z wykonania określonego w ustawie budżetowej na 2019 r. planu finansowego funduszu celowego (Rb-40);
- z wykonania planu finansowego w układzie zadaniowym (Rb-BZ2);

oraz sprawozdania za IV kw. 2019 r. w zakresie operacji finansowych.

Sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo, na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. W Ministerstwie zostały opracowane procedury, które obejmowały również sposób sporządzania sprawozdań. Sprawozdania były sporządzane automatycznie z wykorzystaniem systemów informatycznych. Poszczególne pozycje sprawozdań były powiązane z księgami rachunkowymi. Sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań.

9. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 63 - RODZINA

9.1. DOCHODY BUDŻETOWE

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2019 r., kontrola dochodów budżetowych w części 63 – Rodzina została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

W ustawie budżetowej na 2019 r. nie zaplanowano dochodów w części 63. Osiągnięte dochody wyniosły 5 tys. zł i w porównaniu do wykonania w 2018 r. były niższe o 6 tys. zł, tj. o 54,5%. Dochody zostały osiągnięte z tytułu wynagrodzenia należnego płatnikowi z tytułu terminowego opłacania składek na ubezpieczenia społeczne i podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z odszkodowań z polis samochodowych (4 tys. zł) oraz kar za niedotrzymanie warunków umów zawartych z dostawcami i usługodawcami (1 tys. zł).

Na koniec 2019 r., w części 63, należności pozostałe do zapłaty wyniosły 1,2 tys. zł i wynikały z naliczonej kary umownej w związku z niezrealizowaniem przedmiotu umowy oraz odsetek w związku z nieuregulowaniem w terminie należności wynikającej z naliczonej kary umownej. Na koniec 2019 r., w części 63 nie wystąpiły zaległości.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące dochodów budżetowych w części 63 znajdują się w załączniku 11.19 do niniejszej informacji.

9.2. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA

9.2.1. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA

W ustawie budżetowej na 2019 r. wydatki budżetowe w części 63 zostały zaplanowane w wysokości 12 758 tys. zł. W wyniku zmian dokonanych w ciągu roku budżetowego, wielkość planowanych wydatków uległa zwiększeniu o 9955 tys. zł. Wydatki budżetu państwa w części 63 zostały zrealizowane w łącznej kwocie 21 780 tys. zł, tj. na poziomie 170,7% kwoty określonej w ustawie budżetowej¹⁰¹ i 95,9% planu po zmianach (22 713 tys. zł). Wydatki były większe o 4859 tys. zł, tj. o 28,7% niż w 2018 r.

Wydatki przeznaczono na:

- wydatki bieżące jednostek budżetowych: 19 545 tys. zł, tj. 95% planu po zmianach;
- dotacje: 1500 tys. zł, tj. 100% planu po zmianach;
- wydatki majątkowe: 731 tys. zł, tj. 100% planu po zmianach;
- świadczenia na rzecz osób fizycznych: 4 tys. zł, tj. 44% planu po zmianach¹⁰².

Wydatki dysponenta III stopnia, zostały zrealizowane w wysokości 20 280 tys. zł, co stanowiło 95,6% kwoty określonej w planie po zmianach (21 213 tys. zł). W porównaniu do 2018 r. wydatki dysponenta III stopnia były większe o 4859 tys. zł, tj. o 31,5%. Wynikało to głównie z:

- realizacji przedsięwzięć promocyjno-informacyjnych związanych z wdrażaniem rozwiązań w zakresie wypłaty świadczenia 500+ na pierwsze dziecko;
- większego zapotrzebowania na Kartę Dużej Rodziny (dalej: KDR), które wynikało m.in. z rozszerzenia katalogu osób uprawnionych do jej posiadania.

¹⁰¹ Przyczyną zmian w budżecie państwa w cz. 63 było uruchomienie rezerw celowych na realizację zadań ustawowych m.in. na Program *Karta Dużej Rodziny* oraz rezerwy ogólnej.

¹⁰² Niewykorzystanie wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych wynikało m.in. z braku zapotrzebowania na środki na rozliczenie kosztów podróży Rady Rodziny (powołanej 5 grudnia 2019 r.).

Badaniem objęto realizację wydatków budżetu państwa w kwocie 14 131,3 tys. zł, tj. 69,7% wydatków dysponenta III stopnia. Doboru próby wydatków dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów księgowych odpowiadających pozapłaconym wydatkom budżetowym. Próba została wylosowana metodą monetarną (MUS). Badaniem objęto 96 dowodów księgowych, w tym wydatki majątkowe na kwotę 731 tys. zł, które stanowiły 100% ogółu tego rodzaju wydatków poniesionych w 2019 r. Cała próba kontrolowanych wydatków stanowiła 64,9% wydatków poniesionych w cz. 63 (21 780 tys. zł).

W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami¹⁰³. Dowody i odpowiadające im zapisy księgowe zawierały elementy wymagane przepisami ustawy o rachunkowości, sprawdzone zostały pod względem poprawności formalnej zapisów księgowych oraz prawidłowości kontroli bieżącej i dekretacji, a także okresu księgowania i ujęcia na kontach.

W 2019 r. w wyniku przeprowadzonych 40 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego zawarto 46 umów o łącznej wartości 80 418,9 tys. zł (wartość zawartych umów w ramach części: 31 – Praca, 44 – Zabezpieczenie społeczne i 63 – Rodzina) na realizację usług, dostaw i robót budowlanych. Na realizację tych umów wydatkowano w 2019 r. kwotę 19 648,7 tys. zł, w tym z części 63 sfinansowano lub współfinansowano 20 umów na łączną kwotę 1726 tys. zł brutto, tj. 8,8% ogółu wydatkowanej kwoty.

W 2019 r. w Ministerstwie zawarto 317¹⁰⁴ umów o wartości jednostkowej do 30 tys. euro. Łączna wartość tych umów wyniosła 5817,4 tys. zł, wykonanie 5163,7 tys. zł. Z części 63 sfinansowano 189 umów na łączną kwotę 813 tys. zł, tj. 15,7% wykonania ogółem.

Z wyłączeniem procedur określonych w przepisach innych niż art. 4 pkt 8 *upzp* w 2019 r. Ministerstwo zawarło sześć umów o łącznej wartości 1609,4 tys. zł na realizację, których wydatkowano 100% powyższej kwoty, w tym z części 63 kwotę 1024,4 tys. zł.

Badaniem objęto jedno postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego, którego przedmiotem była usługa dotycząca systemu informatycznego KDR (SI KDR) w zakresie rozwoju, utrzymania i wsparcia użytkowników. Na realizację zamówienia w 2019 r. wydatkowano ogółem 638 tys. zł, całość z części 63, co stanowiło 37% wydatkowanej kwoty na realizację zamówień publicznych w tej części. W wyniku przeprowadzonego badania nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie: przygotowania postępowania i jego przebiegu, wyboru wykonawcy zamówienia, terminu realizacji umowy oraz wypłaty należnego wynagrodzenia.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące wydatków budżetowych w części 63 znajdują się w załączniku 11.20 do niniejszej informacji.

Zobowiązania

Na koniec 2019 r. zobowiązania w części 63 (dysponent III stopnia) wyniosły 316 tys. zł i w porównaniu z 2018 r. były wyższe o 23 tys. zł, tj. o 7,8%. Zobowiązania obejmowały głównie wydatki na wypłatę dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi (301 tys. zł). W 2019 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

Rezerwy

Na podstawie decyzji Ministra Finansów w sprawie zmian w budżecie państwa na rok 2019 w części 63, plan wydatków został zwiększony o środki pochodzące z budżetu państwa z części 83 – Rezerwy celowe (pięć tytułów, tj. poz. 15 – *środki na realizację ustawy o Karcie Dużej Rodziny*, poz. 20 – *środki na szkolenia i wynagrodzenia na nowe mianowania urzędników służby cywilnej oraz skutki przechodzące z roku 2018, oraz zwiększenie wynagrodzeń aplikantów i asesorów Urzędu Patentowego RP w związku z awansem zawodowym*, poz. 34 – *środki na realizację ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów oraz na opłacenie składki emerytalnej i rentowej z ubezpieczenia społecznego, a także na opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne i zasiłki dla opiekunów na realizację art. 10 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”*, poz. 58 – *środki na realizację ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3*, poz. 49 –

¹⁰³ Regulamin wewnętrzny Biura Budżetu i Finansów z dnia 22 stycznia 2019 r., zarządzenie nr 36 MRPiPS z dnia 19 listopada 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie zasad (polityki) rachunkowości w MRPiPS.

¹⁰⁴ W tym 10 umów zawartych z wyłączeniem *upzp* na podstawie innej niż art. 4 pkt 8 *upzp*.

utrzymanie rezultatów niektórych projektów zrealizowanych przy udziale środków z UE, w tym systemy informatyczne, a także środki na wsparcie potencjału realizacji zadań publicznych).

Wydatkowano ogółem 8854,1 tys. zł, tj. 93,5% otrzymanej kwoty rezerw celowych (tj. 9466,7 tys. zł). Niepełne wykorzystanie środków wynikało m.in. z:

- przełożenia realizacji zadań zleconych w ramach umowy na Oprogramowanie Rejestru Żłobków na 2020 rok;
- wyprodukowania i spersonalizowania mniejszej niż zakładano liczby tradycyjnych KDR, w związku z niższą liczbą złożonych wniosków w ostatnich dwóch miesiącach roku;
- terminów płatności za realizację zadań zleconych w ramach umów projektu *Emp@tia* (odbiór został przewidziany na koniec grudnia 2019 r., a płatności realizowano na początku 2020 r.).

Blokady

Minister działając na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 pkt 2 ufp dokonał sześciu blokad wydatków budżetu państwa w części 63 na kwotę ogółem 1220 tys. zł. Decyzje o zablokowaniu wydatków¹⁰⁵ zostały podjęte po otrzymaniu przez Ministra informacji o niewykorzystaniu środków w ramach planu, pochodzących m.in. z:

- niższych niż planowano kosztów zakupu usług i materiałów, organizacji konferencji i spotkań, podróży służbowych oraz szkoleń pracowników;
- niższych niż zakładano kosztów organizacji szkoleń obronnych;
- niższych wydatków inwestycyjnych w zakresie zadania pn. *Zakup i wdrożenie oprogramowania informatycznego do badania podatności w obszarze IT* (ostateczne rozliczenie zakupu na kwotę niższą niż początkowo planowano).

Z ustaleń kontroli wynika, że Minister Finansów zablokował niewykorzystane środki z rezerwy celowej (poz. 49) uruchomione decyzją z dnia 11 kwietnia 2019 r. z przeznaczeniem na pokrycie kosztów realizacji zadań związanych z zapewnieniem trwałości projektu: *Emp@tia – Platforma komunikacyjna obszaru zabezpieczenia społecznego*. Niewykorzystanie środków wynikało z przełożenia na 2020 r. zakupu usług utrzymania platformy sprzętowej, postępowania na utrzymanie i rozwój systemu *Adopcja* oraz terminów – realizacji zmian w systemach przewidzianych na koniec grudnia 2019 r., a tym samym skutkujących płatnością w 2020 r.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych

Wydatki bieżące wyniosły 19 545 tys. zł, co stanowiło 95% planu po zmianach. W porównaniu do 2018 r. były większe o 5732 tys. zł, tj. o 41,5%. Wydatki poniesiono głównie na: wyprodukowanie i wysłanie KDR – 9134 tys. zł; wynagrodzenia i pochodne – 4624 tys. zł; wydatki na utrzymanie trwałości rezultatów projektu *Emp@tia – Platforma komunikacyjna obszaru zabezpieczenia społecznego* – 2174 tys. zł; wydatki związane z działaniami Biura Promocji m.in. związane z działaniami promocyjnymi w zakresie wypłaty świadczenia 500+ na pierwsze dziecko – 1586 tys. zł.

Niższe niż planowano wydatkowanie środków na wydatki bieżące jednostek budżetowych wynikało m.in. z:

- mniejszego zapotrzebowania niż planowano na organizację konferencji, spotkań, wyjazdów krajowych i zagranicznych;
- mniejszego zapotrzebowania na tłumaczenia pisemne i ustne związane z polityką rodzinną;
- odstępiania od organizacji szkoleń obronnych i ćwiczenia kompleksowego (obronnego) w obiektach zewnętrznych;
- wyprodukowania i spersonalizowania mniejszej niż zakładano liczby tradycyjnych KDR.

Zatrudnienie i wynagrodzenia

W ustawie budżetowej na rok 2019 w części 63 wydatki na wynagrodzenia zostały określone w łącznej kwocie 3924 tys. zł. W trakcie roku plan wynagrodzeń został zwiększony do kwoty 3925 tys. zł. Wydatki na wynagrodzenia zrealizowano w kwocie 3924 tys. zł, tj. w wysokości 99,9% planu po zmianach i na poziomie 100,6% wydatków na ten cel w 2018 r. (3899 tys. zł).

¹⁰⁵ Jedna decyzja z dnia 21 listopada 2019 r., trzy decyzje z dnia 13 grudnia 2019 r. oraz dwie decyzje z dnia 30 grudnia 2019 r.

Przeciętne zatrudnienie w 2019 r. w części 63, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych wyniosło 42 osoby i było wyższe o trzy osoby od przeciętnego zatrudnienia w 2018 r. oraz niższe o 12 osób w porównaniu do planu po zmianach¹⁰⁶.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego zatrudnionego w 2019 r. wyniosło 7698 zł i było niższe o 574 zł w porównaniu do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w 2018 r. Zmiany w zatrudnieniu miały wpływ na poziom miesięcznego wynagrodzenia.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące zatrudnienia i wynagrodzenia w części 63 znajdują się w załączniku 11.21 do niniejszej informacji.

W 2019 r. w planie po zmianach kwota na wynagrodzenia bezosobowe w części 63 została określona w wysokości 17 tys. zł (w tym 3 tys. zł z przeznaczeniem na honoraria). Na ten cel wydatkowano 8,9 tys. zł, tj. 52,4% (na realizację pięciu umów cywilnoprawnych zawartych z osobami fizycznymi nieprowadzącymi działalności gospodarczej – jednej finansowanej w ramach cz. 63 oraz czterech współfinansowanych z trzech części budżetowych, tj. 31 – Praca, 44 – Zabezpieczenie społeczne, 63 – Rodzina). Przyczyną niepełnego wykorzystania środków na wynagrodzenia bezosobowe było niezakończenie procedury ustanowienia odznaki honorowej (Biuro Ministra odstąpiło od przeprowadzenia zapytania ofertowego na wybicie odznaki).

Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe w części 63 w 2019 r. zaplanowano w kwocie 25 tys. zł na realizację jednego zadania pn. *rozbudowa infrastruktury sieciowej MRPiPS*, z którego zrezygnowano. W trakcie roku wydatki zwiększono do kwoty 731 tys. zł, na realizację czterech zadań, tj. *zakup licencji oprogramowania bazodanowego* na kwotę 650 tys. zł; *zakup wyposażenia promocyjnego* na kwotę 54 tys. zł; *rozbudowę infrastruktury serwerowej MRPiPS* na kwotę 25 tys. zł; *zakup i wdrożenie oprogramowania do badania podatności w obszarze IT* na kwotę 2 tys. zł¹⁰⁷. Wydatki majątkowe zostały zrealizowane w kwocie 731 tys. zł (zrealizowano cztery ww. zadania), tj. na poziomie 100% planu po zmianach i stanowiły 3,4% wydatków części 63. Środki te wydatkowano m.in. na zakup oprogramowania do badania podatności w obszarze IT w związku z realizacją zadania audytowego związanego z oceną bezpieczeństwa informacji; zakup namiotów eventowych wraz z akcesoriami na potrzeby kampanii promocyjno-informacyjnej prowadzonej w związku z nowelizacją ustawy *o pomocy państwa w wychowaniu dzieci*, zakładającej przyznanie świadczenia wychowawczego w kwocie 500 zł na pierwsze dziecko bez kryterium dochodowego; rozwój i rozbudowę systemów teleinformatycznych eksploatowanych przez MRPiPS m.in. systemu teleinformatycznego rynku pracy oraz Rejestru Żłobków.

Dotacje

Zaplanowane wydatki na dotacje budżetowe w kwocie 1500 tys. zł zostały wydatkowane w pełnej wysokości na cel określony w umowie z dnia 28 grudnia 2017 r. nr 2/2017 pt. *Pozyskiwanie partnerów Karty Dużej Rodziny na realizację zadania publicznego przez organizację pozarządową*. Dotacja w wysokości 1500 tys. zł stanowiła 14,1% łącznej kwoty wydatkowanej na KDR w 2019 r. (tj. 10 634,2 tys. zł).

9.2.2. EFEKTY RZECZOWE PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI

W 2019 r. budżet w układzie zadaniowym w części 63 był realizowany w czterech funkcjach: 11 *Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic*; 13 *Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny*; 14 *Rynek pracy*; 22 *Koordinacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna*. Stosownie do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 stycznia 2019 r. w sprawie *szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na 2019 r.*¹⁰⁸ nie zostały określone cele i mierniki na poziomie funkcji 11, z uwagi na bezpieczeństwo państwa oraz

¹⁰⁶ Sprawozdanie Rb-70 określa przeciętną liczbę zatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych z dokładnością do osoby. Do stanów zatrudnienia nie wlicza się osób, które nie otrzymują za dany okres wynagrodzenia od zakładu pracy tj. osób przebywających na urloпах bezpłatnych, wychowawczych, macierzyńskich, rodzicielskich, ojcowskich oraz na zasiłkach chorobowych i opiekuńczych. Faktyczna liczba osób pozostających w zatrudnieniu na dzień 31 grudnia 2019 r. w MRPiPS wynosiła 843 pracowników, w tym w części budżetowej 63 – 47 osób (plan 54 etaty). W liczbie osób zatrudnionych ujęci byli pracownicy korzystający z usprawiedliwionych nieobecności oraz pracownicy zatrudnieni na czas zastępstwa.

¹⁰⁷ W trakcie roku plan rzeczowo-finansowy został zmniejszony o 0,1 tys. zł.

¹⁰⁸ Dz. U. z 2019 r. poz. 183, ze zm.

funkcji 22 z uwagi na możliwość odstąpienia od definiowania celów i mierników na poszczególnych szczeblach tej funkcji. Pozostałym zadaniom, podzadaniom oraz działaniom przypisano cel oraz miernik pomiaru stopnia jego osiągnięcia. Badaniem w zakresie prawidłowości określenia mierników przyjętych do pomiaru stopnia realizacji podzadań oraz stopnia osiągnięcia przyjętych dla tych podzadań celów i mierników objęto pięć niżej wymienionych podzadań w ramach trzech zadań:

- 13.4.1.W *Wsparcie rodzin wychowujących dzieci i opiekujących się osobami niepełnosprawnymi* (zadanie 13.4.W *Wspieranie rodziny*) – wydatkowano kwotę 13 299,8 tys. zł, tj. 96,5% planu po zmianach. Dla realizacji celu: *Budowanie systemu wspierania rodzin wychowujących dzieci* ustalono miernik: *Udział wydatków na świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego w wydatkach budżetu państwa*. Miernik został wykonany na poziomie 3% (przy planowanym poziomie 3%). Pomiaru miernika dokonywano w cyklu rocznym.
- 13.4.2.W *Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz piecza zastępcza nad dzieckiem* (zadanie 13.4.W *Wspieranie rodziny*) – wydatkowano kwotę 761 tys. zł, tj. 99,6% planu po zmianach. Dla realizacji celu: *Stwarzanie zastępczego środowiska rodzinnego dla dzieci pozbawionych opieki biologicznych rodziców* ustalono miernik *Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej w relacji do ogółu liczby dzieci umieszczonych pieczy zastępczej w %*. Wielkość tego miernika określono na poziomie 76%, a osiągnięto na poziomie 76,6%. Pomiaru miernika dokonywano w cyklu rocznym.
- 13.4.3 *Wykonywanie zadań z zakresu przysposobienia* (zadanie 13.4.W *Wspieranie rodziny*) – wydatkowano kwotę 355 tys. zł, tj. 99,4% planu po zmianach. Dla realizacji celu: *Stworzenie dziecka trwałego i stabilnego środowiska rodzinnego* ustalono miernik *Liczba dzieci przysposobionych (w tys.)*. Wielkość tego miernika określono na poziomie 2,3 tys. dzieci i taki poziom osiągnięto. Pomiaru miernika dokonywano w cyklu rocznym.
- 14.2.4 *Wyrównywanie szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy* (zadanie 14.2. *Budowa nowoczesnych stosunków i warunków pracy*) – wydatkowano kwotę 119 tys. zł, tj. 99,5% planu po zmianach. Dla realizacji celu: *Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie wyrównywania szans kobiet i mężczyzn* określono miernik: *Liczba działań podejmowanych na rzecz zmiany świadomości społecznej w zakresie wyrównywania szans kobiet i mężczyzn, w które jest zaangażowane MRPiPS*. Wielkość tego miernika określono na poziomie 25, a osiągnięto 33, co było spowodowane m.in. większym zainteresowaniem podmiotów zewnętrznych współpracą z MRPiPS w zakresie realizacji zadań w obszarze równości szans (m.in. patronaty nad wydarzeniami, prezentacje wypracowanych w MRPiPS narzędzi podczas różnych wydarzeń). Działania te miały związek zarówno z intensyfikacją działań dotyczących przeciwdziałania zjawisku luki płacowej, jak i wsparciem dla popularyzacji mechanizmów godzenia ról prywatnych/rodzinnych z zawodowymi. Pomiaru miernika dokonywano w cyklu rocznym.
- 22.1.1.W *Koordynacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna* (zadanie 22.1.W *Koordynacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna*) – wydatkowano 3376,8 tys. zł, tj. 92,6% planu po zmianach. Na poziomie funkcji 22 odstąpiono od określenia celów i mierników zgodnie z ww. rozporządzeniem.

W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że zdefiniowane przez Ministra podzadania należy uznać za spójne z zadaniami, a zastosowane w badanych podzadaniach mierniki, jako określone zgodnie z wymogami noty budżetowej.

Minister prowadził monitoring realizacji zadań i podzadań oraz wykonania określonych dla nich mierników w okresie sprawozdawczym, a także w okresie planowania zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym¹⁰⁹ oraz rozporządzeniem w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej.

Program Karta Dużej Rodziny

W 2019 r. kontynuowano wprowadzony ustawą o Karcie Dużej Rodziny system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin, z co najmniej trójką dzieci bez względu na wiek i niezależnie od uzyskiwanych dochodów. Ustawa o Karcie Dużej Rodziny, wprowadziła, w ramach promocji wielodzietnego modelu

¹⁰⁹ Dz. U. z 2018 r. poz. 1793, ze zm.

rodziny ulgi i zniżki, m.in. przy zakupie jedzenia, kosmetyków, odzieży, obuwia, książek, zwiększając szanse rozwojowe wychowujących się w nich dzieci.

Od 1 stycznia 2019 r. rozszerzono krąg beneficjentów mających prawo do KDR o rodziców, którzy mieli kiedykolwiek na utrzymaniu, co najmniej troje dzieci¹¹⁰.

Zrealizowane wydatki dotyczące KDR wyniosły ogółem 10 634,2 tys. zł (8161,5 tys. zł na umowę z Polską Wytwórnią Papierów Wartościowych S. A.; 1500 tys. zł – dotacja z budżetu państwa i 972,7 tys. zł – zapewnienie systemu teleinformatycznego do obsługi zadań przewidzianych w ustawie) tj. 250,8% planu wg ustawy budżetowej (4240 tys. zł) oraz 95,9% planu po zmianach (11 090 tys. zł). W porównaniu do 2018 r. wydatki na ten cel były wyższe o 5167,2 tys. zł, w tym o 225 tys. zł na system teleinformatyczny. Wyższe wydatki wynikały głównie z rozszerzenia kręgu beneficjentów KDR oraz większej liczby urodzeń (trzeciego dziecka) w 2019 r.

W ramach Programu KDR sfinansowano m.in. wydruk blankietów KDR, utrzymanie systemu mKDR do obsługi elektronicznych KDR, realizację zadania publicznego polegającego na pozyskiwaniu partnerów KDR oraz utrzymanie systemu informatycznego KDR do obsługi Kart.

W 2019 r. z uprawnień KDR skorzystało 909 tys. rodzin, tj. o 432 tys. rodzin więcej niż w 2018 r. Do końca 2019 r. wydano około 3,5 mln KDR, tj. o 800 tys. więcej niż w 2018 r. Zniżki w ramach KDR oferowało 6,5 tys. podmiotów (o 1,5 tys. więcej niż w 2018 r.) w 25 tys. miejsc (w 2018 r. takich miejsc było 22 tys.). Karty na urządzenia mobilne (mKDR), w 2019 r. pobrało łącznie 703,7 tys. osób (o 477 tys. osób więcej niż w 2018 r.), z tego 314,1 tys. dzieci i 389,6 tys. rodziców.

Wykorzystana kwota dotacji celowej na sfinansowanie kosztów na uprawnienia do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego dla członków rodzin wielodzietnych posiadających KDR wyniosła łącznie 31 339,5 tys. zł i była wyższa o 11 205,9 tys. zł niż w 2018 r.

Koszt ulg w opłacie paszportowej dla członków rodzin wielodzietnych w 2019 r. wyniósł 2866,4 tys. zł (z tego wydatkowano: 1299,6 tys. zł na nową 50% ulgę dla osób dorosłych; 890,5 tys. zł na zwiększenie ulgi z 50% do 75% dla osób powyżej 13. roku życia; 676,3 tys. zł na zwiększenie ulgi z 50% do 75% dla osób poniżej 13. roku życia) i był większy o 400,1 tys. zł niż w 2018 r. W 2019 r. z bezpłatnych wejść na teren parków narodowych skorzystało 245 528 osób posiadających KDR. Zmniejszyło to przychody parków narodowych o 1068,9 tys. zł.

Program Rodzina 500+

W 2019 r. kontynuowany był Program *Rodzina 500+*, wprowadzający pomoc ekonomiczną w postaci świadczenia wychowawczego dla rodzin mających na utrzymaniu dzieci do lat 18 oraz mający na celu przeciwdziałanie niekorzystnym tendencjom demograficznym w Polsce. Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi w Programie *Rodzina 500+*, od 1 lipca 2019 r. świadczenie wychowawcze przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18. roku życia, bez względu na dochód osiągniany przez rodzinę¹¹¹.

W ustawie budżetowej na 2019 r. na realizację przez samorządy Programu *Rodzina 500+* zaplanowano 21 500 000 tys. zł, z tego w budżetach wojewodów 20 750 000 tys. zł na świadczenia wychowawcze i koszty jego obsługi¹¹²; 242 000 tys. zł na dodatek wychowawczy i koszty jego obsługi, 8000 tys. zł na dodatek do zryczałtowanej kwoty i koszty jego obsługi oraz 500 000 tys. zł na rezerwę celową (cz. 83) poz. 77 m.in. na uzupełnienie środków w budżetach wojewodów w związku z realizacją przez nich zadań z zakresu unijnej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w zakresie świadczenia wychowawczego.

¹¹⁰ Ustawa z dnia 7 lipca 2017 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z systemami wsparcia rodzin – art. 41 pkt 2. (Dz. U. poz. 1428, ze zm.).

¹¹¹ Zmiany zostały wprowadzone ustawą z dnia 26 kwietnia 2019 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 924). Zniesiono kryterium dochodowe do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko i obejmujące wsparciem dzieci z domów pomocy społecznej, a także dotyczące wsparcia, poprzez dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego, dzieci z placówek opiekuńczo-wychowawczych.

¹¹² Do 30 czerwca 2019 r. wskaźnik odpisu z budżetu państwa na koszty obsługi świadczenia wychowawczego wyniósł 1,5% otrzymanej dotacji na świadczenie wychowawcze, zaś w okresie od 1 lipca do 31 grudnia 2019 r. – 1,2% otrzymanej dotacji. Wskaźnik odpisu z budżetu państwa na koszty obsługi dodatku wychowawczego, dodatku do zryczałtowanej kwoty oraz nowego dodatku wprowadzonego od 1 lipca 2019 r. (tj. dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego) wynosi 1% otrzymanej dotacji.

W związku z rozszerzeniem od 1 lipca 2019 r. zakresu osób uprawnionych do wsparcia w ramach Programu *Rodzina 500+*, Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zgodnie z art. 14 ustawy *o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw* występował do Ministra Finansów (na podstawie informacji o zapotrzebowaniu zebranych od wojewodów) z wnioskami o uzupełnienie budżetów wojewodów środkami na realizację świadczenia wychowawczego na łączną kwotę 9 861 340,5 tys. zł.

W 2019 r. złożono 4 611 043 wniosków w sprawie świadczenia wychowawczego, w tym 4 590 992 o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego. Gminy wydały (do 30 czerwca 2019 r.) 289 960 decyzji w sprawie ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego oraz – 4 290 752 informacji o przyznaniu prawa do świadczenia wychowawczego (od 1 lipca do 31 grudnia 2019 r.)¹¹³.

W grudniu 2019 r. świadczenie wychowawcze przysługiwało 6 387 335 dzieciom¹¹⁴, a także 60 884 dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej. Wypłacono łącznie 61 284 043 świadczenia wychowawcze, w tym 18 918 wypłacono lub przekazano w formie rzeczowej lub w formie opłacenia usług.

Z budżetu państwa wydatkowano na Program *Rodzina 500+* ogółem 31 208 320 tys. zł (z tego m.in. na świadczenia wychowawcze wydatkowano 30 505 245 tys. zł, natomiast 383 782 tys. zł na koszty obsługi świadczenia wychowawczego), tj. o 8 429 572 tys. zł więcej w porównaniu do 2018 r.

Informacja na temat efektów realizacji świadczenia *500+* w 2019 r. będzie opracowywana dopiero w połowie 2020 r. w ramach *Sprawozdania Rady Ministrów z realizacji ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci*.

Program Dobry start

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” w 2019 r., Ministerstwo kontynuowało program, którego celem jest wyrównanie szans edukacyjnych dzieci niezależnie od kapitału kulturowego, społecznego i materialnego rodziny. Program ma charakter powszechny względem dzieci w wieku szkolnym – wsparciem objętych jest 4,5 mln dzieci. Program w 2019 r. był realizowany przez gminy i powiaty, jako zadanie z zakresu administracji rządowej. Świadczenie to (w tym koszty obsługi) było finansowane przez wojewodów w formie dotacji celowej z budżetu państwa na poszczególne gminy i powiaty. Organy te sporządziły sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji programu i przesłali je (za pośrednictwem wojewodów) do ministra właściwego do spraw rodziny. Świadczenie w wysokości 300 zł, w związku z rozpoczęciem roku szkolnego, przysługuje do ukończenia przez dziecko lub osobę uczącą się do 20 roku życia; przez dziecko lub osobę uczącą się do 24 roku życia – w przypadku dzieci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności.

W 2019 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 lipca 2019 r. *zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”*¹¹⁵ rozszerzono krąg osób uprawnionych do świadczenia *Dobry start* o uczniów szkół dla dorosłych i szkół policealnych (przy zachowaniu dotychczasowych kryteriów wieku dziecka, na które przysługuje to świadczenie).

W ustawie budżetowej na 2019 r. na realizację Programu zaplanowano 1 442 000 tys. zł, z tego 951 720 tys. zł w budżetach wojewodów oraz 490 280 tys. zł w rezerwie celowej poz. 18. Ze złożonych sprawozdań wynika, że wypłacono 4 499 864¹¹⁶ świadczeń na kwotę ogółem 1 393 577 tys. zł, z tego na świadczenia 1 349 369 tys. zł, a na koszty obsługi 44 208 tys. zł. W porównaniu do 2018 r. wydatki na Program *Dobry start* były wyższe o 28 278,1 tys. zł.

¹¹³ Wartości dotyczą gmin i nie obejmują danych o decyzjach/informacjach o przyznaniu świadczenia wychowawczego wydanych przez urzędy wojewódzkie w odniesieniu do świadczeń podlegających unijnej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (sprawozdawczość nie obejmuje wniosków i decyzji z zakresu koordynacji, a jedynie kwoty wydatków na te świadczenia i liczbę świadczeń).

¹¹⁴ Wartość ta nie obejmowała dzieci, którym prawo do świadczenia ustalił wojewoda w ramach unijnej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

¹¹⁵ Dz. U. poz. 1343.

¹¹⁶ W 2019 r. wypłacono łącznie 4 499 864 świadczenia, z tego 4 443 099 świadczenia w kwocie 300 zł = 1 331 748 000 zł; 3939 świadczenia w kwocie 150 zł (tzw. opieka naprzemienna) = 590 850 zł. Gmina Czernica wypłaciła w 2019 r. wyrównanie w kwocie 160 zł do pełnej należnej wartości świadczenia za 2018 r., natomiast gmina Zawiercie wykazała w sprawozdaniu kwotę 4 zł, jako świadczenie nienależnie pobrane, nieodzyskane. Powiaty wypłaciły 56 765 świadczeń w kwocie 300 zł, z tym, że powiat opolski zwrócił kwotę 5 zł natomiast powiat rypiński kwotę 4 zł, w związku z niewykorzystaniem pełnej kwoty świadczenia.

Program *Maluch+*

Celem Programu jest zwiększenie dostępności terytorialnej i finansowej miejsc opieki w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów dla wszystkich dzieci, w tym dzieci niepełnosprawnych oraz wymagających szczególnej opieki. Grupę docelową stanowią dzieci w wieku do ukończenia 3. roku życia (lub 4. roku życia, w przypadku, gdy niemożliwe lub utrudnione jest objęcie dziecka wychowaniem przedszkolnym), w tym dzieci niepełnosprawne lub wymagające szczególnej opieki. Program był finansowany z dwóch źródeł, tj. z Funduszu Pracy (dalej FP) oraz z rezerwy celowej w części 83, poz. 58 – *środki na realizację ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3*. Na realizację programu w 2019 r. przeznaczono 450 000 tys. zł, z tego 248 579 tys. zł ze środków budżetu państwa (rezerwa celowa część 83, poz. 58), 200 000 tys. zł z FP, a także 1421 tys. zł ujęto w budżetach wojewodów.

W edycji 2019 Programu *Maluch+* ogłoszono dwa konkursy. W pierwszym konkursie zakwalifikowano oferty na kwotę 375 758 tys. zł, z tego 175 758 tys. zł ze środków rezerwy celowej i 200 000 tys. zł z FP. Z powyższych kwot rozdysponowano pomiędzy wojewodów środki z rezerwy celowej w wysokości 163 567 tys. zł oraz z FP w kwocie 184 714 tys. zł. W drugim konkursie, skierowanym do gmin, z rezerwy celowej rozdysponowano pomiędzy wojewodów środki w kwocie 10 132 tys. zł. Utworzono około 15 tys. nowych miejsc opieki i dofinansowano około 66,8 tys. miejsc (stan na koniec grudnia 2019 r.). Z wyjaśnień Ministerstwa wynika, że dzięki działaniom wynikającym z Programu *Maluch+* odsetek dzieci w wieku 1-2 lata objętych takimi formami opieki jak żłobek, klub dziecięcy, dzienny opiekun, wzrósł z 19,3% na koniec 2018 r. do 23,2% na koniec 2019 r.

9.3.SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania łącznych sprawozdań rocznych za 2019 r. przez dysponenta części 63 – Rodzina i sprawozdań jednostkowych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23);
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28);
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1)

oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2019 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 63 na podstawie sprawozdań jednostkowych własnych. Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent trzeciego stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań budżetowych. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

10. INFORMACJE DODATKOWE

Wystąpienie pokontrolne po kontroli wykonania budżetu państwa w części 31 – Praca oraz wykonania planów finansowych Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych skierowano do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w dniu 23 kwietnia 2020 r., części 44 – Zabezpieczenie społeczne oraz wykonania planu finansowego Funduszu Solidarnościowego w dniu 24 kwietnia 2020 r., a części 63 – Rodzina w dniu 16 kwietnia 2020 r.

Do wystąpień pokontrolnych, Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie wniósł zastrzeżeń.

Wystąpienie pokontrolne części 31 – Praca zawierało wniosek dotyczący realizacji obowiązku upubliczniania zapytań ofertowych w bazie konkurencyjności prowadzonej przez ministra właściwego do spraw rozwoju, związanych z realizacją projektów współfinansowanych ze środków europejskich w przypadku zamówień o wartości równej lub niższej 30 tys. euro netto, a jednocześnie przekraczającej 50 tys. zł netto.

W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne części 31 – Praca, Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej poinformował o realizacji wniosku pokontrolnego oraz o podjęciu działań w ramach PO WER mających zapewnić wykonanie celów certyfikacji i kontraktacji wyznaczonych na 2020 r.

11. ZAŁĄCZNIKI

11.1. DOCHODY I WYDATKI JEDNOSTEK FUNKCJONUJĄCYCH W RAMACH CZĘŚCI 31 – PRACA

Lp.	Nazwa jednostki podległej	Wykonanie 2019				Udział w wydatkach części ogółem %
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Dochody	Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich	w tym, wydatki na wynagrodzenia wg Rb-70	
1.	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (dysponent III stopnia)	430,7	5 107	93 301,6	39 357	17,1
2.	Centrum Partnerstwa Społecznego "Dialog"	11,00	258	2 011	828	0,1
3.	Rada i Biuro Rady Dialogu Społecznego	4,75	11	5 635	381	0,3
4.	Zakład Wydawniczo-Poligraficzny	21,39	41	3 438	1 439	0,2
5.	Ochotnicze Hufce Pracy	5 591,55	28 564	271 039	148413	15,6
6.	Główna Biblioteka Pracy i Zabezpieczenia Społecznego	31,51	1	4 005	1 744	0,2
7.	Fundusz Pracy (w zakresie wydatków budżetu środków europejskich)	-	-	1 151 885	-	66,4
Razem		6 090,91	34 594	1 734 218	192 162	100,0

11.2. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ W CZĘŚCI 31 – PRACA

Oceny wykonania budżetu w części 31 – Praca, dokonano stosując kryteria¹¹⁷ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2019 roku¹¹⁸.

Dochody (D)¹¹⁹: 34 594 tys. zł

Wydatki (W)¹²⁰: 1 734 217,9 tys. zł

Łączna kwota (G = D + W): 1 734 217,9 tys. zł

Waga dochodów w łącznej kwocie (Wd = D : G): 0

Waga wydatków w łącznej kwocie: (Ww = W : G): 1

Nieprawidłowości w dochodach: nd

Ocena cząstkowa dochodów (Od): nd

Nieprawidłowości w wydatkach (Ow): 0 zł

Ocena cząstkowa wydatków: 5

Łączna ocena dochodów i wydatków ŁO¹²¹: 5

Opinia o sprawozdaniach: pozytywna

Ocena ogólna: pozytywna

¹¹⁷ <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/standardy-kontroli-nik/>

¹¹⁸ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/analiza-budzetu-panstwa/>

¹¹⁹ W częściach budżetu państwa, w których zgodnie z założeniami do kontroli wykonania budżetu państwa nie są badane dochody nie dokonuje się oceny cząstkowej dla dochodów i przy ustalaniu wartości G nie uwzględnia się kwoty dochodów.

¹²⁰ Łącznie z wydatkami budżetu środków europejskich. Wydatki budżetu państwa prezentujemy łącznie z wydatkami, które nie wygasły z upływem roku.

¹²¹ $\text{ŁO} = \text{Od} \times \text{Wd} + \text{Ow} \times \text{Ww}$

11.3. DOCHODY BUDŻETOWE W CZĘŚCI 31 – PRACA

Lp.	Wyszczególnienie	2018	2019		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Wykonanie		
		tys. zł				
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem część 31, w tym:		41 374	44 660	34 594	83,6	77,5
1	Dział 150 - Przetwórstwo przemysłowe	550	445	315	57,3	70,8
1.1	Rozdział 15011 - Rozwój przedsiębiorczości	179	8	43	24,0	537,5
1.2	Rozdział 15012 - Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	371	437	272	73,3	62,2
2	Dział 750 - Administracja publiczna	5 137	5 733	5 410	105,3	94,4
2.1	Rozdział 75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	4 729	5 700	5 100	107,8	89,5
2.2	Rozdział 75072 - Centrum Partnerstwa Społecznego "Dialog"	296	0	258	87,2	-
2.3	Rozdział 75083 - Funkcjonowanie Rady i Biura Rady Dialogu Społecznego	80	0	11	13,8	-
2.4	Rozdział 75095 - Pozostała działalność	32	33	41	128,1	124,2
2.4.1	§ 0840 Wpływy ze sprzedaży wyrobów	27	28	37	137,0	132,1
2.4.2	§ 0940 Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	1	0	1	100,0	-
3	Dział 851 - Ochrona zdrowia	1	0	7	700,0	-
3.1	Rozdział 85195 - Pozostała działalność	1	0	7	700,0	-
4	Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	35 680	38 482	28 861	80,9	75,0
4.1	Rozdział 85336 - Ochotnicze Hufce Pracy	35 656	38 466	28 564	80,1	74,3
4.2	Rozdział 85395 - Pozostała działalność	24	16	297	1 237,5	1 856,3
5	Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	6	0	1	16,7	-
5.1	Rozdział 92116 - Biblioteki	6	0	1	16,7	-

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2019 (Dz.U. poz. 198).

11.4. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 31 – PRACA

Lp.	Wyszczególnienie	2018	2019				6:3	6:4	6:5
		Wyko- nanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wyko- nanie	w tym niewy- gasa- jące			
1	2	3	4	5	6	6a	7	8	9
Ogółem część 31, w tym:		380 938	397 107	390 420	384 808	0	101,0	96,9	98,6
1	Dział 750 - Administracja publiczna	105 149	111 777	108 859	104 218	0	99,1	93,2	95,7
1.1	Rozdział 75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	73 117	78 202	76 103	71 589	0	97,9	91,5	94,1
1.2	Rozdział 75072 - Centrum Partnerstwa Społecznego "Dialog"	2 044	2 040	2 040	2 008	0	98,2	98,4	98,4
1.3	Rozdział 75083 - Funkcjonowanie Rady i Biura Rady Dialogu Społecznego	5 489	5 726	5 726	5 635	0	102,7	98,4	98,4
1.4	Rozdział 75095 - Pozostała działalność	24 499	25 809	24 990	24 986	0	102,0	96,8	100,0
2	Dział 752 - Obrona narodowa	23	35	27	26	0	113,0	74,3	96,3
2.1	Rozdział 75212 - Pozostałe wydatki obronne	23	35	27	26	0	113,0	74,3	96,3
3	Dział 851 - Ochrona zdrowia	385	0	349	349	0	90,6	-	100,0
3.1	Rozdział 85195 - Pozostała działalność	385	0	349	349	0	90,6	-	100,0
4	Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	271 415	281 275	277 165	276 210	0	101,8	98,2	99,7
4.1	Rozdział 85336 - Ochotnicze Hufce Pracy	250 114	254 385	253 209	252 412	0	100,9	99,2	99,7
4.2	Rozdział 85395 - Pozostała działalność	21 301	26 890	23 956	23 798	0	111,7	88,5	99,3
5	Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3 966	4 020	4 020	4 005	0	101,0	99,6	99,6
5.1	Rozdział 92116 - Biblioteki	3 966	4 020	4 020	4 005	0	101,0	99,6	99,6

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2019 z dnia 16 stycznia 2019 r. (Dz.U. poz. 198).

11.5. ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W CZĘŚCI 31 – PRACA

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2018			Wykonanie 2019			8:5
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70 ²⁾	Wynagrodzenia wg Rb-70 ¹⁾	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70 ²⁾	Wynagrodzenia wg Rb-70 ¹⁾ tys. zł	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem wg statusu zatrudnienia ³⁾ w tym:		6 539	189 487	2415	6 092	192 167	2 629	109
1.	Dział 750 - Administracja publiczna	463	40 633	7313	468	42 006	7 480	102
1.1.	Rozdział 75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	424	38 012	7471	431	39 357	7 610	102
1.1.1	status zatrudnienia 01	54	3 295	5085	56	3 599	5 356	105
1.1.2	status zatrudnienia 02	2	304	12 667	3	403	11 194	88
1.1.3	status zatrudnienia 03	368	34 378	7785	372	35 355	7 920	102
1.1.4	status zatrudnienia 11	0	35	-	-	-	-	-
1.2.	Rozdział 75072 - Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”	11	827	6265	11	828	6 273	100
1.2.1	status zatrudnienia 01	11	827	6265	11	828	6 273	100
1.3.	Rozdział 75083 - Funkcjonowanie Rady i Biura Rady Dialogu Społecznego	5	364	6067	5	381	6 350	105
1.3.1	status zatrudnienia 01	5	364	6067	5	381	6 350	105
1.4.	Rozdział 75095 - Pozostała działalność	23	1 430	5181	21	1440	5 714	110
1.4.1	status zatrudnienia 01	23	1 430	5181	21	1440	5 714	110
2.	Dział 853 - Pozostałe	6 042	147 144	2 029	5 592	148417	2 212	109

	zadania w zakresie polityki społecznej							
2.1.	Rozdział 85336 - Ochotnicze Hufce Pracy	6 042	147 144	2 029	5 592	148417	2 212	109
2.1.1	status zatrudnienia 01	6 042	147 144	2 029	5 592	148417	2 212	109
3.	Dział 921 - Kultura i Ochrona Dziedzictwa Narodowego	34	1 710	4 191	32	1744	4 542	108
3.1.	Rozdział 92116 - Biblioteki	34	1 710	4 191	32	1744	4 542	108
3.1.1	status zatrudnienia 01	34	1 710	4 191	32	1744	4 542	108

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach zweryfikowanych przez NIK.

- 1) załącznik nr 34 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej, w sprawozdaniu Rb-70 wykazuje się wysokość wynagrodzeń osobowych, dodatkowe wynagrodzenie roczne, uposażenia żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oraz dodatkowe uposażenia roczne żołnierzy zawodowych i nagrody roczne funkcjonariuszy (§ 401-405 oraz § 406 dla funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej, a dla żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy tylko w zakresie dotyczącym nagród i zapomóg i § 407 klasyfikacji budżetowej).
- 2) W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.
- 3) Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

11.6. WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 31 – PRACA

Lp.	Wyszczególnienie	2018	2019			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem część 31, w tym:		1 296 429	1 400 512	1 411 065	1 349 410	104,1	96,4	95,6
1	Dział 750 - Administracja publiczna, z tego:	655	4 433	3 986	1 131	172,7	25,5	28,4
	<i>Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020</i>	655	3 600	3 600	823	104,1	96,4	95,6
	<i>Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014- 2020</i>	0	0	386	308	172,7	25,5	28,4
	<i>Norweski Mechanizm Finansowy III Perspektywa Finansowa</i>	0	833	0	0	125,6	22,9	22,9
1.1	Rozdział 75001 - Urzędy naczelných i centralnych organów administracji rządowej	655	4 433	3 986	1 131	172,7	25,5	28,4
	<i>Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020</i>	655	3 600	3 600	823	125,6	22,9	22,9
	<i>Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014- 2020</i>	0	0	386	308	-	-	79,8
	<i>Norweski Mechanizm Finansowy III Perspektywa Finansowa</i>	0	833	0	0	-	-	-
2	Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, z tego:	1 295 774	1 396 079	1 407 079	1 348 279	104,1	96,6	95,8
	<i>Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020</i>	1 012 462	818 030	862 664	810 383	80,0	99,1	93,9
	<i>Regionalne Programy Operacyjne na lata 2014-2020</i>	282 888	568 599	533 109	532 604	188,3	93,7	99,9
	<i>Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013</i>	424	9 450	9 450	3 436	810,4	36,4	36,4
	<i>Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014- 2020</i>	0	0	1 856	1 856	-	-	100,0
2.1	Rozdział 85322 - Fundusz Pracy, z tego:	1 145 881	1 156 086	1 156 472	1 151 885	100,5	99,6	99,6
	<i>Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020</i>	867 400	591 616	622 788	618 217	71,3	104, 5	99,3
	<i>Regionalne Programy Operacyjne na lata 2014-2020</i>	278 481	564 470	531 828	531 812	191,0	94,2	100,0

	<i>Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014- 2020</i>	0	0	1 856	1 856	-	-	100,0
2.2	Rozdział 85336 - Ochotnicze Hufce Pracy, z tego:	38 369	28 469	30 796	18 625	48,5	65,4	60,5
	<i>Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020</i>	33 538	14 890	20 065	14 397	42,9	96,7	71,8
	<i>Regionalne Programy Operacyjne na lata 2014-2020</i>	4 407	4 129	1 281	792	18,0	19,2	61,8
2.3	Rozdział 85395 - Pozostała działalność, z tego:	111 524	211 524	219 811	177 769	159,4	84,0	80,9
	<i>Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020</i>	111 524	211 524	219 811	177 769	159,4	84,0	80,9

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28UE z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej po weryfikacji przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2019 (Dz.U. poz. 198).

11.7. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ FUNDUSZU PRACY

Oceny wykonania planu finansowego Funduszu Pracy dokonano stosując kryteria¹²² oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2019 roku¹²³.

Przychody (P): 14 728 032 tys. zł

Koszty (K) (łącznie z wydatkami majątkowymi): 6 388 742 tys. zł

Łączna kwota (G = P + K): 21 116 774 tys. zł

Waga przychodów w łącznej kwocie: (Wp = P : G) 0,6975

Waga kosztów (łącznie z wydatkami majątkowymi) w łącznej kwocie: (Wk = K : G) 0,3025

Nieprawidłowości w przychodach: 0 zł

Ocena cząstkowa przychodów (Op): 5

Nieprawidłowości w kosztach (łącznie z wydatkami majątkowymi): 0 zł

Ocena cząstkowa kosztów (Ok) (łącznie z wydatkami majątkowymi): 5

Łączna ocena przychodów i kosztów ŁO¹²⁴: 5

Opinia o sprawozdaniach: Pozytywna

Ocena ogólna: Pozytywna

¹²² <http://www.nik.gov.pl/kontrole/standardy-kontroli-nik/>

¹²³ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrole/analiza-budzetu-panstwa/>

¹²⁴ $\text{ŁO} = \text{Op} \times \text{Wp} + \text{Ok} \times \text{Wk}$

11.8. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU PRACY

Lp.	Wyszczególnienie	2018	2019			4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan wg ustawy budżetowej ¹⁾	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Część A. Zadania wynikające z ustawy tworzącej państwowy fundusz celowy									
		7 840 451	7 721 102	7 721 102	6 388 742	98,5	81,5	82,7	82,7
1	Zasiłki i świadczenia obligatoryjne	1 848 715	3 402 100	3 402 100	3 161 521	184,0	171,0	92,9	92,9
1.1	Zasiłki dla bezrobotnych	1 697 455	1 800 000	1 790 000	1 667 088	106,0	98,2	92,6	93,1
1.1.1	- w tym: składki na ubezpieczenia społeczne	363 113	388 457	386 298	357 876	107,0	98,6	92,1	92,6
1.2	Zasiłki i świadczenia przedemerytalne	0	1 450 000	1 339 000	1 237 271			85,3	92,4
1.2.1	- w tym: koszty obsługi	0	17 400	17 400	13 145			75,5	75,5
1.3	Dodatki aktywizacyjne	92 612	92 000	102 000	100 850	99,3	108,9	109,6	98,9
1.4	Świadczenia integracyjne	58 594	60 000	60 000	54 763	102,4	93,5	91,3	91,3
1.5	Refundacja składek na ubezpieczenia dla zwalnianych rolników	55	100	100	42	181,8	76,4	42,0	42,0
1.6	Jednorazowe świadczenia pieniężne dla pobierających zasiłki i świadczenia przedemerytalne	0	0	111 000	101 508				91,4
2	Pracownicze Plany Kapitałowe	0	660 000	660 000	0			0,0	0,0
3	Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu	5 494 017	3 168 362	3 170 047	2 762 344	57,7	50,3	87,2	87,1
3.1	- programy na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej, w tym:	2 709 667	2 385 224	2 386 909	2 183 697	88,0	80,6	91,6	91,5
3.1.1	- składki na ubezpieczenia społeczne	265 227	238 522	238 600	206 192	89,9	77,7	86,4	86,4
3.1.2	- koszty zakupów inwestycyjnych	193 491	302 400	202 610	137 034	156,3	70,8	45,3	67,6
3.2	- zlecenie działań aktywizacyjnych (WUP)	12 338	10 000	10 000	181	81,1	1,5	1,8	1,8
3.3	- dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych pracowników	223 964	297 500	297 500	209 529	132,8	93,6	70,4	70,4
3.4	- Krajowy Fundusz Szkoleniowy	102 042	228 138	228 138	199 489	223,6	195,5	87,4	87,4
3.5	- środki na zadania realizowane przez BGK		30 000	30 000	0			0,0	0,0

3.6	- koszty związane z koordynacją przez asystenta rodziny zadań określonych w art. 8 ust. 2 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem"	14 594	10 000	10 000	0	68,5	0,0	0,0	0,0
3.7	- koszty związane z realizacją zadań w zakresie rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w latach 2018-2022	111 205	200 000	200 000	163 414	179,8	146,9	81,7	81,7
3.8	- umorzenia pożyczek	614	2 000	2 000	534	325,7	87,0	26,7	26,7
3.9	- koszty egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe	0	5 500	5 500	5 500			100,0	100,0
3.10	- refundacja wynagrodzeń skierowanych bezrobotnych do 30. roku życia	655 863	0	0	0	0,0	0,0		
3.10.1	- w tym składki na ubezpieczenie społeczne	96 809	0	0	0	0,0	0,0		
3.11	- refundacja wynagrodzeń młodocianych pracowników	234 711	0	0	0	0,0	0,0		
3.11.1	- w tym składki na ubezpieczenie społeczne	34 696	0	0	0	0,0	0,0		
3.12	- koszty związane z realizacją staży podyplomowych oraz specjalizacjami lekarzy, lekarzy dentyistów, pielęgniarek i położnych	1 429 019	0	0	0	0,0	0,0		
4	Wynagrodzenia, składki, dodatki do wynagrodzeń oraz odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	234 822	201 000	200 859	191 665	85,6	81,6	95,4	95,4
4.1	- wynagrodzenia, składki pracowników wup oraz odpisy na zfs	8 442	12 500	12 500	10 698	148,1	126,7	85,6	85,6
4.2	- wynagrodzenia i składki pracowników pup	187 191	149 218	149 218	142 991	79,7	76,4	95,8	95,8
4.3	- dodatki do wynagrodzeń dla pracowników wojewódzkich i powiatowych urzędów pracy oraz OHP	39 189	39 282	39 141	37 976	100,2	96,9	96,7	97,0
5	Pozostałe zadania	244 055	289 640	288 097	256 916	118,7	105,3	88,7	89,2
5.1	- wysyłka zawiadomień, druki, prowizje bankowe, komunikowanie się z bezrobotnymi i innymi podmiotami	47 396	46 000	45 708	45 420	97,1	95,8	98,7	99,4

5.2	- poradnictwo zawodowe, badania i ekspertyzy dotyczące rynku pracy, partnerstwo lokalne, EURES, konferencje, zadania zlecone przez Ministra	13 058	18 000	17 841	14 093	137,8	107,9	78,3	79,0
5.3	- podnoszenie kwalifikacji pracowników PSZ, rady rynku pracy	19 553	24 545	24 228	20 251	125,5	103,6	82,5	83,6
5.4	- systemy informatyczne w PSZ - inwestycje, rozwój, eksploatacja	89 337	128 000	119 592	102 348	143,3	114,6	80,0	85,6
5.5	- pobór składki na FP przez ZUS	62 828	58 265	66 000	64 852	92,7	103,2	111,3	98,3
5.6	- audyt zewnętrzny (w tym: projektów realizowanych w ramach EFS)	36	130	130	61	361,1	169,4	46,9	46,9
5.7	- koszty postępowania sądowego, egzekucyjne, odsetki	1 372	1 600	1 578	1 516	116,6	110,5	94,8	96,1
5.8	- koszty kwalifikowalne środków EFS, koszty związane z udziałem PSZ w działaniach współfin. z budżetu UE	7 725	9 600	9 520	5 485	124,3	71,0	57,1	57,6
5.9	- umorzenia nienależnie pobranych świadczeń	2 750	3 500	3 500	2 891	127,3	105,1	82,6	82,6
6	Inne zmniejszenia	18 842	0	0	16 296	0,0	86,5		
Część B - Plan finansowy w układzie memoriałowym									
I	Stan funduszu na początek roku	9 750 846	15 270 546	15 135 546	15 717 011	156,6	161,9	103,4	103,4
	z tego:								
1	Środki pieniężne	9 421 691	15 135 546	15 135 546	15 717 011	160,6	166,8	103,8	103,8
2	Należności	385 939	200 000	200 000	129 506	51,8	33,6	64,8	64,8
2.1	w tym: z tytułu udzielonych pożyczek	12 786	13 000	13 000	11 163	101,7	87,3	85,9	85,9
2.1.1	w tym: od jednostek sektora finansów publicznych	0	0	0	0				
3	Zobowiązania, z tego:	56 784	65 000	65 000	55 159	114,5	97,1	84,9	84,9
3.1	Pozostałe	56 784	65 000	65 000	55 159	114,5	97,1	84,9	84,9
3.1.1	w tym: wymagalne	0	0	0	0				
II	Przychody	13 880 963	13 104 086	13 104 086	14 728 032	94,4	106,1	112,4	112,4
1	Środki otrzymane z Unii Europejskiej	1 145 882	1 156 086	1 156 086	1 151 885	100,9	100,5	99,6	99,6
2	Składki 2,45% / 2,30%	12 324 805	11 653 000	11 653 000	12 970 302	94,5	105,2	111,3	111,3
3	Pozostałe przychody, w tym:	410 277	295 000	295 000	605 844	71,9	147,7	205,4	205,4
3.1	- odsetki	177 314	135 000	135 000	269 579	76,1	152,0	199,7	199,7
3.2	- różne przychody	228 878	160 000	160 000	331 757	69,9	144,9	207,3	207,3
3.3	- inne zwiększenia	4 084	0	0	4 507	0,0	110,4		
III	Koszty realizacji zadań	7 840 451	7 721 102	7 721 102	6 388 742	98,5	81,5	82,7	82,7

1	Środki stanowiące dochód powiatu, przeznaczone na wynagrodzenia oraz składki na ubezpieczenia społeczne pracowników pup	187 191	149 218	149 218	142 991	79,7	76,4	95,8	95,8
2	Transfery na rzecz ludności	1 761 345	3 189 694	3 189 853	2 989 112	181,1	169,7	93,7	93,7
2.1	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów	1 705 555	3 122 936	3 130 395	2 929 712	183,1	171,8	93,8	93,6
2.2	współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków UE	55 790	66 758	59 458	59 400	119,7	106,5	89,0	99,9
3	Środki z UE	1 293 720	1 264 806	1 271 606	1 222 291	97,8	94,5	96,6	96,1
4	Koszty własne	4 467 315	2 867 255	2 966 222	1 952 862	64,2	43,7	68,1	65,8
4.1	- refundacja wynagrodzeń oraz dodatków do wynagrodzeń	1 197 992	385 507	381 453	305 903	32,2	25,5	79,4	80,2
4.1.1	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów	1 189 006	378 413	371 059	295 513	31,8	24,9	78,1	79,6
4.1.2	współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków UE	8 986	7 094	10 394	10 389	78,9	115,6	146,4	100,0
4.2	- składki na ubezpieczenia społeczne od transferów na rzecz ludności i wynagrodzeń	652 206	503 128	503 206	473 547	77,1	72,6	94,1	94,1
4.2.1	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów	634 303	480 618	483 466	454 590	75,8	71,7	94,6	94,0
4.2.2	współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków UE	17 902	22 510	19 740	18 957	125,7	105,9	84,2	96,0
4.3	- koszty niezaliczane do wynagrodzeń	489 297	263 219	365 006	340 281	53,8	69,5	129,3	93,2
4.3.1	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów	391 222	159 108	246 798	222 146	40,7	56,8	139,6	90,0
4.3.2	współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków UE	98 076	104 111	118 208	118 134	106,2	120,5	113,5	99,9
4.4	- pozostałe, z tego:	2 127 819	1 715 401	1 716 558	833 131	80,6	39,2	48,6	48,5
4.4.1	- koszty zlecenia działań aktywizacyjnych (WUP)	12 338	10 000	10 000	181	81,1	1,5	1,8	1,8

4.4.2	- dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych pracowników	223 964	297 500	297 500	209 529	132,8	93,6	70,4	70,4
4.4.3	- Krajowy Fundusz Szkoleniowy	102 042	228 138	228 138	199 489	223,6	195,5	87,4	87,4
4.4.4	- środki na zadania realizowane przez BGK		30 000	30 000	0			0,0	0,0
4.4.5	- koszty związane z koordynacją przez asystenta rodziny zadań określonych w art. 8 ust. 2 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem"	14 594	10 000	10 000	0	68,5	0,0	0,0	0,0
4.4.6	- koszty związane z realizacją zadań w zakresie rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w latach 2018-2022	111 205	200 000	200 000	163 414	179,8	146,9	81,7	81,7
4.4.7	- umorzenia	3 303	5 462	5 426	3 352	165,4	101,5	61,4	61,8
4.4.7.1	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów	3 294	5 453	5 414	3 340	165,5	101,4	61,3	61,7
4.4.7.2	współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków UE	9	9	12	12	100,0	133,3	133,3	100,0
4.4.8	- wysyłka zawiadomień, druki, prowizje bankowe, komunikowanie się z bezrobotnymi i innymi podmiotami	47 380	45 987	45 695	45 364	97,1	95,7	98,6	99,3
4.4.8.1	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów	46 883	45 760	45 468	45 288	97,6	96,6	99,0	99,6
4.4.8.2	współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków UE	497	227	227	77	45,7	15,5	33,9	33,9
4.4.9	- poradnictwo zawodowe, badania i ekspertyzy dotyczące rynku pracy, partnerstwo lokalne, EURES, konferencje, zadania zlecone przez Ministra	13 055	18 000	17 841	14 083	137,9	107,9	78,2	78,9
4.4.9.1	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów	12 938	17 773	17 614	13 960	137,4	107,9	78,5	79,3
4.4.9.2	współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków UE	117	227	227	123	194,0	105,1	54,2	54,2

4.4.10	- podnoszenie kwalifikacji pracowników PSZ, rady rynku pracy	19 553	24 545	24 228	20 251	125,5	103,6	82,5	83,6
4.4.10.1	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów	19 442	24 515	24 198	20 225	126,1	104,0	82,5	83,6
4.4.10.2	współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków UE	111	30	30	26	27,0	23,4	86,7	86,7
4.4.11	- systemy informatyczne w PSZ - rozwój, eksploatacja	79 684	92 987	87 315	86 874	116,7	109,0	93,4	99,5
4.4.11.1	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów	79 633	92 903	86 631	86 570	116,7	108,7	93,2	99,9
4.4.11.2	współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków UE	51	84	684	304	164,7	596,1	361,9	44,4
4.4.12	- koszty poboru składki	62 828	58 265	66 000	64 852	92,7	103,2	111,3	98,3
4.4.13	- koszty audytu zewnętrznego (w tym: projektów realizowanych w ramach EFS)	36	130	130	62	361,1	172,2	47,7	47,7
4.4.14	- koszty postępowania sądowego, egzekucyjne, odsetki	1 372	1 600	1 578	1 516	116,6	110,5	94,8	96,1
4.4.15	- koszty kwalifikowalne środków EFS, koszty związane z udziałem PSZ w działaniach współfinansowanych z budżetu UE	7 320	9 587	9 507	5 380	131,0	73,5	56,1	56,6
4.4.15.1	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów	168	1 470	8 120	4 006	875,0	2384,5	272,5	49,3
4.4.15.2	współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków UE	7 152	8 117	1 387	1 373	113,5	19,2	16,9	99,0
4.4.16	- odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	127	300	300	142	236,2	111,8	47,3	47,3
4.4.16.1	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów	111	270	270	127	243,2	114,4	47,0	47,0
4.4.16.2	- współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków UE	16	30	30	14	187,5	87,5	46,7	46,7
4.4.17	- koszty obsługi zasiłków i świadczeń przedemerytalnych		17 400	17 400	13 145			75,5	75,5
4.4.18	- Pracownicze Plany Kapitałowe		660 000	660 000	0			0,0	0,0

4.4.19	- koszty egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe		5 500	5 500	5 500			100,0	100,0
4.4.20	- koszty związane z realizacją staży podyplomowych oraz specjalizacjami lekarzy, lekarzy dentyków, pielęgniarek i położnych	1 429 019	0	0	0	0,0	0,0		
5	Koszty inwestycyjne, w tym:	112 038	250 129	144 203	65 191	223,3	58,2	26,1	45,2
5.1	- koszty inwestycyjne i koszty zakupów inwestycyjnych	9 606	35 000	25 464	11 907	364,4	124,0	34,0	46,8
5.1.1	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów	9 585	34 875	24 739	11 547	363,8	120,5	33,1	46,7
5.1.2	współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków UE	22	125	725	361	568,2	1640,9	288,8	49,8
5.2	- refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy	102 431	215 129	118 739	53 283	210,0	52,0	24,8	44,9
5.2.1	- zadania realizowane bez prefinansowania i współfinansowania programów i projektów	87 166	197 075	101 285	38 163	226,1	43,8	19,4	37,7
5.2.2	współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków UE	15 266	18 054	17 454	15 120	118,3	99,0	83,7	86,6
6	Inne zmniejszenia	18 842	0	0	16 296	0,0	86,5		
IV	Stan funduszu na koniec roku (I + II - III)	15 791 359	20 653 530	20 653 530	24 130 648	130,8	152,8	116,8	116,8
	z tego:								
1	Środki pieniężne	15 717 011	20 553 530	16 553 530	20 048 398	130,8	127,6	97,5	121,1
2	Należności	129 506	160 000	4 160 000	4 123 811	123,5	3184,3	2577,4	99,1
2.1	w tym: z tytułu udzielonych pożyczek	11 163	12 000	4 012 000	4 010 239	107,5	35 924,4	33 418,7	100,0
2.1.1	w tym: od jednostek sektora finansów publicznych	0	0	4 000 000	4 000 000				100,0
3	Zobowiązania, z tego:	55 159	60 000	60 000	41 560	108,8	75,3	69,3	69,3
3.1	Pozostałe	55 159	60 000	60 000	41 560	108,8	75,3	69,3	69,3
3.1.1	w tym: wymagalne	0	0	0					
Część E - Dane uzupełniające									
1	Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u MF	15 429 927	20 000 000	16 000 000	19 776 351	129,6	128,2	98,9	123,6
1.1	- overnight (O/N)	1 379 927	800 000	800 000	810 351	58,0	58,7	101,3	101,3
1.2	- terminowe	14 050 000	19 200 000	15 200 000	18 966 000	136,7	135,0	98,8	124,8

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-40 z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego, zweryfikowanego przez NIK.

1) Ustawa budżetowa na rok 2019 (Dz.U. poz. 198).

11.9. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ FUNDUSZU GWARANTOWANYCH ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH

Oceny wykonania planu finansowego Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych dokonano stosując kryteria¹²⁵ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2019 roku¹²⁶.

Przychody (P): 521 109 tys. zł

Koszty (K) (łącznie z wydatkami majątkowymi): 2 329 522 tys. zł

Łączna kwota (G = P + K): 2 850 631 tys. zł

Waga przychodów w łącznej kwocie: (Wp = P : G) 0,1828

Waga kosztów (łącznie z wydatkami majątkowymi) w łącznej kwocie: (Wk = K : G) 0,8172

Nieprawidłowości w przychodach: 0 zł

Ocena cząstkowa przychodów (Op): 5

Nieprawidłowości w kosztach (łącznie z wydatkami majątkowymi): 0 zł

Ocena cząstkowa kosztów (Ok) (łącznie z wydatkami majątkowymi): 5

Łączna ocena przychodów i kosztów ŁO¹²⁷: 5

Opinia o sprawozdaniach: Pozytywna

Ocena ogólna: Pozytywna

¹²⁵ <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/standardy-kontroli-nik/>

¹²⁶ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/analiza-budzetu-panstwa/>

¹²⁷ $\text{ŁO} = \text{Op} \times \text{Wp} + \text{Ok} \times \text{Wk}$

11.10. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU GWARANTOWANYCH ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH

Lp.	Wyszczególnienie	2018	2019			4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonani e	Plan wg ustawy budżetowej 1)	Plan po zmianach	Wykonani e				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Część A. Zadania wynikające z ustawy tworzącej państwowy fundusz celowy									
		1 771 251	2 759 799	2 759 799	2 308 036	155,8	130,3	83,6	83,6
1.	Transfery na rzecz ludności	1 521 792	5 000	4 850	18	0,3	0,0	0,4	0,4
1.1	- tym: zasiłki i świadczenia przedemerytalne	1 521 200							
2	Koszty związane ze specjalizacją oraz realizacją staży podyplomowych lekarzy, lekarzy dentyków, pielęgniarek i położnych		2 243 053	2 243 053	1 942 864			86,6	86,6
3	Refundacja wynagrodzeń młodocianych pracowników		337 500	337 500	230 932			68,4	68,4
3.1	w tym składki na ubezpieczenie społeczne		47 250	47 250	34 050			72,1	
4	Koszty własne	248 334	174 046	174 196	134 002	70,1	54,0	77,0	76,9
4.1	- pozostałe, z tego:	248 334	174 046	174 196	134 002	70,1	54,0	77,0	76,9
4.1.1	- koszty poboru składki	1 926	1 980	2 130	2 121	102,8	110,1	107,1	99,6
4.1.2	- umorzenia należności	157 345	140 000	140 000	106 149	89,0	67,5	75,8	75,8
4.1.3	- wpłaty do budżetu państwa	4 439	5 533	5 533	4 220	124,6	95,1	76,3	76,3
4.1.4	- różne przelewy	20 847	26 533	26 533	21 513	127,3	103,2	81,1	81,1
4.1.5	- koszty obsługi zasiłków i świadczeń przedemerytalnych	18 254							
4.1.6	- środki przekazane do Ministra Energii z tytułu restrukturyzacji zatrudnienia	45 522							
5	Koszty inwestycyjne	37	200	200	50	540,5	135,1	25,0	25,0
6	Inne zmniejszenia	1 088			170	0,0	15,6		
Część B - Plan finansowy w układzie memoriałowym									
I.	Stan funduszu na początek roku	4 976 317	3 717 168	3 717 168	3 698 546	74,7	74,3	99,5	99,5
	z tego:								
1.	Środki pieniężne	4 164 009	2 915 689	2 915 689	2 933 912	70,0	70,5	100,6	100,6
2.	Należności	834 943	822 835	822 835	788 021	98,5	94,4	95,8	95,8
2.1	-w tym: z tytułu udzielonych pożyczek	824 251	819 435	819 435	787 727	99,4	95,6	96,1	96,1
3.	Zobowiązania, z tego:	-22 635	-21 356	-21 356	-23 387	94,3	103,3	109,5	109,5

3.1	Pozostałe	-22 635	-21 356	-21 356	-23 387	94,3	103,3	109,5	109,5
II.	Przychody	493 480	476 036	476 036	521 109	96,5	105,6	109,5	109,5
1.	Składki i opłaty	375 455	395 974	395 974	424 249	105,5	113,0	107,1	107,1
2.	Pozostałe przychody, w tym:	112 387	80 062	80 062	96 830	71,2	86,2	120,9	120,9
2.1	- odsetki bankowe (bieżące i od wolnych środków przekazanych w zarządzenie MF)	49 839	28 268	28 268	23 909	56,7	48,0	84,6	84,6
2.2	- pozostałe odsetki	58 610	49 790	49 970	55 353	85,0	94,4	111,2	110,8
2.3	- inne przychody	3 938	2 004	2 004	17 568	50,9	446,1	876,6	876,6
3.	Odpis aktualizujący należności	5 637							
4.	Inne zwiększenia				29				
III.	Koszty realizacji zadań	1 771 251	2 759 799	2 759 799	2 329 522	155,8	131,5	84,4	84,4
1.	Transfery na rzecz ludności	1 521 792	5 000	4 850	18	0,3	0,0	0,4	0,4
1.1	- tym: zasiłki i świadczenia przedemerytalne	1 521 200							
2	Koszty związane ze specjalizacją oraz realizacją staży podyplomowych lekarzy, lekarzy dentyistów, pielęgniarek i położnych		2 243 053	2 243 053	1 942 864			86,6	86,6
3	Refundacja wynagrodzeń młodocianych pracowników		337 500	337 500	230 932			68,4	68,4
3.1	w tym składki na ubezpieczenie społeczne		47 250	47 250	34 050			72,1	72,1
4	Koszty własne	248 334	174 046	174 196	134 002	70,1	54,0	77,0	76,9
4.1	- pozostałe, z tego:	248 334	174 046	174 196	134 002	70,1	54,0	77,0	76,9
4.1.1	- koszty poboru składki	1 926	1 980	2 130	2 121	102,8	110,1	107,1	99,6
4.1.2	- umorzenia należności	157 345	140 000	140 000	106 149	89,0	67,5	75,8	75,8
4.1.3	- wpłaty do budżetu państwa	4 439	5 533	5 533	4 220	124,6	95,1	76,3	76,3
4.1.4	- różne przelewy	20 847	26 533	26 533	21 513	127,3	103,2	81,1	81,1
4.1.5	- koszty obsługi zasiłków i świadczeń przedemerytalnych	18 254							
4.1.6	- środki na wydatki Ministra Energii z tytułu restrukturyzacji zatrudnienia	45 522							
5	Koszty inwestycyjne	37	200	200	50	540,5	135,1	25,0	25,0
6	Odpis aktualizujący należności				21 485				
7	Inne zmniejszenia	1 088			170		15,6		
IV.	Stan funduszu na koniec roku (I+II-III)	3 698 546	1 433 405	1 433 405	1 890 132	38,8	51,1	131,9	131,9
	z tego:								
1.	Środki pieniężne	2 933 912	638 136	638 136	1 113 305	21,8	37,9	174,5	174,5
2.	Należności	788 021	817 625	817 625	800 314	103,8	101,6	97,9	97,9
2.1	- w tym: z tytułu udzielonych pożyczek	787 727	814 225	814 225	800 061	103,4	101,6	98,3	98,3

3.	Zobowiązania, z tego:	-23 387	-22 356	-22 356	-23 486	95,6	100,4	105,1	105,1
3.1	Pozostałe	-23 387	-22 356	-22 356	-23 486	95,6	100,4	105,1	105,1
Część E - Dane uzupełniające									
1.	Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u MF	2 931 341	637 136	637 136	1 111 638	21,7	37,9	174,5	174,5
1.1	- overnight	33 841	15 000	15 000	10 638	44,3	31,4	70,9	70,9
1.2	- terminowe	2 897 500	622 136	622 136	1 101 000	21,5	38,0	177,0	177,0

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-40 z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego, zweryfikowanego przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2019 (Dz.U. poz. 198).

11.11. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ W CZĘŚCI 44 – ZABEZPIECZENIE SPOŁECZNE

Oceny wykonania budżetu w części 44 – Zabezpieczenie społeczne dokonano stosując kryteria¹²⁸ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2019 roku¹²⁹.

Dochody (D)¹³⁰: 1825 tys. zł

Wydatki (W)¹³¹: 1 130 931 tys. zł

Łączna kwota: 1 130 931 tys. zł

Waga dochodów w łącznej kwocie (Wd = D : G) 0

Waga wydatków w łącznej kwocie: (Ww = W : G) 1

Nieprawidłowości w dochodach: nd

Ocena cząstkowa dochodów (Od): nd

Nieprawidłowości w wydatkach (Ow): 0 zł

Ocena cząstkowa wydatków: pozytywna

Łączna ocena dochodów i wydatków ŁO¹³²: 5x1 = 5

Opinia o sprawozdaniach: pozytywna

Ocena ogólna: pozytywna

¹²⁸ <http://www.nik.gov.pl/kontrole/standardy-kontroli-nik/>

¹²⁹ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrole/analiza-budzetu-panstwa/>

¹³⁰ W częściach budżetu państwa, w których zgodnie z założeniami do kontroli wykonania budżetu państwa nie są badane dochody nie dokonuje się oceny cząstkowej dla dochodów i przy ustalaniu wartości G nie uwzględnia się kwoty dochodów.

¹³¹ Łącznie z wydatkami budżetu środków europejskich. Wydatki budżetu państwa prezentujemy łącznie z wydatkami, które nie wygasły z upływem roku.

¹³² $\text{ŁO} = \text{Od} \times \text{Wd} + \text{Ow} \times \text{Ww}$

11.12. DOCHODY BUDŻETOWE W CZĘŚCI 44 – ZABEZPIECZENIE SPOŁECZNE

Lp.	Wyszczególnienie	2018	2019		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Wykonanie		
		tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem część 44, w tym:		1350	340	1 825	135,2	536,8
1.	Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	864	0	1 063	123,0	-
1.1.	Rozdział 01024 - Działalność Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa	864	0	1 063	123,0	-
2.	Dział 500 - Handel	17	0	0	0,0	-
2.1.	Rozdział 50002 - Agencja Rynku Rolnego	17	0	0	0,0	-
3.	Dział 750 - Administracja publiczna	213	214	158	74,2	73,8
3.1.	Rozdział 75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	150	0	88	58,7	-
3.2.	Rozdział 75080 - Działalność badawczo-rozwojowa	0	0	1	-	-
3.3.	Rozdział 75095 - Pozostała działalność	63	214	69	109,5	32,2
4.	Dział 852 - Pomoc społeczna	37	12	198	535,1	1 650,0
4.1.	Rozdział 85205 - Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	7	2	4	57,1	200,0
4.2.	Rozdział 85295 - Pozostała działalność	30	10	194	646,7	1 940,0
5.	Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	219	114	406	185,4	356,1
5.1.	Rozdział 85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	117	0	28	23,9	-
5.2.	Rozdział 85395 - Pozostała działalność	102	114	378	370,6	331,6

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2019 (Dz.U. poz. 198).

11.13. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 44 – ZABEZPIECZENIE SPOŁECZNE

Lp.	Wyszczególnienie	2018	2019				6:3	6:4	6:5
		Wykonanie ¹⁾	Ustawa ²⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie ³⁾	w tym nie-wygasające			
						tys. zł			
1	2	3	4	5	6	6a	7	8	9
Ogółem część 44 – Zabezpieczenie społeczne, w tym:		913 581	891 662	900 958	894 759	0	97,9	100,3	99,3
1.	Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo	64 385	34 002	46 775	44 470	0	69,1	130,8	95,1
1.1.	Rozdział 01024 – Działalność Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa	64 385	34 002	46 775	44 470	0	69,1	130,8	95,1
2.	Dział 750 – Administracja publiczna	33 783	43 456	40 078	37 144	0	109,9	85,5	92,7
2.1.	Rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	33 171	41 954	38 711	35 827	0	108,0	85,4	92,5
2.2.	Rozdział 75080 – Działalność badawczo-rozwojowa	123	730	646	620	0	504,1	84,9	96,0
2.3.	Rozdział 75095 – Pozostała działalność	489	772	721	697	0	142,5	90,3	96,7
3.	Dział 752 – Obrona narodowa	27	29	12	12	0	44,4	41,4	100
3.1.	Rozdział 75212 – Pozostałe wydatki obronne	27	29	12	12	0	44,4	41,4	100,0
4.	Dział 852 – Pomoc społeczna	34 004	28 263	32 268	31 709	0	93,3	112,2	98,3
4.1.	Rozdział 85205 – Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2 788	3 000	3 000	2 893	0	103,8	96,4	96,4
5.	Dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	781 382	785 912	781 825	781 424	0	100,0	99,4	99,9
5.1.	Rozdział 85324 – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	741 329	745 912	741 573	741 560	0	100,0	99,4	100,0
5.2.	Rozdział 85395 – Pozostała działalność	40 053	40 000	40 252	39 864	0	99,5	99,7	99,0

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa zweryfikowanych przez NIK.

- 1) Łącznie z wydatkami, które nie wygasły z upływem roku budżetowego (RB-28 za rok 2018 – kolumna 8 + kolumna 12).
- 2) Ustawa budżetowa na rok 2019 (Dz.U. poz. 198).
- 3) W przypadku wystąpienia do końca 2019 r. wydatków niewygasających należy je uwzględnić w wykonaniu w kolumnie 6, jednocześnie w kolumnie 6a należy wskazać kwotę tych wydatków.

11.14. ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W CZĘŚCI 44 – ZABEZPIECZENIE SPOŁECZNE

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2018			Wykonanie 2019			8:5
		Przeciętne Zatrudnie- nie wg Rb-70 ²⁾	Wynagro- dzenia wg Rb- 70 ¹⁾	Przeciętne miesięczne wynagrodze- nie brutto na 1 pełnozatrud- nionego	Przeciętne zatrudnie- nie wg Rb-70 ²⁾	Wynagrodze- nia wg Rb-70 ¹⁾ tys. zł	Przeciętne miesięczn e wynagro- dzenie brutto na 1 pełnoza- trunio- nego	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem wg statusu zatrudnienia³⁾ w tym:		248,77	21 560	7 222	260,38	22 926	7 337	102
1.	Dział 750 - Administracja publiczna	248,77	21 560	7 222	260,38	22 926	7 337	102
1.1.	Rozdział 75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	248,77	21 560	7 222	260,38	22 926	7 337	102
1.1.1	status zatrudnienia 01	31,92	2 001	5 224	31,06	1 988	5 334	102
1.1.2	status zatrudnienia 02	2,96	466	13 119	1,92	571	24 783	189
1.1.3	status zatrudnienia 03	213,89	19 093	7 439	227,40	20 367	7 464	100

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach zweryfikowanych przez NIK.

- ¹⁾ załącznik nr 34 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej, w sprawozdaniu Rb-70 wykazuje się wysokość wynagrodzeń osobowych, dodatkowe wynagrodzenie roczne, uposażenia żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oraz dodatkowe uposażenia roczne żołnierzy zawodowych i nagrody roczne funkcjonariuszy (§ 401-405 oraz § 406 dla funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej, a dla żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy tylko w zakresie dotyczącym nagród i zapomóg i § 407 klasyfikacji budżetowej).
- ²⁾ W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.
- ³⁾ Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

11.15. WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 44 – ZABEZPIECZENIE SPOŁECZNE

Lp.	Wyszczególnienie	2018	2019		6:3	6:4	6:5	
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach				Wykonanie
		tys. zł				%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem, w tym:		338 229	188 808	265 235	236 172	69,8	125,1	89,0
1.	Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo	334 111	148 779	235 255	226 214	67,7	152,0	96,2
	<i>Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa</i>	334 111	148 779	235 255	226 214	67,7	152,0	96,2
1.1	Rozdział 01024 - Działalność Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa	334 111	148 779	235 255	226 214	67,7	152,0	96,2
2.	Dział 750 - Administracja publiczna, z tego:	2 876	36 034	25 985	6 365	221,3	17,7	24,5
	<i>Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój</i>	2 876	36 034	25 985	6 365	221,3	17,7	24,5
2.1	Rozdział 75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	2 876	36 034	25 985	6 365	221,3	17,7	24,5
3.	Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, z tego:	1 242	3 995	3 995	3 593	-	-	89,9
	<i>Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój</i>	1 242	3 995	3 995	3 593	-	-	89,9
3.1	Rozdział 85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, z tego:	1 242	3 995	3 995	3 593	-	-	89,9

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28UE z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej po weryfikacji przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2019 (Dz.U. poz. 198).

11.16. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ FUNDUSZU SOLIDARNOŚCIOWEGO

Oceny wykonania planu finansowego Funduszu Solidarnościowego dokonano stosując kryteria¹³³ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2019 roku¹³⁴.

Przychody (P): 783 096 tys. zł

Koszty (K) (łącznie z wydatkami majątkowymi): 9 436 417,7 tys. zł

Łączna kwota (G = P + K): 10 219 513,7 tys. zł

Waga przychodów w łącznej kwocie: (Wp = P : G) 0,0766

Waga kosztów (łącznie z wydatkami majątkowymi) w łącznej kwocie: (Wk = K : G) 0,9234

Nieprawidłowości w przychodach: 0 zł

Ocena cząstkowa przychodów (Op): 5

Nieprawidłowości w kosztach (łącznie z wydatkami majątkowymi): 0,0 zł

Ocena cząstkowa kosztów (Ok) (łącznie z wydatkami majątkowymi): 5

Łączna ocena przychodów i kosztów ŁO¹³⁵: 5

Opinia o sprawozdaniach: Pozytywna

Ocena ogólna: Pozytywna

¹³³ <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/standardy-kontroli-nik/>

¹³⁴ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/analiza-budzetu-panstwa/>

¹³⁵ $\text{ŁO} = \text{Op} \times \text{Wp} + \text{Ok} \times \text{Wk}$

11.17. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU SOLIDARNOŚCIOWEGO

Lp.	Wyszczególnienie	2018	2019			4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan wg ustawy budżetowej ¹⁾	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Część A. Zadania wynikające z ustawy tworzącej państwowy fundusz celowy									
I	Zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy	0	490 285	10 038 285	9 436 418	-	-	1924,7	94,0
1	Wsparcie społeczne, zawodowe i zdrowotne osób niepełnosprawnych	0	482 000	1 292 235	695 926	-	-	144,4	53,9
1.1	Programy rządowe i resortowe	0	480 000	440 000	50 302	-	-	10,5	11,4
1.1.1	- programy rządowe	0	400 000	257 125	0	-	-	0,0	0,0
1.1.2	- programy resortowe	0	80 000	182 875	50 302	-	-	62,9	27,5
1.2	Zadania związane z promowaniem i wspieraniem systemu wsparcia osób niepełnosprawnych	0	1 000	1 000	282	-	-	28,2	28,2
1.3	Zadania z zakresu innowacyjnych rozwiązań w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych	0	1 000	235	0	-	-	0,0	0,0
1.4	Odpis na Fundusz Dostępności	0	0	40 000	40 000	-	-	-	100,0
1.5	Świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji	0	0	811 000	605 342	-	-	-	74,6
1.5.1	- w tym: koszty obsługi	0	0	19 780	13 642	-	-	-	69,0
2	Pozostałe zadania	0	8 285	9 050	4 033	-	-	48,7	44,6
2.1	- pobór obowiązkowych składek	0	3 235	4 000	3 834	-	-	118,5	95,9
2.2	- zwroty nadpłat	0	0	0	0	-	-	-	-
2.3	- koszty obsługi zadań	0	5 000	5 000	199	-	-	4,0	4,0
2.4	- koszty postępowania sądowego,	0	50	50	0	-	-	0,2	0,2

	egzekucyjne, obsługi wyodrębnionych rachunków bankowych, odsetki								
3	Refundacja dla FUS	0	0	8 737 000	8 736 459	-	-	-	100,0
Część B - Plan finansowy w układzie memoriałowym									
I.	Stan funduszu na początek roku	0	0	0	0	-	-	-	-
	z tego:								
1.	Środki pieniężne	0	0	0	0	-	-	-	-
2.	Należności	0	0	0	0	-	-	-	-
2.1	-w tym: z tytułu udzielonych pożyczek	0	0	0	0	-	-	-	-
3.	Zobowiązania, z tego:	0	0	0	0	-	-	-	-
3.1	Pozostałe	0	0	0	0	-	-	-	-
II.	Przychody	0	651 600	651 600	783 096	-	-	120,2	120,2
1	Składki 0,15%	0	647 000	647 000	766 671	-	-	118,5	118,5
2	Danina solidarnościowa	0	0	0	0	-	-	-	-
3	Pozostałe przychody, w tym:	0	4 600	4 600	16 425	-	-	357,1	357,1
3.1	- odsetki	0	4 600	4 600	16 425	-	-	357,1	357,1
3.2	- inne przychody	0	0	0	0	-	-	-	-
III.	Koszty realizacji zadań	0	490 285	10 038 285	9 436 418	-	-	1924,7	94,0
1	Wsparcie społeczne, zawodowe i zdrowotne osób niepełnosprawnych	0	482 000	1 272 455	682 284	-	-	141,6	53,6
1.1	Koszty realizacji programów rządowych i resortowych	0	480 000	440 000	50 302	-	-	10,5	11,4
1.1.1	- programów rządowych	0	400 000	257 125	0	-	-	0,0	0,0
1.1.2	- programów resortowych	0	80 000	182 875	50 302	-	-	62,9	27,5
1.2	Koszty realizacji zadań związanych z promowaniem i wspieraniem systemu wsparcia osób niepełnosprawnych	0	1 000	1 000	282	-	-	28,2	28,2
1.3	Koszty realizacji zadań z zakresu innowacyjnych rozwiązań w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych	0	1 000	235	0	-	-	0,0	0,0
1.4	Odpis na Fundusz Dostępności	0	0	40 000	40 000	-	-	-	100
1.5	Transfery na rzecz ludności, z tego na:	0	0	791 220	591 700	-	-	-	74,8

1.5.1	- świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji	0	0	791 220	591 700	-	-	-	74,8
2	Pozostałe koszty	0	8 285	28 830	17 675	-	-	213,3	61,3
2.1	- koszty poboru obowiązkowych składek	0	3 235	4 000	3 834	-	-	118,5	95,9
2.2	- zwroty nadpłat	0	0	0	0	-	-	-	-
2.3	- koszty obsługi zadań	0	5 000	5 000	199	-	-	4,0	4,0
2.4	- koszty postępowania sądowego, egzekucyjne, obsługi wyodrębnionych rachunków bankowych, odsetki	0	50	50	0	-	-	0,2	0,2
2.5	- koszty obsługi wypłaty świadczenia uzupełniającego i koszty obsługi wniosku o świadczenie uzupełniające	0	0	19 780	13 642	-	-	-	69,0
3	Refundacja dla FUS	1 088	0	8 737 000	8 736 459	-	-	-	100,0
IV.	Stan funduszu na koniec roku (I+II-III)	0	161 315	-9 386 685	-8 653 322	-	-	-5364,2	92,2
	z tego:								
1	Środki pieniężne	0	161 315	3 350 315	4 083 210	-	-	2531,2	121,9
2	Należności	0	0	0	0	-	-	-	-
3	Zobowiązania, z tego:	0	0	12 737 000	12 736 532	-	-	-	100
3.1	pozostałe	0	0	12 737 000	12 736 532	-	-	-	100
3.1.1	w tym: wymagalne	0	0	0	0	-	-	-	-
Część E - Dane uzupełniające									
1.	Wolne środki finansowe przekazane w zarządzenie lub depozyt u Ministra Finansów	0	161 315	3 350 315	4 081 955	-	-	2530,4	121,8
1.1	- overnight	0	1 315	350 315	4 355	-	-	331,2	1,2
1.2	- terminowe	0	160 000	3 000 000	4 077 600	-	-	2548,5	135,9

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-40 z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego, zweryfikowanego przez NIK.

1) Ustawa budżetowa na rok 2019 (Dz.U. poz. 198).

11.18. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ W CZĘŚCI 63 – RODZINA

Oceny wykonania budżetu w części 63 – Rodzina dokonano stosując kryteria¹³⁶ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2019 roku¹³⁷.

Dochody (D)¹³⁸: 5 tys. zł

Wydatki (W)¹³⁹: 21 780 tys. zł

Łączna kwota: 21 780 tys. zł

Waga dochodów w łącznej kwocie ($Wd = D : G$) 0

Waga wydatków w łącznej kwocie: ($Ww = W : G$) 1

Nieprawidłowości w dochodach: nd

Ocena cząstkowa dochodów (Od) nd

Nieprawidłowości w wydatkach (Ow): 0 zł

Ocena cząstkowa wydatków: pozytywna

Łączna ocena dochodów i wydatków ŁO^{140} : $5 \times 1 = 5$

Opinia o sprawozdaniach: pozytywna

Ocena ogólna: pozytywna

¹³⁶ <http://www.nik.gov.pl/kontrole/standardy-kontroli-nik/>

¹³⁷ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrole/analiza-budzetu-panstwa/>

¹³⁸ W częściach budżetu państwa, w których zgodnie z założeniami do kontroli wykonania budżetu państwa nie są badane dochody nie dokonuje się oceny cząstkowej dla dochodów i przy ustalaniu wartości G nie uwzględnia się kwoty dochodów.

¹³⁹ Łącznie z wydatkami budżetu środków europejskich. Wydatki budżetu państwa prezentujemy łącznie z wydatkami, które nie wygasły z upływem roku.

¹⁴⁰ $\text{ŁO} = \text{Od} \times \text{Wd} + \text{Ow} \times \text{Ww}$

11.19. DOCHODY BUDŻETOWE W CZĘŚCI 63 – RODZINA

Lp.	Wyszczególnienie	2018	2019		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Wykonanie		
1	2	3	tys. zł		6	7
				%		
Ogółem, w tym:		11	0	5	45,5	-
1.	Dział 750 - Administracja publiczna	11	0	4	36,4	-
1.1.	Rozdział 75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	8	0	4	50,0	-
1.2.	Rozdział 75095 - Pozostała działalność	3	0	0	-	-
2.	Dział 852 - Pomoc społeczna	0	0	1	-	-
2.1.	Rozdział 85295 - Pozostała działalność	0	0	1	-	-

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2019 (Dz.U. poz. 198).

11.20. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 63 – RODZINA

Lp.	Wyszczególnienie	2018	2019				6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie	w tym niewygasające			
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	6a	7	8	9
Ogółem w części 63, w tym:		16 921	12 758	22 713	21 780	0	128,7	170,7	95,9
1.	dział 750 – Administracja publiczna	5 913	6 698	7 470	7 167	0	121,2	107,0	95,9
1.1.	rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	5 884	6 698	7 469	7 166	0	121,8	107,0	95,9
1.2.	rozdział 75080 – działalność badawczo-rozwojowa	29	0	0	0	0	0,0	-	-
2.	dział 752 – Obrona narodowa	2	4	2	2	0	100,0	50,0	100,0
2.1.	rozdział 75212 – Pozostałe wydatki obronne	2	4	2	2	0	100,0	50,0	100,0
3.	dział 852 – Pomoc społeczna	3 448	1 704	2 780	2 684	0	77,8	157,5	96,5
3.1.	rozdział 85295 – Pozostała działalność	3 448	1 704	2 780	2 684	0	77,8	157,5	96,5
4.	dział 855 – Rodzina	7 558	4 352	12 462	11 928	0	157,8	274,1	95,7
4.1.	rozdział 85501 – świadczenia rodzinne	100	100	100	100	0	100,0	100,0	100,0
4.2.	rozdział 85503 – Karta Dużej Rodziny	5 467	4 240	11 090	10 634	0	194,5	250,8	95,9
4.3.	rozdział 85504 – Wspieranie rodziny	1 491	0	0	0	0	0,0	-	-
4.4.	rozdział 85505 – Tworzenie i funkcjonowanie żłobków	100	0	860	783	0	783,0	-	91,0
4.5.	rozdział 85595 – Pozostała działalność	400	12	412	411	0	102,8	34,25	99,8

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2019 (Dz.U. poz. 198).

11.21. ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W CZĘŚCI 63 – RODZINA

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2018			Wykonanie 2019			8:5
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70 ²⁾	Wynagrodzenia wg Rb-70 ¹⁾	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70 ²⁾	Wynagrodzenia wg Rb-70 ¹⁾ tys. zł	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	
								tys. zł
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem wg statusu zatrudnienia ³⁾ w tym:		39,28	3 899	8 272	42,48	3 924	7 698	93
1.	Dział 750 – Administracja publiczna	39,28	3 899	8 272	42,48	3 924	7 698	93
1.1.	Rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	39,28	3 899	8 272	42,48	3 924	7 698	93
1.1.1.	Status zatrudnienia 01	0,00	1	-	0,00	0	-	-
1.1.2.	Status zatrudnienia 02	0,90	118	10 926	0,94	132	11 702	107
1.1.3.	Status zatrudnienia 03	38,38	3 780	8 207	41,54	3 792	7 607	93

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Załącznik nr 34 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej, w sprawozdaniu Rb-70 wykazuje się wysokość wynagrodzeń osobowych, dodatkowe wynagrodzenie roczne, uposażenia żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oraz dodatkowe uposażenia roczne żołnierzy zawodowych i nagrody roczne funkcjonariuszy (§ 401-405 oraz § 406 dla funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej, a dla żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy tylko w zakresie dotyczącym nagród i zapomóg i § 407 klasyfikacji budżetowej).

²⁾ W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

³⁾ Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

11.22. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Minister Finansów
8. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
9. Komisja Finansów Publicznych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
10. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

